

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 80 petih vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2,50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisni se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE, Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Možnost nemškega upada v Anglijo

Angleški letalski strokovnjak napoveduje dogodke velike važnosti — Povezanost operacij na severni in južni letalski fronti — Nemci naj bi poskusili razbremeniti Italijane z invazijo Anglije

London, 21. dec. s. (BBC.) Znaní angleški letalski strokovnjak Olliver Steward podaja v anglekem radiu preglede položaja v sedanji letalski vojni. Pravi da so sedaj v glavnem tri letalske fronte nad Anglijo, Albanijo in Zpadno puščavo. Še boljše pa je mogoče vse operacije razdeliti v dve letalski bojišči: nemško in italijansko. Steward opozarja, da se operacije med temi bojišči pogosto zelo povezuje med seboj.

O letalskih napadih poročajo tudi iz mnogih drugih delov države. Tako so bile ponoči vržene bombe na razne dele Skotske, Walesa, južne Anglije itd.

Napad na Berlin

London, 21. dec. s. (Reuter.) Letalsko ministrstvo javlja: Preteklo noč so angleški bombniki izvedli napade na Berlin in na nemške invazijske luke ob Kanalu.

Bombardiranje Irske

London, 21. dec. AA. (Reuter.) Letalo, čigar narodnosti niso mogli ugotoviti, je včeraj bombardiralo mesto Kingstown v grofiji Dublin na Irskem. Ena bomba je padla poleg železniške postaje Sandicov in je samo lažje poškodovala poslopje in lahko ranila eno osebo. Druga bomba je padla na neki vrt in napravila le malo

škode. Pol ure pozneje je neko neznan letalo tudi vrlo bombe v bližini neke farme pri St. Royu v grofiji Monigan. Neki farmar je bil lažje ranjen.

Dublin, 21. dec. s. (Reuter.) Irska vlada javlja uradno, da so snoči neznan tuja letala vrlo bombe na irsko ozemlje v bližini Dublina. Prva bomba je bila vržena ob 19.30. Izkopala je veliko jamo, poškodovala nekaj hiš in ranila eno osebo. Druga bomba je pol ure pozneje padla v bližino neke kmečke hiše, pri čemer je bil neki kmet lažje ranjen.

Torpediran angleški parnik

Madrid, 21. dec. AA. (Stefani.) Po poročilih iz Berlina je bil angleški trgovski parnik »Carltons« (5.562 ton) torpediran približno 400 milj zpadno od Anglije. Parnik je napadla nemška podmornica in ga potopila.

Ameriški vojni material za Anglijo

Ustanovitev »komisije za nadzorstvo vojne proizvodnje — Hitrost vojne proizvodnje vsak dan večja

Washington, 21. dec. (Ass. Press.) Predsednik Roosevelt je sporočil včeraj novinarjem, da bo imenoval posebno novo

»komisijo za nadzorstvo vojne proizvodnje«. Ta komisija bo dobila od Roosevelta v nekaterih ozirih skoraj diktatorska

pooblastila. Predvsem bo nadzirala vso proizvodnjo vojnega materiala v Zedinjenih državah, nakupe vojnega materiala in določala tudi prioriteto pri naročilih. V komisiji bodo sedaj predsednik odbora za narodno obrambo Knutson zastopnik industrijskega delavstva Sidney Hillman ter vojni minister Stimson in mornariški minister Knox. Ti člani bodo zastopali proizvedelce, delavce in kupce vojnega materiala. Roosevelt je izrazil upanje, da bo komisija vse sklepe sprejela soglasno. Nova komisija bo pričela poslovati že v desetih dneh.

Na vprašanje novinarjev, če bo imela komisija tudi pravico, da se poveča razmerje med dobavami vojnega materiala Angliji in ameriški vojski v korist Anglije, je Roosevelt odgovoril, da Zedinjene države že sedaj Angliji pošiljajo ves vojni material, ki ga nujno ne potrebujejo za svojo lastno obrambo. Roosevelt je dalje dejal, da se hitrost proizvodnje vojnega materiala v Zedinjenih državah veča vsakim dnem ter da bo nova komisija poskrbela za nadaljnje pospeševanje.

Tuje lažje za Anglijo

Washington, 21. dec. s. Po Reuterjevih informacijah namerava ameriška vlada ukreniti, da bi bilo okoli sto tujih trgovskih ladij, ki so se zaradi vojne zatekle v razlina pristanišča v Zedinjenih državah, med vojno posojenih Angliji.

Ameriško javno mnenje

New York, 21. dec. AA. (Reuter.) »New York Times« objavljajo rezultate zadnje ankete zavoda za preizkušanje javnega

mnenja. Iz teh podatkov je razvidno, da je 55 odstotkov izjavilo za spremembo Johnsovega zakona, da bi se Veliki Britaniji omogočilo posojanje denarja v Zedinjenih državah. »Daily Mirror« komentira te rezultate in ugotavlja spremembo ameriškega javnega mnenja v korist Velike Britanije.

Lord Halifax — poslanik v Washingtonu

London, 21. dec. s. (Reuter.) Angleški listi so zadnje čase mnogo ugibali o vprašanju, kdo bo naslednik lorda Lothiana na mestu angleškega veleposlanika v Washingtonu. Imenovana so bila v tej zvezi zlasti imena Lloyda Georgea, lorda Cranbornea, letalskega ministra Sinclera in vojnega ministra Edena. Davi pa poročajo vsi londonski listi, da je najbolj verjetno, da bo prevzel mesto veleposlanika v Washingtonu sam zunanji minister lord Halifax.

Uradno poročilo o imenovanju novega veleposlanika ne bo izdano, dokler ameriška vlada, oziroma predsednik Roosevelt ne odobri imenovanja. Iz soglasnega pisanja angleških listov pa je mogoče smatrati kot skoro gotovo, da bo res lord Halifax odšel za veleposlanika v Zedinjene države.

Listi v zvezi s tem imenovanjem že tudi napovedujejo razne možnosti rekonstrukcije angleške vlade.

Borba za Bardijo se nadaljuje

Kljub močnemu italijanskemu odporu so angleške čete zavzele prve obrambne črte — Italijani zbirajo z a Tobrukom v Libiji močno vojsko

Kairo, 21. dec. AA. (Reuter.) Snoči so prispela poročila, da se borbe okrog Bardije nadaljujejo in da se italijanske čete močno upirajo. Vendar pa so angleške čete že zavzele prve obrambne črte pri Bardiji.

Kairo, 21. dec. AA. (Reuter.) Tretji dan napada na Bardijo so borbe zavzele obseg obleganja. Italijanska posadka, ki je dobro preskrbljena, se upira do skrajnih svojih moči. Ni nikakih podatkov o tem, da bi maršal Graziani skušal Bardijo podpreti po poti ob obrežju, to je iz Tobruka. Če bi to poskušal, se mu to najbrž ne bi posrečilo, ker imajo angleške čete oblast nad to cesto.

Kairo, 21. dec. s. (Reuter.) Iz snočnih uradnih poročil poveljstev angleške vojske, letalstva in mornarice na Bližnjem vzhodu je razvidno, da se ofenziva proti Libiji z vso močjo nadaljuje. Reuterjev poročevalec na bojišču pristavlja, da dobiva sedaj ta ofenziva bolj metodičen značaj, dočim je prve dni obstojala bolj iz vrste presenetljivih bliskovitih akcij.

Glavna borba se sedaj koncentriira v okoliščini Bardije. V angleških krogih opozarjajo, da se lahko ta močna trdnjava še nekaj časa upira. Italijani imajo v Bardiji okoli dve diviziji vojaštva, približno 20 tisoč mož. Razpolagajo tudi z močnim poljskim topništvom in močnimi, ki znatno ovirajo udeleževanje angleških izvidnikov v okolici mesta. Tudi zaloge vojnega materiala v Bardiji so naibž znatne. Ovirajo pa Italijane dejstvo, da Bardija nima dobrega letališča. Tako imajo Angležji pred Bardijo popolno letalsko premoč, ker so Italijani navezani samo na pomoč letal z letališč, ki so 70 milj oddaljene v Libiji.

Po nekaterih informacijah zbirajo Italijani za Tobrukom močno vojsko, baje okoli 200.000 mož. Mogoče je torej, da pripravljajo protiofenzivo. Vendar angleška letalska neprestano pazi na vse pokrete na edini cesti, ki vodi iz Tobruka proti Bardiji ob morski obali. Tako se ne zdi verjetno, da bi večji italijanski oddelki utegnili dospeti do Bardije, ker tudi angleška vojska mornarica kontrolira cesto ob obali.

Angleška vojska dobiva nova ojačenja. Zlasti prihajajo na bojišče rezerve avstralske vojske, ki bodo nadomestile druge oddelke, ki so že deset dni neprestano na bojišču.

Zaplenjen vojni material

London, 21. dec. s. (Reuter.) Timesov poročevalec v Zpadni puščavi v Egiptu poroča, da je vsa cesta iz Solluma proti notranjosti Egipta več desetih kilometrov polna zaplenjenega italijanskega vojnega materiala. Zlasti so pustili Italijani na bojišču več sto tovornih avtomobilov, ki so večinoma nepoškodovani in jih sedaj uporabljajo že Angležji za prevoz svoje vojske na fronto. Mnogi italijanski vozniiki, ki

so bili zajeti, so se ponudili, da bi se nadalje vozili z avtomobile.

Tudi 300 italijanskih strokovnih delavcev, ki so gradili vodovod iz Solluma v Sidi Barani ter so jih Angležji zajeli, se je ponudilo, da bi nadaljevali s svojim delom.

Sodba ruskega strokovnjaka

Moskva, 21. dec. s. (Reuter.) V organu ruske vojske mornarice »Krasnij flote« pi-

Albansko bojišče

Grki napovedujejo pospešene operacije, istočasno pa pripravljajo Italijani protiofenzivo na severni fronti

Atene, 21. dec. s. (Atenska tel. ag.) Grški generalni štab je objavil ponoči naslednje 55. vojno poročilo:

Po številnih uspešnih bojih so grške čete zasedle več novih postojank. Mnogo sovražnih vojakov je bilo ujetih, med njimi tudi več častnikov z nekim podpolkovnikom na čelu. Zajeli smo mnogo vojnega materiala. Zaplenili smo tudi dve bateriji topov.

Sovražna letala so napadla včeraj otok Leukas. Škoda ni bila povzročena in človeških žrtev ni bilo.

Atene, 21. dec. AA. (Reuter.) S pristojnega mesta sporočajo, da bodo grške čete pospešile operacije na bojišču, čim se bo vreme zboljšalo. Na nekaterih odsekih so Grki pomaknili svoje prednje črte naprej.

Metaxasova izjava

Atene, 21. dec. s. (Reuter.) Vlada je imela včeraj sejo pod predsedstvom ministrskega predsednika Metaxasa, ki je podal poročilo o položaju na bojišču ter je izjavil, da je položaj na vseh delih fronte za Grke zelo zadovoljiv.

Ameriška poročila

Atene, 21. dec. s. (Ass. Press.) Po informacijah iz grških uradnih krogov »nadaljujejo grške čete na vsej fronti v Albaniji z ofenzivno akcijo«. Grki označujejo položaj povsod kot zadovoljiv.

Vreme v Albaniji se je sedaj nekoliko zboljšalo, toda ceste so še vedno večinoma zasnežene, kar ovira vojaške operacije.

Sicer je o bojih malo konkretnih podatkov. Najhujše so borbe ob obali, vendar so Grki tu zopet nekoliko napredovali. Italijani so v obalnem sektorju izvedli protinapad z mnogimi tanki in oklopnimi vozili, pa so bili odbiti.

Grško topništvo še vedno obstreljuje Tepeleni in Klisuro. Smatrajo, da bodo Grki kmalu lahko zasedli obe mesti. Menda so ju Italijani že evakuirali, toda italijansko topništvo še obvladuje okolico in

še polkovnik Korolenko o bojih v Zpadni puščavi. Omenja zlasti važno vlogo, ki jo ima pri angleški ofenzivi vojna mornarica, ki preprečuje, da bi dobival »vražih« na bojišče ojačenja, obenem pa onemogoča, da se o priliki angleške čete izkrcajo celo za sovražnimi postojankami. Pisec dalje hvali dobre načrte, po katerih je angleški generalni štab izvedel operacije ter opozarja na uspešno koordinacijo operacij kopne vojske, letalstva in vojske mornarice.

Italijanska priprava za protinapad

London, 21. dec. s. (Tass.) »Daily Mail« poroča iz Korče, da po grških informacijah Italijani v Albaniji pripravljajo protiofenzivo in sicer predvsem na severnem delu bojišča v smeri proti Podgradcu.

Grki smatrajo, da bi se protinapad utegnil pričeti že v 4 ali 5 dneh.

Z naše meje

Ohrid, 21. dec. e. V teku včerajšnjega dne so se boji na vsej severni italijanski grški fronti nadaljevali. Mraz je popustil in sonce je ves dan prigrevalo. Ves dopoldan se je slišalo iz notranjosti Albanije topniško streljanje, ki se je pričelo že okrog 8. in je potem neprestano trajalo do 14. Sodeč po smeri streljanja, so se boji vršili v dolini reke Skumbe in v dolini reke Devoll. Okrog 15. se je boj razširil tudi na odsek pri Podgradcu. Celu uro je trajal srđit boj lahkega gorskega topništva, severnoozadno od mesta. Nato je nastalo zatišje. Podgradec je zaradi bombardiranja italijanskega topništva zelo trpel. Večina mesta je popolnoma razdelana.

Poročila grških listov

Djevdellija, 21. dec. e. Grški listi poročajo, da vlada kljub slabemu vremenu in visokemu snegu precejšnjo aktivnost na

vsej fronti. Listi poudarjajo, da je italijanski odpor zelo močan. Na poti proti Himari so se tri dni vodile srdite borbe. Vsakemu grškemu napadu je sledil srđit italijanski protinapad. Grki so naposled napredovali in zasedli več strateških točk. Tudi pri Tepelenju so se vršili prav tako zelo hudi boji. Grki zatrjujejo, da se je njihovim četam posrečilo zasedeti več gorskih položajev 15 km vzhodno od mesta. Severno od Tepelenja so grške čete v strateškem pogledu napredovale proti pogorju Nemrečki, ki ga je grško topništvo zadnje dni neprestano bombardiralo. Pred Klisuro boji še trajajo.

Po obstreljevanju Valone

London, 21. dec. s. (Reuter.) »Daily Telegraph« se danes bavi z uspešnim bombardiranjem Valone po angleških oklopnih. List pravi, da je tem bolj pomembno, da so angleške vojne ladje brez ovire prodrele skozi ozko pot v Jadransko morje, ker obvladajo Italijani položaje ob obeh straneh 70 milj širokega Otrantskega prelivu.

Atenska borza spet odprta

Atne, 21. dec. AA. (Reuter.) Včeraj je prvič po izbruhu vojne zopet delala borza, Grška vlada je določila najvišje in najnižje cene.

Beg poljskega maršala Rydz Smiglyja

Bukarešta, 21. dec. s. (Ass. Press.) Bivši poljski maršal in vojni minister Rydz Smiglyj, ki je bil interniran v neki vasi v Karpatih, je neznanomkam pobežnil.

Rumunske oblasti so v zvezi z begom odredile izredne ukrepe, da maršala izsledijo. Vse rumunske luke so zaprte in povsod se vrše stroge preiskave. Rydz Smiglyja iščejo poleg rumunskega orožništva tudi organi nemške tajne policije in oddelki nemške vojske.

Orožniški kapetan, ki mu je bila poverjena straža nad maršalom, je bil aretiran. Bukarešta, 21. dec. e. (United Press.) Uradno javljajo, da je Rydz Smiglyj zapustil samostan v Tasmanu v Karpatih, ki je približno 200 km oddaljen od Bukarešte. Maršal je užival precejšnjo svobodo in je imel dovoljenje, da je lahko odhajal v mesto Tasman. Prav tako je lahko vsak dan opravljal razna dela v samostanu. Popreje je poljski maršal bival v hiši rumunskega patriarha v Crajovi.

Bolgarski zakon za zaščito naroda

Sofija, 21. dec. AA. (DNB) Včeraj so v sobranju pri drugem čitanju obravnavali zakon za zaščito naroda. Dosedaj je bil sprejet prvi del in sicer prepoved tajnih organizacij, lož in zvez, kakor je to predlagala vlada v prvotnem besedilu. Razprava o drugem delu še ni končana.

Obsedno stanje v turški Trakiji podaljšano

Carigrad, 21. dec. AA. Veliki narodni skupščini je bil predložen zakonski načrt za podaljšanje obsednega stanja v 6 obmejnih krajih v Trakiji za 3 mesece. Velika narodna skupščina bo sprejela ta predlog, preden bo odšla na krašji odmor.

Usodna pogajanja v Vichyju

Informacije voditelja svobodnih Francozov generala de Gaullea

London, 21. dec. s. (Reuter). V francoski oddaji angleškega radia je imel snovi govori general de Gaulle. Izjavil je med drugim, da je Nemčiji zaradi razvoja vojaških operacij v Sredozemlju potrebna pomoč Francije v vojni. Tudi angleška blokada sili Nemčijo, da Francijo tesneje pritegne nase. Prav tako bi Nemčija želela dobiti oblast nad zapadnoafriškimi francoskimi lukami, da bi preko njih lahko izvajala pritisk na Ameriko.

De Gaulle misli, da hočejo Nemci v sedanjih razgovorih v Vichyju doseči, da bi jim Francija prepustila francosko brodogradnjo, letališča, prometne naprave in industrijska podjetja, da bi jih Nemčija uporabila za vojno proti Angliji. De Gaulle meni, da ne bodo vsi člani vlade v Vichyju pristali na take zahteve, ker bi to, kakor pravi, pomenilo »zadnji korak k popolnemu zasvojenju Francije.« De Gaulle pravi, da morajo v Vichyju uvideti, da je Anglija sedaj odločnejša in močnejša nego kdajkoli prej. Prav tako pa se razpoloženje v Franciji obrača Angliji v prid.

Misija de Brugnona

Vichy, 21. dec. e. (Havas). Delegat francoske vlade v zasedenem ozemlju de Brugnon se je vrnil v Pariz. Včeraj je imel razgovore z maršalom Petainom, Flandinom, Baudoinom, Peroutinom in admiralom Darlanom.

„Temps“ o politiki sodelovanja

Lyon, 21. dec. e. (Havas). »Temps« objavlja uvodnik o politiki sodelovanja v Franciji pravi med drugim: Mi smo še vedno pod režimom premirja in sodelovanja lahko doprinese k razčiščenju terena v času, ko se bo treba pogajati o končnem

miru. Naj pride ta čas kadarkoli in naj bo položaj po položitvi orožja kakršenkoli, mir, ki bo sklenjen, ne bo značilen, če ne bo dosežen na podlagi stvarnega in stalnega sodelovanja narodov, od katerih bo vsak deloval po svoji politični moči. Tudi ne bo mogoča Evropa, če ne bo jasno in dostojno obeležena legitimna misija Francije.

Čuječnost nemške policije

London, 21. dec. s. (Reuter). Svobodna francoska agencija AFI javlja, da je po njenih informacijah v Vichyju mnogo organov nemške tajne policije, prav tako pa v francoskih pristaniščih in na letališčih. Baje imajo nalogo, da preprečijo odhod uglednejših francoskih osebnosti v inozemstvo.

Meja zopet zaprta

Curih, 21. dec. s. (Ass. Press). Nemške oblasti so včeraj zopet odredile popolno zaporo meje med zasedeno in nezasedeno Francijo.

Pomen prihoda ameriškega poslanika v Vichy

New York, 21. dec. AA. (Reuter). »New York Times« pišejo, da pomeni povratek poslanika Zedinjenih držav v Vichy to, da nemerava Roosevelt začeti z daljnosežno diplomatsko akcijo za čim hitrejšo pomoč Angliji.

Washington, 21. dec. AA. (DNB). Na konferenci z zastopniki tiska je predsednik Roosevelt izjavil, da je novemu ameriški veleposlaniku v Vichyju admiralu Leahyu izročil posebno pismo za maršala Petaina. Pismo pravi, da je admiral Leahy star osebni prijatelj Roosevelta in da je prepričan, da se bosta dva stara vojaka lahko razumela.

J. e. Mayer,

veča manufakture, Ljubljana Največja izbira tekstilnih novosti

Bolgarski proračun

Sofija, 21. dec. e. Na včerajšnji seji sobranja je finančni minister Božilov predložil predlog državnega proračuna za leto 1941. Izdatki znašajo 10,09, dohodki pa 10,1 milijarde.

Največja postavka proračuna je za vojno ministrstvo in sicer 2,97 milijarde levov. V teh izdatkih so tudi izdatki za letalstvo, ki so povečani za 12 odstotkov izdatki za mornarico, ki so povečani za 18 odstotkov in izdatki za delovno službo, ki so povečani za 20 odstotkov.

Druga največja postavka so državni dolgovi v znesku 2,2 milijarde levov, nato pa postavka prosvetnega ministrstva v višini 1,7 milijarde levov. Proračunske postavke za druga ministrstva so tudi znatno povečane. Tako je določeno za administracijo Južne Dobruđe 680 milijonov levov, za povišanje plač državnim uslužbencem pa 430 milijonov levov.

Spremembe v švicarski vladi

Bern, 21. decembra. AA. (Havas): V švicarski vladi je prišlo do sprememb. Destiger je bil imenovan za načelnika pravosodnega oddelka. Korbeltis na je postal načelnik vojnega oddelka. Politični oddelek je prevzel Pilet, notranji Colat. Etter finance. Wetter oddelek za pošto in brzojav. Zello gospodarstvo. V odbor za zunanje zadeve so za leto 1941. vstopili Wetter, Pilet in Golat. Dva nova člana švicarske vlade bosta prevzela svojo dolžnost dne 10. januarja.

Snežne razmere

Poročilo TPZ v Ljubljani in Mariboru, ter SPD 21. XII. 1940.

Podkoren, 800 m: —, oblačno, 5 cm snega, drsnišče uporabno.

Vršič, 1515 m: —3, sneži, 10 cm snega, pršič.

Bohinj-Sv. Janez, 530 m: —5, oblačno, 8 cm snega, srež.

Bohinj-Rudnica, 800 m: —6, oblačno, 5 cm snega, srež.

Dom na Komni, 1520 m: —9, oblačno, 15 cm snega, pršič.

Gorjše, 1600 m: —7, sneži, 5 cm snega, pršič.

Bohinj-Zlatorog, 530 m: —6, oblačno, 5 cm snega, srež.

Skofja Loka, 350 m: —9, sneži, 10 cm snega, pršič.

Dom na Krvavcu, 1700 m: —10, sneži, 5 cm pršiča na 25 podlage.

Sv. Planina, 985 m: —9, sneži 15 cm snega, pršič.

Polzevo, 620 m: —9, sneži, 20 cm snega, pršič.

Kureček, 830 m: —8, sneži, 20 cm snega, pršič.

Bloke, 900 m: —10, sneži, 5 cm pršiča na 40 podlage.

Sodražica, 550 m: —8, sneži, 5 cm pršiča na 20 podlage.

Gorjanci, 950 m: —8, sneži, 30 cm snega, pršič.

Rimski vrlec, 530 m: —10, sneži, 5 cm snega, pršič.

KINO MOSTE

Danes ob 20. uri, jutri ob 14.30, 17.30 in 20.30 uri, v ponedeljek ob 20. uri velfilm tisočkrat preizkušene ljubezni mlade deklice do starega zdravnika.

Sestra Angelika

(ZABLODA SRCA)
Paul Hartmann — Hans Söncker
Dolomiti v plamenih
Vdove in sirote, ki vaši možje tavajo po bojnih poljanah, to je vaš film!

Iz Zagorja

Smrt dobre žene. V petek smo pokopali soprogo me.aria go. Terezijo K.Širjevo, ki je v starosti 52 let pod e.ia daljš. bolezn. na svojem domu v Zagoju. Bila je izredno delavna, podjetna in vztrajna s. trudnica svojega moža ter je pr. mnozim potrebnim napravila marsikatero dobroto. Se v ponedeljek je vihlela me. arico, potem pa jo je zrušilo. Marljivo p. i. n. i. ni. ch. an. imo lep skom. in. pr. ostal. m. n. a. se. so. žalje!

Premiščen je v Novo mesto prometni uradnik g. Anton Puntar. Na njegov. mesto je prišel g. Janez Greb. in. iz Ve. en. a.

Mladinski koncert Glasbenega društva je bil zaradi smrti pokojnega m. n. istra dr. Atona Korosca preložen na jutrišnje. ne. delje ob pol 20. v vel. ki. dvoran. S. kol. skega doma M. adin. k. zbor. sestavljen iz mladih gr. do in. kih. sol. vod. učitelj g. Ivan Culot. Podprite prizadevanja svojih najmlajših. zlasti. ker je prebitek namenjen za podporo siromašnih članov zbora.

Vešelo praznovanje rudarske zaščitnice sv. Barbare. ki bi imelo b. ti. p. et. kio. n. deljo v rudniški restavraciji. je bilo preloženo na Stefanovo.

»Hermana Celjskega« bodo ponovili na splošno željo poslednjič na Stefanovo. p. p. oldine v Sokolskem domu. Posebno opozorjamo okolišane na Lokah v Kisovcu. Korredžu ter sosedo ob železniški p. og. i. Trboveljane in Litijane. da imajo ugod. no zvezo tudi za povratek. Začetek p. ed. stave ob 16.

Božiček tudi letos ne bo pozabil potrebnih in ubogih. Jutri dopoldne bo Društvo za varstvo otrok izročilo več. emu številu otrok to. lo. ob. t. ev. p. z. t. v. ovalne kolišice pa bodo obdarile 80 ženic. z. je. stvinami, mastjo, sladkornim. moko. in. ri. žem. ter jim odpešale praznika. Zaradi draginje je številno obdarovanje skr. eno. na zares najp. ob. rebneše. Prav tako bodo šolska upraviteljstva dolžni. sk. i. ob. a. ter s. s. ood. n. im. berl. v. m. o. k. r. b. e. l. a. ne. a. ubornih otrok. Tudi občina se bo spomnila svojih občinskih revežev, ki jih je 82 vedno blizu 150. V. sk. ob. pre. ti. 59. d. n. arjev. ter si bo lahko nabavil 10 kg. moke po znižani ceni.

Tatinska nadloga na deželi

Ljubljana, 21. decembra

Pri trgovcu Rupertu Engelsbergerju v Krškem je pred časom služil kot skladiščnik neki Stefan C., ki je prišel tja po čudnih poteh iz Hrvaške. Nekaj tednov je bil marijv in deloven, kmalu pa se je začel družiti s sumljivimi prihajajo, ki jih je najbrže poznal že od prej. Nekdo je zmanjkalo iz skladišča več raznega blaga in je bil tatvine kmalu osumljen skladiščnik sam. Sum se je izkazal kot utemeljen, zaradi česar ga je gospodar odslovil. Stefan je nato pobegnil iz Krškega in se klatil nekaj časa po Dolenjskem in bližnjem Hrvaškem, te dni pa so ga srečali v bližini Krškega v družbi raznih sumljivih tipov, ki so se skrivali po okoliških vaseh. Pred dnevi pa se je Stefan ponovi priklatil v Krško, kjer je s svojimi pomagači vtičil v skladišče veletrgovca Engelsbergerja, kjer so ukradli blaga v vrednosti nad 15.000 din. Vlomilci so odnesli 7 koz juhtine, več kruponov usnja, nekaj koz znamke »Notranjka« nekaj drugih koz in več manjših komadov. Vlomilci so z blagom pobegnili najbrže proti Ljubljani ali na Gorenjsko, kjer ga bodo skušali spraviti v denar, ni pa tudi izključeno, da so se zatekli v Zagreb ali v kako drugo hrvaško mesto.

Letos bomo pridelali 29,5 milijonov kg tobaka

Beograd, 21. dec. AA. Glede na povišanje cen kmetijskih pridelkov in v skladu s splošno podražitvijo življenjskih potrebščin je uprava državnih monopolov povečala tudi cene tobaku letošnje trgatve za okrog 50 odstotkov nasproti lanskim cenam.

Ta podražitev je bila izvečena pred začetkom odkupa in je zajela vse vrste in vse razrede tobaka, v dosedanjih tobačnih rajonih v naši državi. 11. novembra letos se je začel odkup tobaka v Hercegovini, Dalmaciji in Crni gori. V jen. 2. dne, odkar izročajo sadilci svoj tobak, je dobil odkup svoje obeležje stabilnosti in se lepo razvijal. Lahko se reče, da je bil to glede na okoliščino tobaka glede na kakovost in povprečno jeno eden največjih odkupov tobaka. Zaradi povišanja cen so količine letos odkupljenega tobaka za 10 do 50 odstotkov večje. Povišane cene omogočajo sadilcem tobaka, da se oskrbe z najnujnejšimi potrebščinami za zimo, obenem pa je bilo s tem mnogo storjenega za prehrano prebivalstva v teh okrožjih. 16. decembra se je začel odkup tobaka tudi v ostalih krajih, ki pridelujejo tobak in sicer v Južni Srbiji, severni Srbiji, Bosni in Vojvodini. Letos je sadilo tobak v vsej državi 11.498 družin. Zasajenih je bilo 21.677 ha zemljišča. Po izvršeni ocenitvi se pričakuje 29 milijonov

456.864 kg tobaka. Zaradi podražitve znaša povprečna odkupna cena tobaka 20 do 40 din za kilogram, tako da bo uprava državnih monopolov letos izplačala sadilcem veliko vsoto okrog milijarde dinarjev.

Letos je začela uprava državnih monopolov odkupovati tobačno seme za izdelavo olja. Čeprav je to novost v naši državi, pa se je upravi posrečilo zbrati od sadilcev okrog 400.000 kg semena po ceni 5 din za kilogram. Tako bodo sadilci dobili tudi za tobačno seme okrog 2 milijona din. Zbiranje tobačnega semena za pridelovanje olja je uprava državnih monopolov uredila tako, da bo v bodoče dohodek od tega semena večji za sadilce. Z odkupom tobačnega listja in semena je bila dana v vasi in naselja naših pasivnih krajev precejšnja vsota denarja, s čimer je dosti narajenega za vaško prebivalstvo. Razen tega se je pri letošnji trgatvi tobaka večina mo rešilo tudi vprašanje zaposlitve vsakega in mestnega delavstva v krajih, kjer se prideluje tobak. Pri delih za sprejemanje in urejanje tobaka bo to zimo zaposlenih okrog 5.800 delavcev. Na delo sprejemajo samo po enega delavca iz ene družine in tako bo zaradi povečanja delavske mezde omogočena prehrana 5.800 delavskih družin.

je naenkrat zapustil delo in izgini tudi iz skupnih delavskih barak, svojim tovaršem pa je prej še ukradel več razne obleke in čevljev, v skupni vrednosti okrog 2000 din. Polastil se je tudi delavske knjižice na ime Vinka Vidmarja. Drugi zasledovanec je 30 letni Jože Kunsterle, ki se je nekaj časa potepal okrog železnikov v Selski dolini. Pred dnevi je odšel na planino Jelovico, kjer je ukradel iz neke šrambe precej raznega orožja in dvoje sanj, kar je vse prodal že naslednjega dne v Dražgošah. Tam se je zglasil v hiši Jožeta Bertonclja in mu pred odhodom ukradel nekaj obleke. Kunsterle je po izvršenem vlovu in tatvinah neznan kam izgini.

Tudi zaradi vlova v trgovino Lovrenca Oblaka v Sori pri Zmuncu orožniki še nimajo mira. O vlovu, ki je bil izvršen nedavno, smo že poročali. Vlomilci so odnesli za okrog 15.000 din najrazličnejšega materialnega blaga precej galanterije in nekaj jestvin. Orožniki, dostaj se niso mogli izslediti tatov in blaga, pač pa imajo na sumu več potepuhov, že znanih kriminalnih tipov, ki se klatijo vsepokraj po deželi. Orožniki so zasledovali Vinka Zevnika, ki pa je bil medtem že aretiran v Ljubljani, zasledujejo nekega Leopolda Š. iz kamniškega okraja, Andreja R. iz ljubljanske okolice in bivšega patakarja Antona Kučerja, ki je izredno nevaren vlovilec in ki so ga ljudje često videli potikati se po Poljanski dolini.

Denar beži iz podjetij

Nevarnost, da se bo zmanjšal narodni kapital, ker ljudje raje nalagajo denar v nepremičnine

Ljubljana, 21. decembra.

Na veliko nevarnost spekulacij z nepremičninami smo že opozorili. Vendar so spekulanti še na delu in ni mnogo upanja, da jim bo kdo pristrigel peruti. Spekulanti imajo zdaj še tem lažje delo, ker se ljudem zdi da denar ni več varno naložen v podjetjih. Slovensko gospodarstvo je vedno bolj lehalo zaradi premale podjetnosti naših ljudi ne le zaradi pomanjkanja kapitala. Zato je pa našel tuji kapital pri nas plodna tla za svoje poslovanje. Če bi se hoteli kdaj gospodarsko povsem osamosvojitv. o. tujine to se pravi, da bi prevzel vsa podjetja ki so v rokah tujega kapitala bi potrebovali velik domaći, narodni kapital. Toda naši denarji ljudje se še vedno niso mnogo naučili ter niso mnogo bolj podjetni kakor v prejšnjih časih. Vendar ne smemo pripisovati krivde le njim. Da zdaj ljudje ne vlagajo več s takšnim zaupanjem kapitala v podjetja, so globlji vzroki in o njih gospodarski listi tudi razpravljajo.

Denar je zelo občutljiv ter takoj reagira. Čudno bi bilo če bi številne spremembe v gospodarskem življenju in zadnjem letu, zlasti posredovanje državnih oblasti ostale brez posledic. Nastopila je resna nevarnost da bo kapital začel bežati iz trgovine ker je ta gospodarska stroka zelo ogrožena. Ne morda zaradi predobranega zaslužka, temveč ker je trgovina povsem odvisna od dobaviteljev ter velikega kapitala kar lahko postane usodno prav v časih nestabilnih cen in pomanjkanja kredita. Dobavitelji lahko trgovcu diktirajo kupne pogoje ter mu odpovedo kredit. Trgovci se jim mora podrediti, sicer ne dobi blaga. To pa seveda ni edina težava, ki ovira danes našo legalno trgovino. Zato se ne smemo čuditi, če bo kapital zbežal iz trgovine tja, kjer bo bolj varen.

Zdaj se kapital seveda še ne zateka v denarne zavode. Ljudje ga rajši nalagajo v nepremičnine in tudi sicer ga trošijo mnogo bolj kakor prejšnje »bolše čase«. Marsikdo dandanes nekritično kupuje kar koli mu pride pod roko, ker noče nihče varčevati v strahu — ki pa ni dovolj upravičen — pred razvednotenjem. S tem si lahko razlagamo, zakaj je že nad leto dni toliko denarja, ko delavstvo in uradništvo neprestano tožita nad draginjo in prenikajo plačami. Zdjaj denar trošijo tisti, ki so ga prejšnje čase nalagali v denarnih zavodih. Potrebno je celo precej iznajdljivosti, da človek s polnimi žepi denarja najde blago, ki ga še ni kupil. Seveda ljudje z večjim kapitalom kupujejo najbolj nepremičnine, ker se jim zdi to najboljša naložba, ki ne more biti izgubljena tudi v najhujših časih.

Vendar je nalaganje denarja v nepremičnine v tako velikem obsegu škodljivo. Razumljivo je da so nepremičnine tem dražje, čim zvišaneje je povpraševanje po njih. To pa ne pomeni, da njihova vrednost v resnici rase, podražujejo se le umetno zaradi te podražitve pa izgubja vrednost denar, ker ga je pač treba šteti mnogo več za nepremičnine kakor sicer. Posledica je zmanjševanje narodnega kapitala, odnosno slabitev njegove moči. Kdo bo užival koristi, od izredno podraženi nepremičnin? Vrednosti nepremičnin ni mogoče umetno pšitati za trajno; ko bo zopet varneje in zanesljive denar nalagati v podjetja in denarnih zavodih, se bodo morale nepremičnine poceniti. Marsikdo bo zaradi tega izgubil zelo mnogo, a najhujše bo, da to ne bo ostalo brez škodljivih posledic v vsem gospodarskem življenju.

Kdo ima zdaj na večje koristi od veltrega povpraševanja po nepremičninah? Spekulanti ki skrivaj posredujejo prodaje in nakupe. Kljub temu pa, da ljudje, ki to vedo, vseeno ne vidijo drugega izhoda kakor nalaganje denarja v neem. čine. Naslednje bi ne bilo še najhujše, če bi denar nalagali v nepremičnine le ljudje, ki so ga prej nalagali v denarnih zavodih, toda tudi iz podjetij se bo kapital začel seliti snarom. Zdjaj je že dovolj znakov, ki upravičujejo to bojazn. Razumljivo je, da bo selitev kapitala iz podjetij tem živahnješa, čim bolj bo oorožena eksistenca pridobitnih strok. Tudi v industrijskih podjetjih se kapital ne čuti povsem varnega, saj dandanes ni nič posebnega, če se morajo industrijski obrati nenadno ustaviti.

Zmanjševanje narodnega kapitala ni le teorija in mora nas v teh časih še posebno skrbeti. Brez močnega domačega kapitala ne moremo pričakovati gospodarskega razvoja in nevarnost je, da bi tuji kapital našo slabost še bolj izkoristil. Zato bi se morali mnogo bolj živo zanimati za počvate v gospodarskem življenju in takšnim, kakšen je ta, pripisovati tudi primeren pomen.

Inserate in male oglase

za božično številko „Slovenskega Naroda“ sprejema uprava do ponedeljka 23. t. m. do 18. ure

Jubilejno leto SK Ilirije

Bilanca uspešnega najmočnejšega sportnega kluba v Sloveniji

Ljubljana, 21. decembra

Naš vodilni sportni klub SK Ilirija stopa v 30. leto svojega obstoja. V treh desetletjih se je Ilirija iz skromnih početkov razmahnila ne samo v največji in najdelavnejši klub v Ljubljani; in Sloveniji sploh, temveč lahko rečemo, da po svojih napravah, uspehu in delu prednjači pred vsemi klubi v državi. V teh letih nam je zgradila lepe moderne sportne naprave v Ljubljani in na Gorenjskem, s kakršnimi se ne more ponasati nobeno mesto v državi, a vzgojila nam je in nam še vzgaja celo vrsto sportnikov, ki so se z uspehom uveljavili ne samo doma, temveč po vsji državi in tudi po svetu. Prav letos je bilo morda njeno delo najuspešnejše in zgovorno, saj so o tem pričali tudi rezultati in uspehi raznih sekcij. Tako sta na primer dva Ilirijana ing. Stepišnik in Tone Cerar dosegla rezultate mednarodne višine. Snovni občni zbor je pokazal, da je Ilirija res na zavidni višini in da služ. njeno delo priznanje javnosti, zlasti pa odločujočih krogov, ki naj jo podpro zlasti v gmotnem pogledu.

Trudna, ki je dvignil teniški sport Ilirije, in Viktorja Vodička, ki že 10 let vodi hokejski sport na ledu. Z zlatim klubskim znakom pa so bili odklikovani člani: Tone Cerar, Marjan Pengov, ing. Stepišnik, dr. Vilfan, Vinko Zitnik, Anton Petrič in Ico Rihar.

Iz nadaljnega tajniškega poročila je razvidno, da je poslovalo 7 sekcij. Nekatero so si priborile državno prvenstvo, tako plavalna, drsna in hokejska, v drugih pa posamezniki. Klub je tudi lani mnogo žrtvoval za nove naprave. Zgradil je vzpenjačo za slalom v Planici, dogradil prvo jugoslovnsko standardno progo za smuk izpod Macesnovega vrha, povečal smučalsko skakalnico na Javorniku itd.

Razveseljivo je tudi blagajniško poročilo, ki zopet izkazuje zmanjšanje dolga in stalno zboljševanje klubskih financ. Tudi klubov inventar je znatno obogatel, kar je bilo razvidno iz poročila g. Miklavčiča.

Izvoljen je bil naslednji odbor: za predsednika dr. Stanko Lapajne, častni preds. inž. Stanko Bloudek, podpredsednik dr. Vinko Vrhunec in Evgen Betetto, glavni tajnik dr. Ernest Nagy, tajnik II. Ivan Balesar, tajnik III. Ferjančič Drago, glavni blagajnik Rudolf Medič, gospodar Stane Miklavčič, arhivar Ivan Komar, propagandni odbor Mihajlo Milanović in odborniki: dr. Vinko Vrhunec, Anton Koncen, Viktor Vodiček, Pavle Kveder Ferd. Handžič, Josip Dolinar, Anton Petrič dr. Bronislav Skaberne, inž. Karel Kumer z. načelnike sekcij: plavalna Božo Kramaršič, lahkoatletika Marjan Dobovšek, hokejska Viktor Vodiček, drsna Ingever Betetto, teniška dr. Ivo Murko, sabljaška podpolkovnik Rudolf Cvetko, referenti smučarske dr. Ernest Nagy, Stane Miklavčič, inž. Jana Bleiweis, Razodišče: dr. Ivan Jenko dr. Jernej Demšar, dr. Bogdan Zužek, dr. Joža Pretnar, dr. Josip Prodan. Izvoljeni so bili tudi nadzorni odbor, upravni odbor zdruge »Dom Ilirija« v Planici in uprava sportnega kopaljšča z dr. Milanom Dularjem na čelu.

Občni zbor je otvoril predsednik dr. Lapajne, ki je najprej počastil spomin pokojnega ministra dr. Korosca, nato pa pozdravil zastopnika bana svetnika Planino in zastopnika župana prot. Dobovška. V svojem govoru je očrtal delo Ilirije v preteklem letu, ki je bilo vsestransko plodno. Klub, ki je preстал težko krizo v prejšnji sezoni, se je lani zopet krepko afirmiral in klub težkim časom krepko koraka naprej. Ob vstopu v 30letnico je izdala Ilirija obširno poročilo o svojem delovanju. Tiskani almanah je lepa pregledna revija dela SK Ilirije. Predsednik se je zahvalil mestni občini in banski upravi za izkazane podpore in je naprosil oba zastopnika, naj bi bil klub tudi v bodoče deležer pomoči oblasti. S pietetjo se je nato še spomnil umrlih članov Valača in Lončarja, ki sta bila med stebri Ilirije, zlasti prvi. Predsednik je na koncu predlagal, naj se z občnega zbora pošlje pozdravna brzojavka ministru za telesno vzgojo Pantiču.

V imenu bana je občni zbor pozdravil svetnik Planina, v imenu župana po dr. Dobovšek. Svetnik Planina je pozdravil občni zbor tudi v imenu ministra Pantiča in je obenem izročil Iliriji krasno veliko bronasto plaketo, predstavljajočo ustoličenje korziških vojvod, ki jo je poklonil minister Iliriji v znak priznanja za njeno delo.

Dr. Nagy je v tajniškem poročilu omenil, da je klub v priznanje zaslug imenoval za častne ustanovne člane podpolkovnika Rudolfa Cvetka, ki je na zavidljivo višino dvignil sabljaški sport v Iliriji in v Jugoslaviji prof. Marjana Dobovška kot načelnika lahkoatletске sekcije, g. Josa Gorca kot enega izmed naših najodličnejših sportnih delavcev, Draga Ulago za njegova prizadevanja za Ilirijo, Aleksandra

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM V SISKI, telefon 41-79

Izredno duhovita komedija

Trojica v snegu

V glavnih vlogah: Frank Morgan, Robert Young, Mary Astor

Predstave: danes ob 7. in 9., jutri ob 3., 5., 7. in 9. uri, v ponedeljek ob 7. in 9. uri

Prihodnji sproved: v sredo (božič)

Vest človeštva

Paul Muni

KINO MATICA, Telefon 22-41.

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri ob 15., 17., 19. in 21. uri. Dopolandanska jutri ob 11. uri

LOUIS TRENKER

eden najmarkantnejših, najpristnejših in najpriljubljenejših filmskih igralcev ostaja zvest svojemu slovensu in briljant v zgodovinskem vevelfilmu iz dobe Napoleonovih invazij

OGNJENI VRAG

DANES PREMIERA!

Hinka Nučiča 40 letnica igralskega delovanja

Vzledno marljivi in vztrajni slovenski odrski selfmademan zasluži toplo zahvalo

Ljubljana, 21. decembra Hinko Nučič, igralec in režiser Narodnega kazališta v Zagrebu, slavi danes 40letnico svojega igralskega delovanja. Ko mu izražajo zagreb ko gledališče, občinstvo in časopisje za dolgoletni in uspešni bogati trud za propeh hrvatske odrske umetnosti na izredno svečan in prisrčen način hvaležnost in priznanje, se spominja tudi Nučičeva ožja domovina svojega vrlega sina. Saj se je narodil v Ljubljani dne 19. aprila 1883 kot sin siromašnega krojaškega mojstra, ki je našel tragično smrt v kalnih valovih Ljubljanske Dramatska tragika je torej zajela že dečka Hinka, mu izpolnila dušo z resnobo že v letih, ko se vdajajo srečni dečki samo soncu, radosti in igram. Po očetu želji naj bi bil tudi sinu postal krojač, toda kakor nešteto svetovno slavni odrskih umetnikov in jugoslovenskih, med njimi slovenskih igralcev in pevcev najbolj ugodnega slovesa, je tudi bistri Hinko začutili v sebi, edini močni klic na gledališke deske ki so pomenjale zanj najvišjo srečo in edino zadovoljstvo.

Ze kot 14-letni obrtni vajenec se je pogumno dal na razpolago delavsko obrtno diletantskemu odriču; naprej je stal, nato kričal in hrupel s trumo, pa dobival polagoma tudi vloge par besed, kratkih stavkov, naposled kar deset do dvajset vrst teksta. Anton Verovšek, ki je — sam obrtnik, vrtnar in bivši diletant — pomagal kot igralec še nadalje tiste diletantske predstave režirati, je hitro opazil med množico le prav redkokdaj sposobnih fantičev Hinka Nučiča. Opazil je, da ga odlikuje ne le prikupna zunanost, pravilno, naravnost lepo obličje, temveč zlasti zvoček, modracji vespodoben glas, pristno živahen temperament in iskreno izraževano čustvo. Deček Hinko se je znal zares navdušiti in razjeziti ter je znal svoje navdušenost, jezo, mržnjo in ljubezen naravno, prepričljivo tako pokazati. In če je bilo treba izraziti žalost, ginjenost celo obup, je bila Hinkova osebnost tako resnično prevzeta, da je prebledel, drgetal in so mu bile iz oči prave solze. Skratka: krojaški vajenček Hinko Nučič se je že znan v prizor in vlogo dočela pogledati, da je pozabil nase in bil popolnoma le oseba, ki jo je moral predstavljati.

In še nekaj je imel Nučič: Hinko: ugačenost v vedenju, resnobo in premišljenost v govorjenju in ukusnost v oblačenju. To so bili sadovi vzgoje predobre, preskrbene matere, ki je zahtevala dobre maniere, ki ni dopuščala surovosti in kretinjah in besedah in je pazila, da je bil sinko zmerom sicer skromno, a vedno čedno oblačen in zlikan. Pomosna je bila na svojega bistriga, odločnega in kvitko stremiljivega Hinka, a hotela je tudi, da je bil zunanje, z vsem svojim vedenjem in govorjenjem v vsaki družbi prikupen mladčič.

Vse to je opazoval Anton Verovšek in pozval Hinka, naj pride pomagat v Slovensko deželno gledališče statirat delat hrup in polasoma zadržati vloge »Tale fant se nam morda razvije v ljubimo — eden je, vzhujuje kakor čisto zares zaljubljen in iokati zna, da je veselje! si je dejal Verovšek natihem.

Na glas pa mu je rekel: »Pridi! Saj dobiš tudi kakšno krono in brezplačno vstopnico za honorar! Te bom že pripravil režijskemu Adolfu Dobrovolskemu in Francu Lieru. Pa maršičesa se pri nas lahko naučiš, ko boš gledal Otokarja Boškca, izvrstnega igralca v karakternih in komičnih vlogah, pa uči se boš pri našem prvem ljubimcu in mladostnem junaku Rudolfo Devlu, Leonu Dragutinoviču, hudičevu sposobnem komediantu vseh mogočih igralskih strok, pri genialnem ciganu Lieru — no, pa pri Danilu in meni tudi, kajpak! Tudi igralce imamo kar imenitne: leno in sladko Kristo Rukovca, herojno silne dramatičnosti Zlanko Terševca, našo Avgusto Danilovo, pa Stefanijo Dautnovičevico itd. Ti bodo tvoji praktični učitelji, če res hočeš postati slovenski igralec majhne slave in če manjaš plače.

Hinko Nučič pa je odgovoril: »Hočem in moram!« Saj je poznal z odra že vse ta-

kratne slovenske ljubljanske igralce, prebilito večerov na djaškem stojišču in sanjaril le o svoji igralski bodočnosti.

Tako je postal l. 1899 »dobrovolček« slovenske drame, člen ljubljanskega gledališča. Napredoval je s svoje fanatično marljivostjo izredno hitro ker se ni »tepal nobene, makar »stare« in prav nezahvalne naloge, in 8. januarja 1902 igral v »Charleyevi teti« že glavno vlogo mladega poročenca Charleya Dobrovolny Lieu Verovšek in Deyl so mu bili torej res uspešni učitelji-vzorniki. Kmalu je igral večinoma vse ljubimke vloge, a tudi mlade junake in karakterje. Odlikoval se je z izredno vestnostjo, s katero se je naučil vsak tekst, z marljivčno skrbnostjo s katero se je marsikral in oblačil za oder in v resnosti in požrtvovalnostjo, s katerimi je bil vedno pripravljen za gledališče storiti vse brez ozira na svoje živce in na svoj čas. Bil je idealen, stremiljiv naraščajnik ki ni izginil z odra, ko je odpravil svojo dolžnost, temveč je stal ure in ure za kulisa, poslušal režiserje ter opazoval igralce in igralke pri njih delu. Nikoli se ni naveličal in nobena skušnjava mu ni bila predlga.

Doma pa se je izobraževal in štiral, čital vse, kar je bilo v zvezi z gledališčem in z igralsko umetnostjo. Zavedal se je, da mu šola niti približno ni dala dovolj za igralski poklic, zato je neprestano iskal knjig in revij, da je popolnjeval svojo izobrazbo in širil svoje duševne obzore. Ker je znal tudi nemško in se loteval hrvaščine, mu ni bilo težko, da je ustrezal svoji lakoti po čitvu tudi v nemškem in hrvaškem jeziku.

Zlasti pa je hrepnel, postati kdaj režiser. Tako je bistro opazoval delo režiserjev, študiral njih režijske knjige, stikal za dolžnostmi delavcev in tehničnih strokovnjakov, ogledoval njih beležke, kramljal z inspicentom, dekoraterjem, razsvetljevalcem, krojačem in šiviljami, še posebej pa z lasuljarjem ter jih opazoval in spraveval. Vse je hotel znati in razumeti. In ker je bil naravnost malenkostno skrben in natančen, je postal okoli l. 1908 režiser in obenem učitelj dramatične šole. Pri vsem tem pa je bil neurtudljiv igralec.

Dvanajst let je bil glavni steber ljubljanske drame, od maja 1912 pa šest in pol leta igralec zagrebškega gledališča. Kakor doma so ga tam cenili kot zanesljivega, temperamentnega, čustveno močnega igralca, discipliniranega člana in zredno sposobnega, energičnega delavnega režiserja. — Hamleta, Kajina in Osva'da je igral poleg drugih velikih vlog v Zagrebu in si pridobil veliko priljubljenost kakor v Ljubljani.

Ko pa se je še pred koncem svetovne vojne nanovo ustanovilo ljubljansko gledališče, ki je bilo skoro štiri leta zaprto in zamanjano za slab kino, se je tudi Hinko Nučič odzval povabilu in je prišel bistveno na pomoč preroditvi slovenske drame. Od decembra 1917 se je novi Gledališki konzorcij trudil da ustvari prenovljenemu slovenskemu gledališču najprej trdno emotno podlago. Zbiral je torej po vsej Sloveniji denarna sredstva s konzorcijskimi deleži po 100 K. Med uspešnimi nabiralci deležnikov je bil tudi H. Nučič v Zagrebu. Nato se je konzorcij lotil zbiranja gledal. osebja in imel do konca maja 1918 večino igralcev, pevcev, glasbenikov in vseh vrst strokovnjakov že angažirano. Ves čas pa je Nučič, še član zagrebške drame, s svojimi nasveti in opozoritvi konzorciju pomagat. Naposled je še sam sprejel ljubljanski angažma kot igralec in režiser, se preselil v Ljubljano ter se nemudoma lotil priprav za otvoritev sezone. Moral je še marsikaj storiti in p. p. niti, preden je mogel začeti s skušnjami in v jeseni tudi s predstavnimi.

Ko je prevzel Gledališki konzorcij soočetka l. 1919 se biveš nemško gledališče v Gradišču, sta dobila ljubljanska drama in opera vsaka svoj ločeni dom, in Nučič je bil imenovan za višjega režiserja slovenske drame in nekdanjem Kaiser Franz Josephs Jubiläumstheateru, v današnji Diani.

Dne 4. februarja 1919 je Nučič začel delovanje in Drami s svojo priredbo Jurčičevega »Tugomera« in režiral in igral do zaključka te prve sezone. Na povabilo mariborskega Dramatičnega društva k mu je ponudilo, da prevzame vodstvo dotlej nemškega gledališča, je Ljubljani zamenjal z Mariborom Julija je prevzel ravnateljstvo mariborskega Slovenskega mešnega gledališča in ga energično vodil na svoj račun. Po velikem deficitu sezone 19.9.20 pa je hotel zapustiti tudi Maribor in se vrniti v Zagreb. Ko se je Mestno gledališče spremenilo v Narodno, je Nučič vendar prevzel upravo še za nadalje saj je bila mariborski slovenski Taliji obljubljena zadostna državna subvencija.

V tej drugi sezoni je Nučič začel poleg drame gojiti tudi operete in manjše opere ter vobče dobro izbran, pester in bogat repertoar. Nameraval je uvesti celo stalno opero. Ker pa je uvidel, da država subvencija ne zadošča in da je gledališče staro in težko uporabno ter mu grozi akc se loti nujnih prenosov, neizogiben deficit, je junija 1921 odpovedal pogodbi in se vrnil za stalno na zagrebško kazališče.

Še je prihajal kot gost na slovenske odre, a njegovo delovanje za slovensko dramo

je bilo zaključeno ter se je posvečalo izključno zagrebški dram in hrvaškemu igralskemu naraščaju. Da je Nučič dramatičar in uprizoril dr. Iv. Tavčarjevo novelo »Antonio Gledjevič«, napisal nekaj originalnih dramskih poizkusov, sodeloval v »Zrnju«, glasilu mariborskega gledališča, v društvu zagrebških Slovencev in v stanovski organizaciji igralstva, o tem bi bilo treba poročati še posebej.

Nešteto krat je igral na različnih, malih in večjih slovenskih in hrvaških odrih ter posvečal svoje velike sposobnosti Hrvatom in Slovincem po mestih, trgih in velikih vaseh, dokazujoč v dejanjih da Slovenec in Hrvat sta zmerom brat in brat.

Vse, kar je dosegel kot igralec, režiser in organizator je sad njegove zredne marljivosti in vztrajnosti. Zato vsa čast, priznanje in topla zahvala — selfmademanu Hinku Nučiču.

Križanka

Grid for a crossword puzzle with numbers 1-34.

Pomen besed

Vodoravno: 1. Visoka šola, 8. vrsta meča, 9. predlog, 11. mesto v Srbiji, 12. kratica za površinsko mero, 13. začimba, 15. afriški ptič, 16. bog ljubezni, 18. ptica, 19. država v USA, 22. lvi pritok Donave, 24. števnik, 26. mesto v severni Italiji, 27. veznik, 28. slovenski skladatelj, 30. moško ime, 31. zakon, 33. težinska enota, 37. ukrajinsko mesto.

Navpično: 1. Starogrška država, 2. površinska mera, 3. časovna enota, 4. grška provinca, 5. glodavec, 6. kem. znak za prvino 7. starogrška provinca na Peloponezu, 10. letni čas, 12. iglatno drevo, 14. desni pritok Save, 15. interval, 17. bolgarska planina, 18. kurivo, 20. afriško plemo, 21. števnik, 23. zver, 25. veznik, 27. konjska pasma, 29. guba na vodi, 30. zločin, 32. kem. znak za prvino, 33. kazalni zaimek.

Rešitev križank, objavljene prejšnjo soboto

Vodoravno: 1. ruta, 2. Ruse, 8. ura, 10. kip, 11. ml, 12. mak, 14. Ni (nikelj), 15. Datis, 17. Amur, 19. noga, 21. Amerika, 22. Unac, 23. mona, 25. los, 27. lev, 28. in, 29. Fes, 31. ki, 32. Zenon, 34. Ajas, 35. leto.

Navpično: 1. rumba, 2. Uri, 3. ta, 5. uk, 6. sin, 7. epika, 9. tat, 12. marec, 13. kinin, 15. Dumas, 16. Sokol, 18. Manon, 20. Ganek, 22. ulica, 24. avizo, 26. fen, 29. fes, 30. sol, 32. za, 33. ne.

Iz Krškega

— Smrtna nesreča 11letnega otroka. Te dni je postal posestnik Matija Rak iz Rogačice svojega 11letnega sina napajat živino. Ivan je res takoj odšel v hlev, medtem pa ga je najbrže zapeljala misel na starinski samokres, s katerim se je začel igrati v hlevu. Očetu se je čudno zdelo, ker sina dolgo ni bilo iz hleva pa je šel pogledat, kaj ga zadržuje. Na svojo veliko grozo je našel otroka vsega krvavega v kotu hleva že mrtvega. Otroku se je najbit samokres, ki se je polnil od sprejdi sprožil, ter mu je krogla prebila odvodno žilo na vratu, da je zaradi izkrvavitve obledel mrtev.

— Sejem na Vidmu. V ponedeljek je bil na Vidmu pri Krškem živinski sejem, ki ga je posetilo mnogo kmetov iz vsega spodnjega Posavja Kljub dobremu obisku pa je bila kupčija slaba, ker ljudstvo, ki je predvsem navezavano na svoje vinograde, letos nima denarja. Cene kravam so se gibale od 5 do 6 din za kg žive teže, volov od 7 do 9 din, prašičev speharjev od 15 do 18 din, dočim so se 8 do 9 todnov stari prašičji prodajali po 180 do 200 din.

— Smrtna kosa V Leskovcu pri Krškem je te dni umrla ga Neža Znidarsič, soproga uglednega posestnika Franca Znidarsiča. Zaradi svoje dobrotljivosti in prijaznosti je uživala splošno spoštovanje, pa tudi kot mati in gospodinja je bila na najboljšem glasu. Naj ji bo ohranjen blag spomin, žalujouči rodbini naše iskreno sožalje!

— Krvav fantovski pretep Komaj smo pred dnevi poročali o krvavem pretepu pri Dnovem, čigar žrtev je postal komaj 18letni Jože Vodopivec, že se je raznesla vest, da so se v Vihrah zopet spoprijeli in da je obležal 35letni lovski čuvaj Franc Zibert krvav na tleh. Ko se je vratal zvečer domov, potem ko je ves dan opravil službo v lovskem revirju Inekoviča iz Zagreba v »Vrbini« se je za čas ustavil v neki gostilni v Vihrah, kjer je bila zbrana družba domačih fantov, ki so se prav prijetno zabavali. Kmalu se je tudi sam razvzel ter pridno pomagal peti, pa tudi: piti. Naenkrat pa je vstal ter odšel pred hišo, kjer je dvakrat ustrelil v zrak. To so smatrali domačini kot izzivanje ter so se vsuli na dvoiršče, kjer se je takoj raznel pretep, v katerem so dobili vsi lažje rane. Najhujše je okupil pač Zibert, ki je bil zaboden tudi z nožem v hrbet. Ves v krvi je obležal na tleh ter so ga morali spraviti v krško javno bolnico, kjer so zdravniki ugotovili, da ima dvakrat počeno lombo, ter levo nogo tako poskodovano, da bo najbrže ostala hroma.

— Občni zbor Muzejskega društva v Krškem bo jutri ob pol 11. v mestni posvetovalnici. Vabimo vse k udeležbi.

PREKRASNA FILMSKA UMETNINA s Karlom Ludvikom Diehlom, Marjano Hoppe in Pavlom Hartmannom v gl. vlogah

EVICA BRIESTOVA

(DER SCHRITT VOM WEGE)

po istoimenskem romanu slovečega pisatelja Theodorja Fontane

Evica se poroči s še enkrat starejšim, na visokem položaju stoječim državnim uradnikom ter uživa svojo zakonsko srečo iz polnega perla. Le za hip stoji v stran, toda usoda hoče, da to kasneje dozna njen soprog. Zapusti mora ljubljenega moža in otroka ter se pokoriti za nepremišljeno dejanje.

Predstave danes ob 16., 19. in 21.15 uri! Jutri v nedeljo ob 10.30 ljudska predstava po znižanih cenah in ob 14.45, 17., 19. in 21.15 uri!

KINO UNION — Tel. 22-21

Mladinska opereta »Angel z avtom«

Jutri popoldne bodo uprizorili v ljubljanski operi mladinsko opereto »Angel z avtom«. Prvo in tretje dejanje te otroške operete sta v oblakih pred nebeskimi vrati. Tam rajajo in nagajajo angelčki in stikata dve radovedni zvezdici ter ima glavno besedo sv. Peter, imenitni nebeski kužar. In koliko težav ima! Saj ni malenkost krotiti trume angelčkov-nagajivčkov. Med njimi je novinec in v drugem dejanju spoznamo njegovo bivše življenje na zemlji v delavskem predmestju. Tam vidimo tudi debelega gospoda štruklja, dobrodušnega policajca, medvedarja s plesočim medvedom in pojočo ciganko, solarje, dobro gospo in hudobno mačeho ter njeno prijateljico. V tretjem dejanju se zopet vrnemo pred nebeska vrata k sv. Petru in angelčkom, kjer se zgodijo čudne stvari. 60 otrok v starosti od 4. do 14. leta bo plesalo in igralo pri tej predstavi. Angel z avtom bo desetletni fantek in tudi njegova prijateljica Metka šteje toliko let.

Veseli in žalost se menjavata v opereti, ki sta jo napisala komponist Loize Mav in libretist Maks Simončič. Mladina bo lahko mnogo videla in slišala in se bo od srca nasmejala. Maša SL

Dr. go Zupan, član in režiser naše opere, bo igral in pel vlogo sv. Petra v Simončičevi in Mavovi mladinski opereti »Angel z avtom«, katere krstna predstava bo jutri ob 15.

Odičen glasbeni film SERENADA LJUBEZNI

MGM produkcije: Film očarljive muzike, lepih opernih arij in slavnih slagerjev s priljubljenjo JEANETTE Mac DONALDOVO v gl. vlogi. Sodelujejo: Lew Ayres, Jan Hunter, Frank Morgan

Danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri (v nedeljo) ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri. KINO SLOGA TELEFON 27-30

Občni zbor umetnostno-zgodovinskega društva

Ljubljana, 21. decembra Včeraj je imelo umetniško zgodovinsko društvo redni občni zbor v knjižnici narodnega muzeja, ki se ga je udeležilo prav lepo število naših kulturnih delavcev.

Občni zbor je otvoril predsednik društva g. dr. Fr. Windscher, ki je predlagal, naj se pošljeta udanostni brozjavki Nj. Vel. kralju Petru II. in Nj. Viz. knezu namestniku Pavlu, kar je občni zbor soglasno odobril.

Zastopniki društva so se udeležili raznih zborovanj slovenskih zgodovinarjev tako na Crni Gori pri Tlujtu in na Dornavi. Prirejenih je bilo 14 izletov, katerih se je udeležilo 651 oseb, izlet v južno Srbijo pa je moral zaradi nastalega položaja na jugu odpasti. V novi poslovi dobi bo privedlo društvo zopet ciklus strokovnih predavanj, ki so se izkazala kot zelo potrebna, da se naš narod seznanj z zgodovinskimi kaker tudi umetniškimi vrlinami naših krajev.

Iz blagajniškega proočila g. msgr. Steške je razvidno, da je bilo društvo v preteklem letu pasivno. Izdatki so visoko presegali prijemke, toda zaradi visokega salda v prejšnjem letu je ostalo še nad 5 tisočakov v blagajni.

Društvo je razne denarne podpore od banovine in mestne občine ljubljanske, pa tudi nekaj zasebnikov ga je s precejšnjimi zneski podprlo.

Povečanje pokojnine tobačnim delavcem

Po obvestilu Saveza monopolskih delavcev v Beogradu so bile z odlokom uprave monopolov št. 24.165 od 24. novembra 1940 ki ga je podpisal minister za finance, povečane pokojnine vsem upokojencem tobačnim delavcem in delavkam od 1. decembra 1940 dalje in sicer v naslednji izmeri:

Upokojencem s 15 let aktivne službe po 60 din, roditeljskim upokojencem po 100 din na mesec, od 15 do 20 let 84 din oz. 105 din, od 20 do 25 let 88 din oz. 110 din, od 25 do 30 let 92 din oz. 115 din, od 30 do 35 let 120 din, nad 35 let aktivne službe 125 din na mesec.

Do te doklade bodo imeli pravico tudi bodoči upokojenci. Izplačilo bo izvršeno v najkrajšem času. Iz navedenega je razvidno, da so doklade po prvotnem osnutku monopolne uprave nekoliko nižje, vendar pa ne toliko, kakor so govorili. Doklado bodo dobili sedaj tudi rodbinski člani povečano, kar prej v osnutku ni bilo ooločeno.

G. Slavko Lukman, operni in koncertni tenorist, priredi jutri v Trbovljah v dvorani Forte koncert. Pel bo arije iz raznih oper in narodne pesmi. Na sporedu so tudi ruske pesmi. 560—n

Film »Evica Briestova«

je napravil strogo do romanu Theodorja Fontane-ja in se v vseh ozirih konsekvntno drži tedanje dobe. Avtor ni imel namena pri tem svojem delu postati kritik družbe ali se spotikati nad tedanjo moralo, polno praznih fraz, niti ni hotel oboževati ali koga zagovarjati. Opasati je hotel življenje svoje dobe, ki je po konservativnih principih večkrat privedlo do velikih katastrof. Evica Briestova je bila žrtev teh principov. Kot nežno vzgojena, v življenju neizkušena 17letna mladenka, je morala poročiti brez svojega lastnega premisleka še enkrat starejšega

moža, ki ga je sicer visoko spoštovala in tudi ljubila, toda soprog je imel le m lo časa za njeno mladeniško hotenje. Njen korak v stran ni bil napravljen iz pričanja, temveč iz potrebe. Kasneje, ko se je morala za to pokoriti, je popolnoma izgubila voljo do svoje neoplojene življenja. Marijana Hoppe podaja v filmu to žensko usodo p pričevalno in s polno verjetnostjo. Tudi Karl Ludvik Diehl in Paul Hartmann sta v svojih težkih vlogah dostojna slovesa, ki ga uživata. 2928

Spor o podražitvi mleka še ni končan

Odgovoriti je še treba na vprašanje, zakaj nekateri kmetje prodajajo mleko po isti ceni kakor mlekarne — Mleko podražujejo prekupčevalci

Ljubljana, 21. decembra
Čitali ste dopis, ki nam ga je poslala Kmetijska zbornica kot odgovor na naša članka o podražitvi mleka v Ljubljani. Pozneje smo prejeli še dopis anonimnega dopisnika, »kmetovalca«, kakor se je podpisal. Dopisnik zavrača kalkulacijo, ki nam jo je poslal neki deželan o dohodkih živinorejca. — V obeh naših člankih je bilo naglašano, da v vprašanju podražitve mleka ne zavzemamo pristranskega stališča, in priznali smo, da je tudi kmet upravičen zahtevati višje cene za svoje blago. Izrekli smo pa pomisleke, da bi podražitev mleka v resnici koristila vsem kmetom, ki prodajajo mleko v Ljubljani, in nikakor nismo mogli soglašati, da nekateri živinorejci prodajajo mleko odjemalcem neposredno po isti ceni kakor mlekarne.

Kmetijska zbornica nam ni odgovorila, kaj so si o tem, da nekateri kmetje prodajajo mleko mestnim prebivalcem po isti ceni kakor mlekarne. Zavela se je za strokovnjaka, ki je dokazoval v »Slovenca«, da je cena mleka 3 din liter glede na izdatke živinorejca upravičena. Mi se nismo spuščali v teoretična razglabljanja ter v analizo računov kmetijskega strokovnjaka, povedali pa smo, da mnogi ljubljanski in okoljski kmetje prodajajo mleko vendar nekoliko ceneje kakor mlekarne. Prav zaradi tega smo pritrtili tistim odjemalcem, ki pravijo, da bi morali vsi živinorejci prodajati mleko nekoliko ceneje kakor mlekarne. Če živinorejci lahko prodajajo mleko toliko ceneje kakor mlekarne, da mlekarne krijejo vsi režijo in zaslužek, zakaj bi ga ne mogli prodajati po isti ceni naravnost odjemalcem?

Zato se čutimo dolžne pojasniti, zakaj nekateri prodajalci mleka zahtevajo enako ceno kakor mlekarne. Kmetijski strokovnjaki se niso dotaknili vprašanja spekulacije s kmetijskim blagom. V Ljubljani poznamo tudi spekulante z mlekom, ki jih ne moremo uvrščati med prave živinorejce. Tudi živinorejci bi se ne čutili počašene, če bi jih uvrstili med te ljudi. Marsikdo pri nas še ne ve, da v Ljubljani podražujejo mleko predvsem prekupčevalci. Na živinskem trgu kmetje prodajajo mleko po 2,5 din. Kmetice dovažajo mešanico mleka na dom po 2,5 do 2,75 din liter, torej po 25 do 50 par ceneje, kakor ga prodajajo mlekarne. Mnogo kmetov še ni podražilo mleka svojim odjemalcem, ker niso mogli tvegati, da bi izgubili redne odjemalce, odnosno, da bi ljudje poslej kupovali manj mleka. Prekupčevalci mleka, posebno podjetni ter brezobzirni, so pa začeli mleko prodajati po 3 din liter, čim se je podražilo v mlekarneh na 3 din.

Prekupčevalci izkoriščajo pri prodaji mleka kmetje; mleko kupujejo v svojem okolju v predmestnih vaseh in ga razvažajo sami po mestu. Mlekarice iz svojega območja navadno ustrahujejo, da ne upabno prodajati mleka ceneje kakor oni. Mlekarice si tudi ne upajo dostavljati mleka tistim odjemalcem, ki so odgovorni prekupčevalci, ker se boje njihovega maščevanja. Prekupčevalci kupujejo mleko od kmetov seveda ceneje, kakor bi ga kmetje prodajali naravnost odjemalcem, to-

da številni živinorejci se odločijo za prodajo mleka prekupčevalcu, ker ga nimajo vedno toliko, da bi jim ga kazalo voziti v mesto. Če prekupčevalce ne more živinorejcev ustrahovati, da bi prodajali mleko naravnost odjemalcem po isti ceni kakor oni, jih hujša, češ, neumni ste, da pitate meščane! Prekupčevalci pač ne gre v račun, da bi mu kdo konkuriral. Zato imajo v evdenci številne ljubljanske mlekarice in se poslužujejo raznih sredstev, da bi prodajali mleko vsi čim dražje. Tako dobivajo prekupčevalci z mlekom v Ljubljani monopol nad prodajo mleka in skodujejo konzumentom kakor kmetom. Po vsem tem nam postane jasno, zakaj skušajo nekateri »živinorejci« ali »kmetovalci« prodajati mleko neposredno odjemalcem po isti ceni kakor mlekarne. Če torej kmetijski strokovnjaki dokazujejo, da bi kmet moral prodajati mleko najmanj po 3 din liter, bi bilo prav, da bi opozorili na spekulante z mlekom in da bi izračunali, kako je mogoče, da kmetje prodajajo prekupčevalcem mleko po 2 din liter! Ali sta dva dinarja prekupčevalca več vredna kakor 2,50 din mestnega prebivalca?

Dopisnik »kmetovalca«, ki nam dokazuje sicer v viju no pisanem dopisu, da je cena mleka 3 din upravičena, trdi, da je živinorejec. Pravi, da še ni imel krave, ki bi dajala 9 mesecev na leto po 12 l mleka na dan, in zavrača trditve, da velja dobra molzna krava 3.000 din, češ da velja sedaj 5.000 do 7.000 din. — Ne trdimo, da je bil račun našega dopisnika pravičen, kakor tudi ne moremo presoditi če drže povsem trditve »kmetovalca«. To tudi ni odločilo za ceno mleka pri nas. Ne trdimo, da cena 3 din za liter mleka ni upravičena, a odločno moramo nasprotovati, da bi to ceno upravičevalo prekupčevanje z mlekom v Ljubljani. Dokler bo mleko v mlekarneh po 3 din, tudi ne bomo zagovarjali, da prodajajo mlekarice mleko naravnost odjemalcem po tej ceni. Če kmetje lahko prodajajo mleko mlekarne ceneje, naj ga prodajajo prav tako ceneje konzumentom. Prejšnje čase so ga lahko prodajali nekoliko ceneje kakor mlekarne in zato tudi se naj ni nobenega »ovrvičila«, da bi ga prodajali po mlekarinskih cenah.

Spekulacije z živinjskimi potrebščinami so kaznive. Ena najvažnejših živinjskih potrebščin je mleko in nedvomno bi tudi ne smeli dovoliti prekupčevanja z mlekom. Prekupčevalci ne plačujejo davkov kakor mlekarne in kmetje ter jih nič ne upravičuje, da se pečajo s prodajo mleka. Tudi brez prekupčevanja bi bila ljubljana dovolj dobro založena z mlekom, a razen tega še s cenejšim in boljšim. Ljubljanski odjemalci mleka so se že dovolj dobro »prepričali«, da prekupčevalci prodajajo pogosto slabše mleko kakor živinorejci. Sedaj se nekateri prekupčevalci skrivajo za izgovorom, da prodajajo mleko svojih krav. Nekateri v resnici tudi reče krave, a mleka prodajajo mnogo več, kakor ga dajejo njihove krave. Čas bi že bil, da bi jim stopili na prste. Ko bodo prekupčevalci onemogočeni, se bomo o cenah mleka pogovorili s samimi kmeti.

stni občini, da je pripravljen kupiti od nje stavbišče poleg Delavskega doma na Vrazovem trgu po ceni 350 din za kvadratni meter, začel bi pa graditi svoje poslopje šele takrat, ko se bodo razmere normalizirale. Mestni svet pa vztraja na svojem sklepu, da se mora začeti gradnja poslopja na tem stavbišču takoj.

—c Novi modernizirani hodnik za pešce ob Mariborski cesti skozi Gaberje bo čistila mestna občina na lastne stroške.

—c Zakupno pogodbo za Celjsko kočjo pod Tovstom, ki jo ima v zakupu Savinjska podružnica SPD v Celju, je mestni svet podaljšal za eno leto.

—c Elektrifikacija Lokrova in Dobrovo. Okrog 50 posestnikov v Lokrovcu in na Dobrovi je prosilo mestno občino za priključek na mestno električno omrežje. Proračun znaša 126.582 din. Mestna elektrarna bo izvedla električno napeljavo v obe vasi, če bo vsak posestnik prispeval k stroškom za gradnjo električnega voda po 600 din in sicer 400 din takoj, po 100 din pa v dveh zaporednih mesečnih obrokih. Posestniki morajo tudi preskrbeti brezplačno dovoljenje za postavitev drogov in gradnjo električnega voda.

—c Mestni preskrbovalni urad se je osnoval tudi v Celju. Mestni svet je na seji v petek zvečer sprejel zadevni pravilnik. Za predsednika preskrbovalnega urada je bil izvoljen župan dr. Voršič, za njegovega namestnika mestni finančni referent ravn. Oskar Černeč, za člana pa kot zastopnik trgovca Anton Fazarinc (namestnik Josip Jagodič), kot zastopnik inženjerskega predsednika cinkarne Todor Lazarevič (namestnik prokurist vr. Westen Feliks Tomi), kot zastopnik zadrž. Jože Močan (namestnik dr. Josip Dolničar), kot zastopnik potrošnikov pa Ludvik Krajnc, prof. dr. Kajetan Gantar in Josip Krfič (namestnik Josip Arnsč, Robert Štepec in Tine Kocmur).

—c V članstvo mestne občine je bil v petek na seji mestnega sveta sprejet mersarski mojster g. Stefan Turk.

—c Tatvine. Policija je prišla 17-letnega kleparskega vajenca Jožeta F., ker je v zadnjih dveh mesecih pokradel svojemu mojstru v Aškerčevi ulici razno kleparsko orodje in kleparski material v vrednosti okrog 550 din. Pretežno večinno ukradenega blaga so našli, ostanek pa je vajenec poslal svoji sorodnikom. V sredo zvečer je neznan storilec ukradel nekemu vrtnarju iz neke hiše na Vrazovem trgu dve obleki vredni 3.000 din. Policija je storilec na sledu.

—c Dve sokolski bojišnici. Sokolsko društvo Celje-matica priredi bojišnico za deca z obdaritvijo revne dece v nedeljo 22. t. m. ob 14.30 v veliki dvorani Narodnega doma, Sokolsko društvo Celje I pa ob 15. v Sokolskem domu v Gaberju.

—c Zdravniško dežurno službo za člane OUZD bo imel v nedeljo 22. t. m. zdravnik dr. Josip Čerin v Prešernovi ulici.

Iz Metlike

— Sklepi občina meščan. Skupnosti. V soboto 14. t. m. je imel odbor meščanske skupnosti v Metliki sejo, na kateri je razpravljali tudi o važnih problemih mestnega gospodarstva. Z ozirom na dejstvo, da okenski jaški pri Zdravstvenem domu segajo preveč na cestišče, se zahteva potrebno rušenje nesprotne škarpe za 150 m. Poseka dir, kupljenih v prejšnjih letih, se zabranjuje, ker zapade vsakemu, ki do dolocenega roka tega ne izvrši. Pogorelec F. Mahaku se na prošnjo podeli nekaj potrebnega lesa proti polovični ceni. Za razmejevanje mestnih parcel bo naprošen komisarjat, da bo mogoče točno ugotoviti lastništvu pravico in lego posameznih parcel, ki so v mnogih primerih v uživanju čudno pomešane. Najemna za mestni mlin je bila soglasno zvišana na 700 din mesečno, pristopilo pa se bo zopet k prodaji mlina in pripadajoče posesti, ker je bila prodaja samo začasno prekinitvena in se ceni posest na 300.000 din. Posebno skrbno je odbor pretresal vprašanje o povziranju cene električnemu toku, ker je napravila zaradi naraščajočih cen materialu po drugi strani pa štednja z električnim tokom pri odjemalcih nikakor ne krije tako, da izdatki za nekaj tisočakov presejajo dohodke, ki so preračunani na okrog 120.000 din letno. Zato je odbor povzročal celo samo industrijskemu toku od 2,50 na 3 din. Da pa odstrani oviro in obvaruje meščane povziranja ostalega električnega toka, bo odbor energično pristopil k iztirjanju zastonžnikov, ki so dosegli kar bajno vsoto 66.317 din! Soglasno je bilo sklenjeno, da se vse zamučnike z opominu pozove na takojšnje plačilo zastonžkov, sicer bo sledilo takoj sodno iztirjevanje. Glede klavnice je bilo sklenjeno, da se jo bo oddajalo v najem mesarjem, prav tako pa bo odbor tudi sam oddajal v najem vse ostale prostore, ki so na razpolago v objektih meščanske skupnosti! Ob sklepu je bila določena tudi novoletna podpora za mestne reveže.

— Svinja in bližnji puran. Zgodilo se je, da so v svinjak nekoga metliškega posestnika v petek spravili sosedovega purana in domače kokoši. Svinja, ki getovo ni sprostovala svojih novih sosedovalec, se je nevedno družbe ročila s tem, da je najprej požrla rejeno kokoško in nato še tolstega purana in tako lastnika prikrajšala za božični priblišek.

— Samkanj in drščanje po mestu je strogo zabranjeno. Prekrški se bodo strog kaznovali v vseh ozirih. Za otroke odgovarjajo starši. Ističasno se opozarja tudi vse hišne posetnike na dožnost, da rešino čisti pločnike takoj po novo zapadlem smegu!

Dolenjska vabi zimske sportnike
Novo mesto, 20. decembra
Po vsem Dolenjskem je pritisnil hudi mraz. Toplomer kaže ponekod do 20 stupenjev in več pod ničlo. Mnogi, ki jih ne skrbi kurjava se seveda vselej zimskega sporta, ki ga bodo letos, kakor vse množ, lahko dolgo gojili. K temu bodo možno pripomogle tudi dože božične počitnice.

Dolenjska ima mnogo prijetnih in zelo pripravnih naravnih smučišč. Poleg že precej obiskane Polževega pri Višnji gori, so zelo priporočljiva tudi smučišča na kočevskih Gačah, ki prav nič ne zaostajajo za drugimi, v mnogem pa imajo celo prednost. Tudi za telesne potrebe je dobro preskrbljeno v bližnjih Črmočnicah, kjer se dobi vedno dobra postrežba in udobna, prenočišča. V ostalem so Gače že precej znane, saj priraja tu novomeška sokolska župa vsako leto smučarske tečaje in tudi tekme. Tudi Hrvatji že radi prihajajo na Gače, kjer goje zimski sport.

—c Lepa gesta organizacije vojnih invalidov. Sreski odbor Ugruženja vojnih invalidov v Celju je na zadnji seji sklenil pokloniti 90 najrevnejšim članom po 50 din za božič. Dijaški kuhinji v Celju, ki že vsa leta po znižani ceni ali celo brezplačno prehranjuje otroke vojnih invalidov, pa je v znak priznanja poklonil 500 din.

—c Skavtska bojišnica. Svarunova meščanskošolska dijaška skavtska četa Mrkonjičevega stega skavtov v Celju priredi v nedeljo 22. t. m. ob 16. skavtsko bojišnico v telovadnici v II. deški narodni šoli v Komenskega ulici. Na sporedu, ki je zelo pester, je tudi uprizoritev burke »žene govori«.

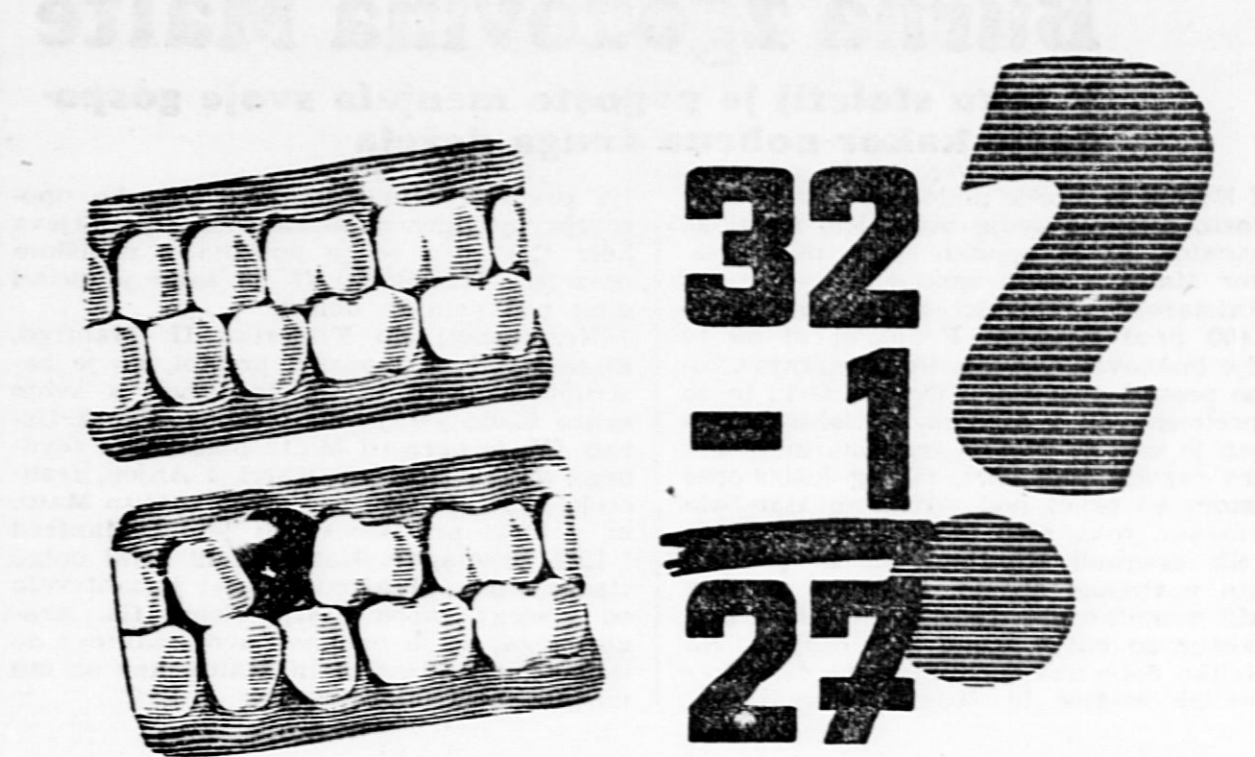
—c Umrl je v četrtke na Mariborski cesti v starosti 54 let akademski slikar g. Avgust Seebacher, znan zlasti kot avtor zbirke »Celeja antiqua et nova«. Istega dne je umrl na Sp. Hudinji v starosti 69 let trgovec g. Feliks Bauer. V celjski bolnici je umrl v petek 28-letni, v št. Jernej na Dolenjskem pristojni Franc Gruber, danar brez stalnega bivališča.

—c Žrtve nesreč. Ko je 52-letni dinar Tomaž Vidmar iz št. Pavla pri Preboldu podiral drevesa, je padlo drevo nanj ter mu zlomilo levo nogo pod kolonom in ga poškodovalo po glavi. Pri delu v tovarni je v četrtke stroj zgrabil 15-letno tkalko Leopoldino Pečnikovo z Lahovne pri škofiji Vas za levo roko in ji zmečkal prst. Ko je 31-letni hlapec Matevž Turk iz Celja vozil četrtke led po Aškerčevi ulici, ga je podrl avto in ga močno poškodoval po hrbtu. Vsi trije ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

—c Mestna uvoznina za vsak film, ki ni didaktično poučnega značaja znaša 100 din. Ta uvoznina velja tudi za reprize. Ta sklep je potrdil mestni svet.

—c Razširjena kanalizacije v Novi vasi bo izvršila mestna občina. Proračun znaša 79.405 din. Kanalizacija bodo izvedli v prihodnjem proračunskem letu samo v okviru razpoložljivega zneska 7.000 din, ostalo pa šele v proračunskem letu 1942—43.

—c Fokojniški sklad odvnetnice in notarske zbornice v Ljubljani je sporočil me-

Teško prebolite če izgubite zob - vendar pa se malokdo zaveda, da je to samo začetek. Kajti en izgubljen zob lahko pogubi tudi sosedne zobe! Nikar, da radi nezadostne nege trpe Vaši zobje! Uporabljajte redno zjutraj in zvečer Sargov Kalodont, ki čisti temeljito zobe, obenem pa odpravi zobni kamen in prepreči, da se ne naredi drug. Sargov Kalodont vam ohrani bele, zdrave in trdne zobe.

SARGOV
KALODONT protizobnemu kamnu

Čistilna tuba je posebno ekonomična!

Letos uporabljajo že dalje časa lepe smučarske prilike tudi na Podstenicah in Rogu, v kraljestvu medveda. Na Podstenicah, kjer je veika lesna industrija je zapolenega več osebja uradništva in inženjerjev, ki se v prostem času prav dobro zabavajo s smučanjem in lepega terena kar ne morejo prenehati. V dokaj divji prosti naravi se kaže vsa lepota zasneženih obsežnih gozdov, kjer so gotovi pre-

deli, kjer še ni sekala človeška roka. Karkoli izmed sportnikov bi obiskal ta naravna dolenjska smučišča, se bo rad vračal in bo pripeljal s seboj še druge, ki še ne poznajo prednosti dolenjskih smučišč. Dolenjska ima mnogo krasot, ki pridejo zlasti pozimi do svojega posebnega izražanja. Žal, da še nima tistega slovesa, ki bi ga s svoj naravo zaslužila.

Slovinci v Ameriki

Uprava Slovenskega narodnega doma v Clevelandu je priredila od 9. do 17. novembra spominško razstavo slik pokojnega H. G. Peruška in sicer v korist njegove vdove in hčere.

V New Yorku je umrl Matija Rantaša star 74 let. Po poklicu je bil vrtnar. Doma je bil iz bivše Štajerske in ima pri Sv. Marjeti ob Pencilu brata.

V Clevelandu je umrl Franc Globokar, star 60 let, doma iz Fužin pri Zagradcu. Zaposlil je ženo, dve hčeri in sina. — V istem kraju je umrl 48letni Ivan Jeglič, doma iz Begunj na Gorenjskem. V domačem kraju je zaposlil brata Franceta in sestro Marijo. V Ameriki je živel 27 let. Po dolgi in mučni bolezni je umrla Neža Plizem rojena Kumelj, v starosti 67 let. Doma je bila iz Podgrađa pri Žužemberku. V Clevelandu je živila 43 let. V domačem kraju je zapustila 3 sestre, v Ameriki pa moža, dva sina in hčer. — V Hibbingu je nedavno umrla Marija Ivančič, stara 38 let. Rodila se je v Ameriki. Zapustila je moža, sina in dve hčeri. — V Veroni je umrla Marija Srebot roj. Slavec, v starosti 44 let. Doma je bila iz Knežaka na

Notranskem. — V Imperiali je umrl Janez Potočnik, star 53 let, doma iz Lučne v Poljanski dolini. V Ameriki je živel 33 let. Zapustil je ženo, dva sina in pet hčera. — V Elyju je umrla Ivanka Markun roj. Vranešič, stara 52 let. Doma je bila iz Tribuča pri Črmočju. V Ameriki je živila 28 let. Zapuščila 4 sinove in 2 hčeri. — V Sheboyganu je umrl Jožef Zore, star 56 let, rojen v Trebelnem. V Ameriki je zaposlil brata, v domačem kraju pa dva otroka in ženo. V mestu Gardinera je umrl Jakob Gornik, star 73 let, doma iz okolice Ribnice. — V Nilusu se je nedavno ponesrečil Janez Černe. Star je bil 51 let in doma iz Sp. Kašlja. V Ameriki je bil 35 let in zapuščila brata in sestro v Clevelandu. — V Darraghu je nečavno umrl v starosti 52 let Ivan Bahor iz Kvasice pri Črmočju. — V Harmarvillu se je ponesrečil pri avtomobilski vožnji Ivan Fejzjan. Star je bil 59 let. Doma je bil iz Luže na Gorenjskem. — V Hallu se je v prometovni ponesrečil Ivan Skarja, šele 26 let star. Ročil se je v Ameriki. — V Alisu je umrl Jurij Kokolj, star 70 let. Doma je bil iz Litincev pri Kranju.

Lepa namizna jabolka
za božične praznike nudi po ugodnih cenah »EKONOMA«, Kolodvorska ul. 7.

O pospeševanju malih živali

V današnjem času skrbi za obetj malega človeka se zamisliti na rentabilno rešo domačih zajcev. Skromne živalce pač lahko vsak še tako reven delavec ali uradnik redi. Uspeh nam je za amčen samo pri pasmi, ki je večja od navadnih zajcev pri tlikavcu, ki jih redimo, odnosno se reče pravi v domačem hlevu. Z različno rejo v živinskem hlevu se store velike napake, ker je živalca izpostavljen vsem nevarnostim (stradanju, pohodu itd.). Če se kdo odloči umno za začeterje, naj se obrne na krajnega kmetijskega referenta, ki bo rad dal vse potrebne informacije.

Omenjam, da interesent nima od domačega zajca samo mesa, ampak ima tudi kožo, ki donaja korist, če jo znaš sam ustrojiti.

Kako ustrojiti kožo zajca? Vsako surovo (svežo) divjadino ali domače živali si lahko ustrojijo sam, če postopaj po navodilu strokovnjaka:

Na šest za čjih kožic vzemi 1/4 kg galuna, ki ga dobro skuhaj, da se popolnoma raztopi, in priden pest soli. Ko se masa nekoliko ohladi, primešaj dve žlici pšenične moke (moko raztopi v hladni vodi). Ko je vsa tekočina mlačna, vrzi vanjo kožice in jih dobro premešaj. Mešanje ponovi vsak dan do šestkrat in pazi, da vsa stvar ne postaviš kam na prehladno mesto, ker se sicer združita galun in sol ki napravita nekakšno kašo v diski. Kožice mora ostati v omejeni masi najmanj šest dni. Po tem času vzemi kožice iz tekočine in jih dobro operi z mlačno vodo ter obesi na kak kol v bližini sledilnika ali krušne peč. Posoda za namakanje kožic mora biti lesona ali pa emajlirana.

Kožice ne suši predolgo! Ko se posušijo, jih napravi vlažne, zvij skupaj in ko bodo vlažne zg'adij in nategni. Ko si vse to storil, potrosi nanje naftalina, ki obvaruje kožice pred škodljivci — molji.

Postopaj po mojem navodilu, zelo boš zadovoljen s pečenko in pravilno ustrojeno kožo, ki te bo obvarovala mraza.

Železniški upravi

Prejeli smo: Jeseni sem predlagal v »Slov. Narodcu« naj bi se za potujoče dijaštvo na vseh večjih postajah kakor v Ljubljani in drugih slovenskih mestih, kjer so srednje šole, napravile dijaške čakalnice, za vožnjo pa naj bi dobili dijaki svoje vagonce. Da bi svojemu sinu olajšal potovanje v šolo in domov, sem mu kupil mesečno vozovnico II. razreda, prepričan, da bo smel z njo čakati tudi v čakalnici II. razreda, toda na ljubljanski postaji ne sme. Na ljubljanski glavni postaji smejo iti v čakalnico II. razreda samo dijakinje, dijaki pa ne.

Zato se mi zdijo umestno javno vprašanje, na kakšni zakoniti podlagi je dijakom, ki imajo plačano mesečno vozovnico za II. razred, vstop v čakalnico II. razreda prepovedan? Ali je znano, da se vsled te protizakonite prepovedi lahko marsikaj dijak, ki je bolj slabo obložen, pa mora zunan na peronu, na vetru in mrazu, čakati na svoj vlak, tako prehladi, da bo imel na svoj vlak svoje življenje.

Železnica in železniške čakalnice so javne naprave, ki morajo biti dostopne vsem in vsakomur, kolikor kdo plača. Zakaj bi dijak, ki ima vozovnico I. razreda, moral prebežati zunaj ali pa smel vstopiti le v čakalnico III. razreda, kjer je izpostavljen nevarnosti, da se naleze neprijetnega mrčesa?

Prosim, naj se ta prepoved takoj uklne ali pa javno objavi, zakaj in na kakšni zakoniti podlagi je bila izdana.

Eden za vse

»Pri Amerikancu«

v Florijanski ulici 20
Domača kuhinja, priznane kolone vsako soboto in nedeljo in izbrana vina po konkurenčnih cenah:

Dalmatinski plavac	14 din za liter
Ružica	15 din za liter
Dol. cviček iz Deu-ove kleti	16 din za liter
Dol. belo	16 din za liter
Burgundec beli	20 din za liter
Dingac	20 din za liter

Večje količine dostavljamo na dom po naročilu. — Se pripravota

IVAN IN RUDA DEU — Tel. 41-94

Inserirajte v „Sl. Narodu“!

Z ljubljanskega trga

Ljubljana, 21. decembra
Z ljubljanskega živilskega trga prejema čim dalje več pritožb, zlasti zaradi večnega prestavljanja, ki je bilo v početku, ko so pričeli zidati nove stojnice, razumljivo. Zlasti hude so menda jajčarice in prodajalke perutnine, ki jih venomer prestavljajo z mesta na mesto. To skupno prodajalco so sedaj razdelili na dva dela, branjevec oziroma branjevke posebej, kmetice pa posebej, pač z namenom, da ne bo prekupčevanja in da bi se ločile branjevke od kmetice. Branjevke trdijo, da bo odjemalca vedno poiskala stalno dobaviteljico, ker ji bo nudila vedno zanesljivo ceno bago, za katerega jamči. V Ljubljani je okrog 20 do 25 branjevsk s perutnino, ki imajo vsak dan stalne prostore na trgu. Podeljskih branjevsk je ob sredah in sobotah na trgu tudi okrog 20 in so tudi te za svoje obrti obdavnice. Na trgu pa se čim dalje bolj čisto pojavljajo tudi druge branjevke, prekupčevalke z dežele, ki razprodajo po tri do petkrat več blaga, a zato ne plačujejo nikakega davka. Nadalje prihajajo z blagom na trg tudi ženske, ki pridejo po ceni do blaga, samo zaradi ugodnosti na železnici. Blago kupujejo v raznih krajih daleč na deželi, odklanjajo tudi do Karlovc, kjer prekupijo, kar jim pride pod roko, potem pa v Ljubljani prodajajo perutnino ali jajca tudi po hišah na debelo in drobno.

Branjevci z obrtnimi pravicami se temu seveda upirajo in zahtevajo, naj mestna tržna oblast nekaj ukrene in določi, kdo sme in kdo ne sme prodajati na trgu. Kmetice je prav lahko ločiti od prekupčevalk, branjevci in branjevke z obrtno oblastjo pa so mestnim tržnim organom itak poznani. Tudi na trgu bo treba napraviti red!

Letni obračun trboveljskih čebelarjev

Podružnica čebelarskega društva je nedavno imela letno skupščino. Udeležba je bila zadovoljiva. Tajniško poročilo je podal g. Dušan Lunder, ki je poudaril uspešno delo podružnice kljub izrednim težočam, s katerimi so se morali boriti trboveljski čebelarji v preteklem letu. Predvsem so vremenske nepravilne imele za posledico skrajno slabo letino, kakršne ne pomnijo že 30 let. 48 čebelarjev je pri nas vzimilo 348 panjev. Prehrana čebel je bila izredno slaba ter je bilo treba izdatno dopolniti z denaturiranim sladkorjem, za katerega so trb. čebelarji izdali nad 13.000 dinarjev. Nepričakovani stroški so hudo obremenili marsikaterega čebelarja, saj je 40% članov rudarskega stanu! Poročevalce je poudaril, da so pri nas slabe letine itak že na dnevnem redu, kar se pri nas obično temblj, ker premogovni okoljski tudi pri najizdatnejših letinah ne nudi čebelarj posebne paše, zato je podružnica že pred leti pričela akcijo, da bi naši posestniki sadili čim več medonosnih rastlin. Letos je bilo nakupljenih 166 izbranih češenj hrustav in nasajenih v našem okolju. Akcija se bo nadaljevala ter misli društvo v kratkem omogočiti s saditvijo novih tisočev sajk za zboljšanje prehrane čebel. Velike zasluge za to koristno delo ima marjvici

tajnik g. Lunder. S tem se bo v naši delini dvignilo seveda tudi sadjarstvo, ki pač lahko vedno računa s trboveljskim trgom kot najboljšim odjemalcem.

Trb. čebelarji so v teku let izpopolnili tudi svoj tehnični inventar ter razpolagajo danes z vsemi potrebnimi pripomočki za sodobno čebelarstvo.

Blagajniški zaključek je zadovoljiv ter izkazuje 17.000 din dohodkov ter mal proračunski prebitke. Podružnica tesno sočeluje s Hraštnikom in Dobom. Za vzajemno delo skrbi zlasti neumorni podpredsednik g. Meted Jenko.

Na obnem zboru je predaval urednik Slovenskega čebelarja g. Bukovec iz Ljubljane, ki je nekoliko obupanin čebelarjem dal novega poguma za gojitev te tako koristne gospodarske panoge.

Izvoljen je bil znova stari društveni odbor, ki mu je bilo s to zaupnico izrečeno najlepše priznanje. Na obnem zboru SCD bodo podružnico zastopali gg. Hanek, Jenko in Lunder.

Iz Celja

—c Lepa gesta organizacije vojnih invalidov. Sreski odbor Ugruženja vojnih invalidov v Celju je na zadnji seji sklenil pokloniti 90 najrevnejšim članom po 50 din za božič. Dijaški kuhinji v Celju, ki že vsa leta po znižani ceni ali celo brezplačno prehranjuje otroke vojnih invalidov, pa je v znak priznanja poklonil 500 din.

—c Skavtska bojišnica. Svarunova meščanskošolska dijaška skavtska četa Mrkonjičevega stega skavtov v Celju priredi v nedeljo 22. t. m. ob 16. skavtsko bojišnico v telovadnici v II. deški narodni šoli v Komenskega ulici. Na sporedu, ki je zelo pester, je tudi uprizoritev burke »žene govori«.

—c Umrl je v četrtke na Mariborski cesti v starosti 54 let akademski slikar g. Avgust Seebacher, znan zlasti kot avtor zbirke »Celeja antiqua et nova«. Istega dne je umrl na Sp. Hudinji v starosti 69 let trgovec g. Feliks Bauer. V celjski bolnici je umrl v petek 28-letni, v št. Jernej na Dolenjskem pristojni Franc Gruber, danar brez stalnega bivališča.

—c Žrtve nesreč. Ko je 52-letni dinar Tomaž Vidmar iz št. Pavla pri Preboldu podiral drevesa, je padlo drevo nanj ter mu zlomilo levo nogo pod kolonom in ga poškodovalo po glavi. Pri delu v tovarni je v četrtke stroj zgrabil 15-letno tkalko Leopoldino Pečnikovo z Lahovne pri škofiji Vas za levo roko in ji zmečkal prst. Ko je 31-letni hlapec Matevž Turk iz Celja vozil četrtke led po Aškerčevi ulici, ga je podrl avto in ga močno poškodoval po hrbtu. Vsi trije ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

—c Mestna uvoznina za vsak film, ki ni didaktično poučnega značaja znaša 100 din. Ta uvoznina velja tudi za reprize. Ta sklep je potrdil mestni svet.

—c Razširjena kanalizacije v Novi vasi bo izvršila mestna občina. Proračun znaša 79.405 din. Kanalizacija bodo izvedli v prihodnjem proračunskem letu samo v okviru razpoložljivega zneska 7.000 din, ostalo pa šele v proračunskem letu 1942—43.

—c Fokojniški sklad odvnetnice in notarske zbornice v Ljubljani je sporočil me-

Burna zgodovina Malte

V teku stoletij je pogosto menjala svoje gospodarje kakor nobena druga dežela

V Evropi je morda malo dežel, ki bi tako pogosto menjale svoje osvajalce, zlasti še napadalce, ki bi spadali med toliko ras, kakor Malta v svoji zgodovini.

Najstarejši prebivalci Malte so bili do 1.1400 pred Kristom Fenici, ki so to otočje imenovali Ogygia. Po obleganju Troje so postali gospodarji Ogygie Griki in so jo preimenovali v Melitas. V tistih davnih dobah je tam že cvetela trgovina in je bila dobro razvita tudi obrt. Okrog 1.550 pred Kristom so prišli pod vodstvom Hanibala Kartaza, toda med drugo punsko vojno so jih pregnali Rimljani, ki so povišali Malto v rimsko občino. Rimljani so tam uvedli manufakture. Izdelki malteških manufaktur so bili v Rimu zelo cenjeni. Na to veliko dobo nas spominjajo še dandanes razvaline svetišč in drugih poslopj.

Ija preprosto ljudstvo, med tem ko uporabljala inteligenca toskanščino. Rogerjeva hčer Costanza se je omožila z nemškimi cesarjem Henrikom VI. in tako je prišel otok pod nemško oblast.

Nezakonski sin Friderika II. Manfred, ki je stopil na cesarski prestol, ko je zastupil svojega očeta, je izzval s svojo kruto vlado vstajo Maltežanov. Papež Urban IV. je oprostil Malto plačevanja fevdnega davka Nemčiji. Karel d'Anjou, francoski kralj, je vzel pod svojo zaščito Malto in v bitki pri Beneventu je bil Manfred 1.1266 premagan. Karel pa ni ostal dolgo vladar otoka. Manfredova hčer je zahtevala od svojega moža kralja Petra III. Aragonskega, da bi uveljavil svoje zahteve do sicilskega kraljstva in Malto, kar se mu je tudi posrečilo z zaroto 1.1282. Isti je

Največji spomenik na svetu

Največji spomenik na svetu so nameravali postaviti v Ameriki, vendar ga do sedaj še niso. To bi bil spomenik Kristofa Kolumba. S to zamislijo so se Američani pečali že pred polstoletjem. Arhitekt Alberto de Palacio je izdelal leta 1890 načrt in spomenik bi naj bil odkrit ob praznovanju 700letnice odkritja Amerike. Načrt je bil v resnici odkrit. Postaviti bi naj gozmen globus v premeru 300 m. Bil bi tako velik, da bi lahko vanj šla največja egiptovska piramida.

Globus bi sčnel na 80 m visokem podstavku. Na njegovem vrhu bi bila skulptura, ki bi prikazovala ladjo. V notranjosti spomenika bi vodila v spirali v doljavi 6.000 m posebna električna železnica. V prizemlju bi v močnem rotundni stala ogromna soha Kristofa Kolumba, obkrožale bi pa jo sohe mornarjev, vojskovojev in misionarjev, ki so končali Kolumbovo delo. Okrog teh soh bi bili prikazani v polkrogu alegorično vsi narodi Amerike. V notranjosti spomenika bi bila tudi velika knjižnica z deli, ki opisujejo življenje Kristofa Kolumba. Tam bi bile tudi predavalnice in muzej za študij prirodnoznanstvih ved, zemljepis in ladjedelstva. Na vrhu edinstvenega spomenika so nameravali urediti meteorološko postajo. Notranjost spomenika bi lahko hkrati sprejela 100.000 ljudi. V spomeniku bi bile tudi kavarne, restavracije, koncertne in gledališke dvorane itd.

Palacio je trdil, da bi konstrukcija spomenika ustrezala vsem zahtevam statike. Proračun je znašal 31.496.000 pezet. Fantastični načrt je pa ostal le sen in najbrž ne bo tako kmalu uresničen.

Škodljivost bencinskih hlapov

Nedavno so proučevali zrak v Berlinu, da bi ugotovili, koliko bencinskih in oljnatih hlapov vsebuje. Na prostih krajih je bilo v kubičnem metru zraka povprečno 0,7 miligrama hlapov olja, v zaprtih ulicah pa nad 1,5 miligrama. Že po miligramu takih hlapov nam izda nos en miligram, da se že kaže v obliki modrikaste dima in vpliva dražljivo na dihalne organe, vendar pa te količine bencinskih hlapov še niso škodljive za zdravje. Najbolj kvari zrak Dieslovi motorji, za njimi pa rudi stroji in motorji na pogon z generatorskim plinom. Zanimivo je, da je v višini 6 do 8 m v zraku več oljnatih hlapov kakor neposredno nad zemljo. Tudi vremenske razmere vplivajo na količino oljnatih hlapov v zraku. Če je zrak vlažen, vsebuje več oljnatih hlapov. Najškodljiveje je, če je vetrovno. Zato je treba v mestih z živahnim motornim prometom skrbeti, da bodo ulice primerno prezračene. To bodo morali upoštevati regulatorji ulic in arhitekti.

Čudovita lastnost mangana

Newyorški univerzitetni profesor Collins dela zanimive poskuse z mišmi. Hrani jih s posebno hrano, tako da preizkuša, kakšen vpliv imajo razne snovi na njih. Najzanimivejši rezultat, ki ga je dosegel profesor je bil, ko jim je odvil iz hrane mangan. Ko niso imeli več v hrani mangana, so izgubile spolni nagon. Ko jim je zopet dajal v hrani mangan, so postale normalne. Izkazalo se je, da pomanjkanje mangana v hrani vpliva tako, da se zmanjša živahnost živali in da se začnejo kazati prezgodaj znaki starosti.

Padanje perodov na podeželju v USA

Ameriški statistiki so presenetili javnost z ugotovitvijo, da se tudi na deželi v Zedinjenih državah rodi čim dalje manj otrok ne le samo v mestih. Padec rojstev na celem se kaže posebno jasno zlasti v številu otrok vpisanih v nižje šole. Samo v državi Illinois se je v zadnjih 10 letih število šolarjev v starosti 5 do 12 let, zmanjšalo za 100.000. V vseh Zedinjenih državah cenijo padec šolarjev v tej dobi na 1.200.000.

Vzroki tega velikega upadanja rojstev so razni. Deželani prodajajo ma a posestva in se preseljujejo v mesta, vedno bolj se pa uvaja sistem dveh otrok. Zaradi tega je bilo že zaprtih mnogo šol, ker ni bilo zanje več šolarjev. Na nekaterih šolah je bilo vpisanih le po pet ali še celo manj učencev. Zdaj je nižje šolstvo po številu učencev približno na enaki stopnji, kakor je bilo pred 30 leti. Tako se kaže tudi v Ameriki čimdalje bolj beg z dežele v mesta. Farmarji dajejo pre most življenju v mestih, kjer delo ni tako težko in kjer je zaslužek rednejši.

Najslavnejši astronom

Pred 310 leti je umrl eden najslavnejših astronomov, Johannes Kepler, ki je živel dolgo četo svojega življenja v Pragi. Tam je tudi izšlo njegovo skrivito delo Astronomia nova. Kdaj se je Kepler rodil, ni mogoče točno ugotoviti. Po rcdu je iz Wirtemburskega.

Kepler je živel v Pragi na dvoru cesarja Rudolfa, kamor je prišel iz Gradca, kjer je imel hude nasprotnike med evangeličani in profesorji matematike. Kljub temu, da je živel na dvoru, je bil vendar pogosto v hudih denarnih stiskah. Slavni astronom je končal v Pragi svoje skrivito delo in odkril zakone, ki so temeljni astronomske vede. Kepler je med drugim dočgal, da planeti potujejo okrog sonca v elipsah, a ne v krogih; sence stoji v zarišču elipse.

Ped vodo rojen

Mnogo čestitk je prejel ob svojih petletnici Frank in Woodrow Jourdan v San Fordu v Severni Karolini. To je edini človek na zemlji, ki je prišel na svet pod vodo.

Njegova mati je namreč padla v vodnjak in ko se je obupno borila za življenje, se ji je narodil sin. Na njene kolce na pomoč so prihiti sosede in rešili mater in novorojenčka. Otok je bil že skoraj zadušen. Mati se je onesvestila, ko so jo reševali. Po posebno srečnem naključju pa ni trpelo zdravje matere in tudi ta nekoliko nenavadna prva kopel otroku ni škodovala.

Iz življenja v Angliji

Smrt kralja britev — Požrtvovalnost junaškega šoferja — Bombe razbile Miklavžev avtomobil

Zivljenje v Angliji je seveda pod vplivom neprestanin letalskih napadov. Značilna za življenje Angležev v vojni je smrt znanega angleškega inženirja Geogea Lawrencea v Sheffieldu. Geogea Lawrence je bil zelo dobro znan tudi izven Anglije. Svojo kariero je začel kakor številni bogati Američani, ki so se dvignili iz nižjih mednarodnih vojaških služb. Lawrence je bil brivski pomočnik. Ko je bil praktično kmalu je uresničil svojo zamisel in v mali delavnici je začel izdelovati nove britve. Podjetje je naglo napredovalo in Lawrence je postal inženir-jec. Zadnje čase je bil znan v vsej Angliji pod imenom kralj britev.

Ko so pred dnevi nemška letala nadadla Sheffield je Lawrence takoj presodil da so njeni delavci v neugodnem položaju. Sklenil je da jim pomaga. Naložil je v svoj avtomobil živeža in ga odločil v tovarno ter ga razdelil med delavce. Kmalu je začel zapustiti tovarno so nemški letalci začeli bombardirati mesto in bomba je eksplodirala v bližini njegovega avtomobila. Lawrence je bil smrtno ranjen in njegove zadnje besede so bile: »Umiram zadovoljen, ker sem storil svojo dolžnost. V kritičnem trenutku je bilo moje mesto ob mojih delavcih.»

Na podoben način je doletela smrt šoferja Kasona v nekem drugem angleškem mestu. Zjutraj ko se je Kason odpravil na delo, so nemški letalci začeli bom-

bardirati mesto. Sprevidel je, da preti otrokom njegovim nečakom veliki nevarnost, zato jih je položil v posteljo ter jih zakril s lastnim telesom. V resnici je bomba zadela tudi to hišo in ko so pomne prispele reševalni oddelki, so našli Kasona mrtvega nad otroci. S svojim življenjem je rešil življenje otrok.

V Angliji je Miklavž v velikih časih kakor pri nas. To je največji otroški praznik v Angliji. Zdelo se je, da bo letošnji Miklavž zelo žalosten za otroke, ki žive v otroškem domu dr. Bernarda v Surreyu. V tem domu je okrog 8250 otrok. Otroci so nestrno pričakovali Miklavževa večera, namestu prh da Mikla za na so priletela nad kraj nemška letala. Otroci so odvedli v zaklonišča, kjer so ostali več ur. Po bombardiranju so se otroci vrnili v svoje prostore a tedi so jim sporočili da je bomba zadela Miklavžev avtomobil ter uničila vse darove, ki jih jim je namenil. Med otroci je nastala nepopisna žalost. To so pripovedovali po kraju in zgodbo je čul tudi neki narečnik. Ko se je vrnil k svoji četi, je poveljaval vojakom kakšna nesreča je doletela otroke. Predlagal jim je naj jim radom'se veliko izgubo. Predlog je bil z navdušenjem sprejet. Tako so zbrali priprave za nove darove. Ko so oficirji zvedeli za to akcijo so tudi sami prispevali v vse to. In tako so otroci dobili prav tako lepe darove, kakor so jim bili prvotno namenjeni.

Iz zgodovine golobje pošte

Niti v času radia ni izgubila golobja pošta svojega pomena

Že v davnih časih so ljudje prišli na misel, da bi uporabljali ptice za pošiljanje vesti na večje daljave. Takšna »zračna pošta« je bila zlasti potrebna v primerih stiske, ko so bile pretrgane vse druge zvezje.

Leta 1854 so skušali prenesti pisma v določene kraje s pomočjo lastov. Šest lastov so prepeljali iz Pariza z vlakom na Dunaj, kjer so jih spustili. Vsaka je nosila pod peruti mali zavitek papirja, na katerem je bilo zapisano mikroskopski 1.500 besed. Lastovci so odleteli ob 11.15 in ob 13. sta dve že prispeli v Pariz. Ema se je nekoliko zakasnila ter je prispela ob 14.15, dve pa nista nikdar več priletele. To je bil edini primer, ki je znan, da so uporabili neudomačeno ptico za prenos vesti. Golobi so pa bili pismošose že v starem veku.

Golobe so uporabljali že Perzijci. Znano je tudi, da so stari Griki na olimpijskih igrah po vsakem tekovanju spuščali po nekaj golobov, ki so nosili imena zmagovalcev v najbolj oddaljene kraje države.

Golobe pismošose so mnogo uporabljali v vseh vojnah. V starih časih so igrali golobi pismošose važno vlogo zlasti, kadar so bila oblegana mesta.

Pred 200 leti so nizozemski mornarji prvi prinesli golobe pismošose v Anglijo, kjer so jih zelo drago prodali. Angleži so jih začeli rediti v večjem številu in kmalu so golobi pismošose igrali tudi v Angliji veliko vlogo.

Posebno zanimivo je, da so golobi pismošose nosili vesti tudi bančnikom in borznim agentom, ko še ni bilo telegrafa in telefona. Golobja pošta je prihajala v Pariz 12 ur hitreje kakor redni kurir, kar je bilo seveda velikega pomena za bančnike. Pred stoletjem so se tudi carinski uradniki in dopisniki listov posluževali golobje pošte.

Med francosko-nemško vojno v letih 1870 do 1871 je bila najvažnejša doba v zgodovini golobje pošte. Tedaj so pisma, namenjena v Pariz, pošiljali poštne centrali v Tour, kjer so jih fotografirali na tanke filme v velikosti poštne znamke. Te filme so potem skrili v cev peresa, ki so ga privezali na ptičjo nogo. Vsako pismo je smelo vsebovati samo do 20 besed. Približno vsak četrti golob je prispel živ in nepoškodovan na določeni kraj.

Po tej vojni so tudi mnoge druge države začele uvajati golobe pismošose za vojaške namene. — Na otočju Fidži so organizirali me sebojno zvezo med otoki, kar nedvomno ni bil lahek problem, ker je otokov 225, s pomočjo golobje pošte. Prejšnje čase se je dogajalo, da pogostoladije, ki so prispele iz Avstralije, da bi naložile banane, niso dobile blaga. Banane se hitro kvarijo in zato je bilo potrebno dobiti te vnaprej natančno dan tovorjenja. V ta namen so se poslužili golobje pošte. Sporočila po golobji pošti so imenovali pigeogram ali golobogram.

Ta beseda je prišla v uporabo tudi, ko je bila 1897 v Novi Zelandiji ustanovljena posebna družba, nekakšna golobja agencija. Ta družba je pošiljala pisma, napisana na lističih svilenega papirja. Družba je izdajala svoje znamke, na katerih je bila slika goloba s pismom v kljunu. Te znamke so lepili na listek papirja in ko je golob prispel na določeni kraj, so pismo odvezali in ga vložili v navadno kuvertico z naslovom sprejemnika. Teh posebnih znamk so natisnili 1800.

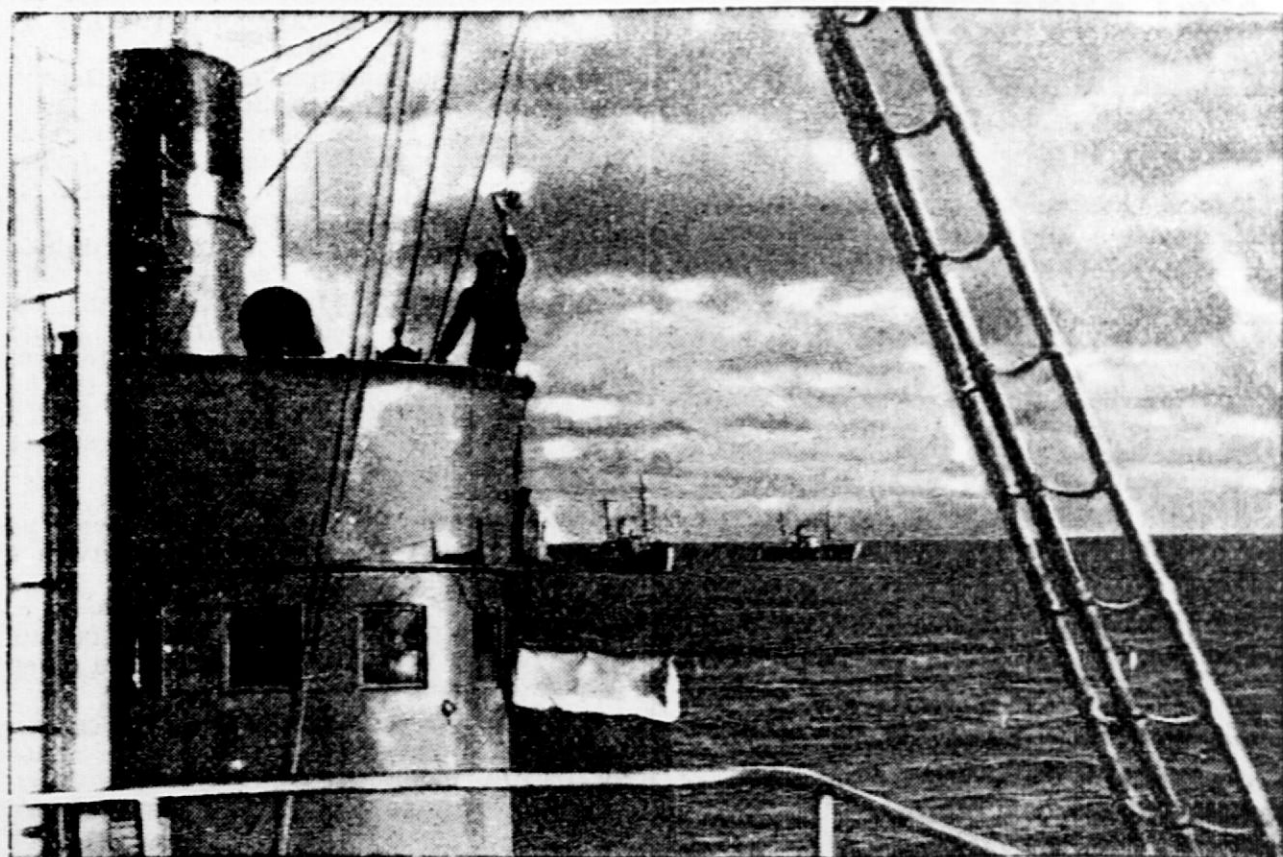
Velik pomen je imela golobja pošta tudi med angleško-turško vojno. Med svetovno vojno so Francozi uporabili 5.000 golobov za prenašanje važnih vesti. Od tako velikega števila golobov se jih je izgubilo samo 100. Golobja pošta ni izgubila svojega pomena niti v času brzjava in telefona. Posebno se je poslužuje mornarica, kadar je brzojav pokvarjen. Tudi dandanes, v času radia, ima golobja pošta še vedno svojo vrednost, ker golob lahko neposredno prinese važne vesti, med tem ko radiozvojni znake sovražnik lahko ujame in dešifira.

Golobja pošta ima tudi svoje slabe strani. Golob namreč ponči ne more leteti vedno v zaželjeni smeri. Prav tako lahko vreme zavstavi njegovo pot. Posebno deževno vreme otežkoča poleg, ker se mokra krila lepijo. Tudi mraz in nevihte lahko preprečijo golobu, da ne prispe na določeni kraj. Golobe pismošose ograjajo tudi ptice roparice. Med svetovno vojno so Nemci dresirali sokole, ki so lovili francoske golobe pismošose. Zanimivo je, da so Kitajci pritrjevali golobom posebne piščalke, ki so pislake med poletom in tako odganjale ptice roparice.

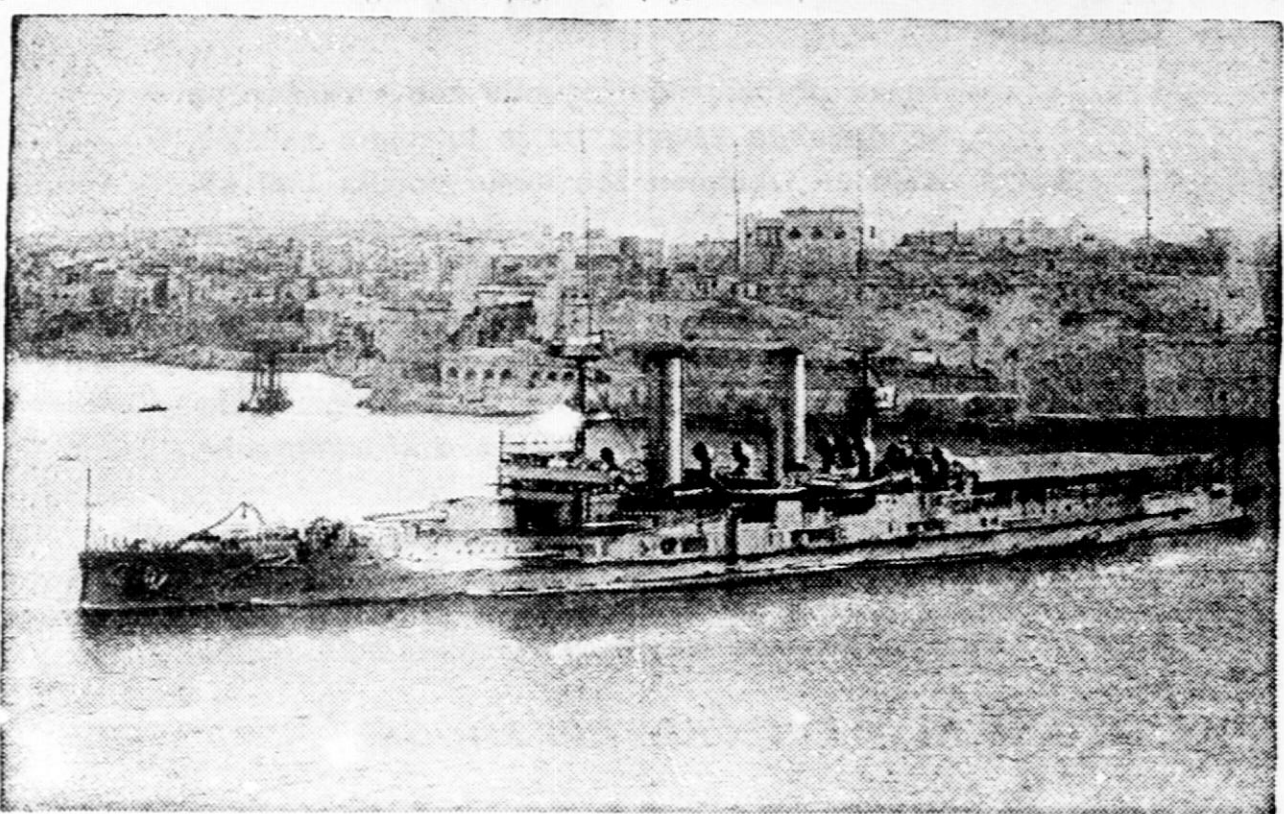
V Ameriki uporablja neko trgovsko podjetje golobe kot nekakšne svoje trgovske agente. Nameščenci razvažajo golobe po Ameriki v razne kraje, kjer odjemalci sporočajo, kaj žele od tverdice. Ta sporočila pošiljajo z golobi. Izmed 100 takšnih naročil po golobji pošti je 95 uspešnih.

Med francosko-nemško vojno v letih 1870 do 1871 je bila najvažnejša doba v zgodovini golobje pošte. Tedaj so pisma, namenjena v Pariz, pošiljali poštne centrali v Tour, kjer so jih fotografirali na tanke filme v velikosti poštne znamke. Te filme so potem skrili v cev peresa, ki so ga privezali na ptičjo nogo. Vsako pismo je smelo vsebovati samo do 20 besed. Približno vsak četrti golob je prispel živ in nepoškodovan na določeni kraj.

Vojna med Nemčijo in Anglijo

Nemški minolovci na delu

L. 58 se je izkrcal na Malto apostol Pavel, ki je začel tam širiti Kristov nauk. V tej dobi je postala Malta prednja straža Kristjanstva.

Od 1.506 do 543 po Kristu so bili gospodarji otoka Goti, ki jih je pa končno pregnal vojskovodja Belizar na ukaz vzhodnorimskega cesarja Justinijana. Pod bizantinskim gospodstvom je Malta nazadovala. Nasledniki Bizantincev so postali Arabci, ki so si jo osvojili 1.879 po hudem odporu prebivalstva in povzročili med grškim prebivalstvom strašno prelivanje krvi. Na arabsko dobo nas še dandanes spominja malteški dialekt.

Arabskega jarma so osvobodili Malto šele Normani 1.1090 pod poveljstvom grofa Rogeria, sina slavnega Tancreda d'Hautville. Malta je bila pridružena sicilskemu kraljestvu in njen osvoboditelj Roger je bil imenovan za malteškega kneza. Tedaj se je začela italijanska doba Malte. Sicilski dialekt se je pomešal z arabskim in nastala je malteščina, jezik, ki ga uporab-

ljana v zgodovini pod imenom »sicilske večernice«.

Karel V. je predal Malto vitezom sv. Janeza, ki so bili po hudih bojih s Turki pregnani iz Svete dežele. Oktobra 1.1530 se je red teh vitezov preselil na Malto. Zaradi vedno večje nevarnosti pred Turki so otok močno utrdili tako, da se je upiral 1.1565 desetkratni premoči Turkov. Pod vlado malteških vitezov je dobila Malta značaj, ki se še kaže dandanes.

Napoleon je spoznal velik strateški pomen Malte in je poleti 1.1797 pristal v La Valetti ter prisilil otok, da se mu je predal. Malteški red je bil pregnan. Maltežani so se pa upirali francoski oblasti. Ko se je pred Malto pojavilo angleško ladjevje, ki je Francoze po dveletni blokadi sestradalo, so Angleži 8. septembra 1.1800 vkorakali v glavno mesto kot osvoboditelji.

L. 1800 je nastal nekakšen odmor v zgodovini Malte, ki je trajal doslej. Na dunajskem kongresu 1.1814 je bila Malta definitivno priznana kot angleška last.

Burno življenje Jeana Chiappa bivšega policijskega prefekta v Parizu

Angleži so nedavno sestrelili letalo, s katerim je potoval v Sirijo Jean Chiappe, kar kaže, kako veliko pozornost so posvečali temu zanimivemu možu, ki je igral v francoski politiki posebno in izredno vlogo.

Ko so se junija nemški oddelki bližali Parizu, je nastala med prebivalstvom velika zmeda in tudi po najvažnejših urad h so uradniki zapuščali svoja mesta zdravniku pa bolnic, in ko je na vrtu Quai d'Orsava gorela grmada važnih aktov, ko je vse izgubilo razsodnost, je edini mož energično izjavil, da je pripravljen ostati v Parizu ter se pogajati z Nemci. To je bil Jean Chiappe, ki ni nikdar kazal svojega prijateljstva do Nemčije.

Jean Chiappe je bil temperamenten in energičen mož in malo priljubljen zlasti med komunisti in socialisti. Bil je policijski prefekt v letih 1927 do 1934. Ponašal se je, da v teh letih 1. maja ni bilo nikdar nobenih resnejših političnih nemrov. Učil je svoje uradnike, kako je treba ravnati z demonstranti, da ne pride do nasilja, sicer pa se je posvečal s svojo ženo socialnemu delu tako, da bi nekateri ljudje in žli za njim v ogenj Chiappe je bil junak dneva, ko se je Leon Daudet zabarikadiriral v svojem stanovanju v poslopju Action Française, da ga ne bi aretirali. Pričakoval se srdit boj med njegovim pristajalci in policijo, ki je nameravala poslonje zavzet z nanadom. Tedaj je nastopil Chiappe pred poslopjem je glasno poklical Daudeta, ki se je pojavil pri oknu naj se mu preda. Razvila se je skoraj homerska razprava med Chiappeom in Daudetom, ki se je končala tako, da se je Daudet dal brez odpora prijeti ter da ni prišlo do prelivanja krvi.

Težke posledice je rodilo, da je Daladier kot ministrski predsednik 1.1934 odustil Chiappa. V nemirnih dneh škandala Staviskiega ko se je zdelo, da je Pariz pred revolucijo, je Daladier odustil policijskega prefekta, da bi si pridobil glasove levice. Ponudil je pa Chiappu mesto generalnega rezidenta v Maroku. Chiappe je to čast

odločno zavrnil ter zapustil svoj urad. Njegov naslednik ni poznal dobro Pariza in je zato dopustil, da se je zbrala na Place de la Concorde velika množica, kar je povzročilo krvave spopade 6. februarja, ki so zelo pretresli Francijo. Chiappe je pozneje trdil, da sta Daladier in notranji minister Frot nameravala uvesti diktaturo levice, toda svoje trditve ni mogel dokazati pred parlamentarno preiskovalno komisijo.

Chiappe je kandidiral v svoji domovini na Korsiki in so se volitve končale kakor navadno na tem otoku, kjer niso le zadeva politike, temveč borba rodbin in njihovih vnetih pristavev. Pozneje so mu izjavili, da je kupoval glasove ter da so ga volili, neprisotni in celo mrtvi, toda to soveda že k običajem tega romantičnega otoka. Nekakšno neizbirčnost v izbiri sredstev je kazal tudi, ko je bil policijski prefekt. Odlikoval se je sicer z odgovornostjo in no energičnih ukrepih, pri katerih se je valoziral na to, kaj bo kdo rekel. Kot poslanec ni igral velike vloge, kajti bil je mož, ki je potreboval konkretne navedbe, da so se lahko uveljavile njegove neuskladane sposobnosti. Kot 63 let star je stal pred novimi izzogi in možnostmi, ko ga je Petainova vlada imenovala za vrhovnega komisarja v Siriji, svitčenke angleške strojnice, ki so zadirale letalce, s katerim je letel proti Siriji, pa so končale njegovo življenjsko pot.

Ne uničujte vitamina C

Vitamina C ne uničite, če kuhate zelenjavo, ki ga vsebuje, v pokritih posodah. Pri polzkusih se je izkazalo, da je zelenjava, kuhana v nepokritih posodah v zeli vodi, izgubila povprečno celo četrtino tega pomembnega vitamina, med tem ko so bile izgube v pokritih posodah znatno manjše. To si lahko razložimo. Ko je posoda pokrita, para ne more uhajati, ko pa je nepokrita, ima zrak prost dostop do zelenjave in tako se večina vitamina izgubi. Tako to vsaj razlagajo ameriški raziskovalci. Pri njihovih polzkusih se je izkazalo, da ni nobene razlike, ali so posode glinaste, steklene ali emajlirane, važno je le, da je posoda pokrita. Izkazalo se je tudi, da je bilo mnogo več vitamina C uničenega, če so vodi primešali užitno sodo.

Za kuhanje zelenjave je priporočljivo, da se prida čim manj vode, da bi se ne uničevalo odnosno kvarile mineralne soli. Ustna gniloba, nastajajoča po večini zaradi pomanjkanja vitamina C, je pri nas še neznana bolezen, pat pa poznamo nje no mellejšo, lahko bi rekli evropsko obliko, krvavenje dlesni, okrog zob. Pri pomanjkanju vitamina C se pojavljajo tudi v drugih delih telesa podobni tvorbi. To je po ugotovitvi dr. Grapnerja skrita vrsta ustne gnilobe.

V snegu in mrazu se spomnite ptic!

Prebivalstvo SSSR

Med 171 milijoni ljudi je 132 milijonov Slovanov, vsi pa niso prebivalci v zdajnjem letu pridruženih dežel

Iz podatkov zadnjega ljudskega štetja l. 1939. v SSSR je razvidno, da se prebivalstvo te velike države v marsičem razlikuje od prebivalstva drugih držav. Po tem štetju živi v Rusiji 17.000.000 ljudi. Seveda niso vsi prebivalci pokrajini in državi, ki jih je SSSR pridobila v zadnjem letu. Skupno je registriranih 47 raz in narodov in dve narodnosti, skupini Največji narod so Rusi z 9.000.000 prebivalcev (53%), nato sledi Ukrajinci 2.300.000 in Belorusi 5.3 milijona. Slovani je torej nad 132 milijonov. Ali več kakor tri četrtine vsega prebivalstva. Nemačev so našli 1.4 milijone, Židov skoraj 3.000.000.

Po socialni strukturi, prevladajo kmetje, ki žive v kolektivih in ki jih je 75.6 milijona ali 44.6%. Četrtno manj je industrijskega delavstva, 54.6 milijona ali 32.2%. Uradnikov in nameščencev, med katere šteje tudi pripadnike svobodnih poklicev, je 29.4 milijona (17.5%). Delavci in nameščenci teh treh prevladujočih skupin tvorijo skoraj polovico vsega prebivalstva. Njihovo število se je od l. 1928 potrojilo. Nad dve tretjini prebivalstva živi na deželi, mestnega prebivalstva pa je 56.000.000.

SSSR ima veliko bodočnost, ker ima izredno mnogo mladih prebivalcev. O rok, manjših kakor 8 let je 31.4 milijone ali 18.5%. Nemški strokovni listi pravijo, da je Nemčija v tem pogledu mnogo na slabšem, ker ima otrok v isti starosti le 12.1% vsega prebivalstva. Skoraj polovico v esa prebivalstva (45%) je stara pod 20 let. V Nemčiji je v starosti do 20 let 30.9% prebivalcev. Nad 60 let starih ljudi je v SSSR le 6.6%, med tem ko jih je v Nemčiji 12.2%. Sorazmerno velik odstotek otrok in mladin je treba pripisati veliki rodovitnosti na tudi temu, da je starejša generacija v nemirnih časih zelo trpela in da je bolj izumirala.

Od l. 1926 je zelo naradovalo število analfabetov. Število prebivalcev v starosti nad 9 let ki ne znajo čitati ali pisati se je zmanjšalo od 49% na 19%. Statistika navaja, da je sedaj že 81% ljudi nad 9 let starih ki znajo vsaj čitati vendar še približno tretjina starejših žena ne čita. Ne zna ne čitati ne pisati skoraj 11 milijona ljudi ima višjoško izobrazbo, med njimi tretjina žensk.

Alandski otoki v ruski oblasti

Velik strateški pomen otočja ob vhodu v Botniški zaliv

Med Finsko in Rusijo je bil nedavno sklenjen sporazum o Alandskih otokih, po katerem so se Finska zavezala, da demilitarizira Alandske otoki in ne zida na njih nih utrdb. SSSR ima pravico, da postavi na otokih svoj konzulat z nalogo, da nadzira vsa dela na Alandskih otokih ter točno izpolnjevanje pogojev.

Finsko vred. Ruski car Aleksander I. je tedaj slovesno proglasil, da bo jamčil za avtonomijo Finske, ki je postala del ruskega imperija. L. 1820 so Rusi sezidali na Alandskih otokih zelo močno trdnjavo Bomarsund. Med krimsko vojno, ko se je Rusija vojskovala z Anglijo, Francijo, Turčijo in kraljestvom Sardinijo, je l. 1854

Alandski otoki, Finci jih imenujejo Ahvenmaa, so izredno številni. Skupno jih je 6554, med njimi okrog 300 velikih. Skupna površina Alandskih otokov obsega 1442 kv. km. Prebivalci govorijo po večini švedski jezik. Skupno jih je okrog 28.000. Največji otok je Fastanaad. Edino mesto na tem otoku je luka Marieham, ki ima 1.600 prebivalcev.

Prebivalci na Alandskih otokih se preživljajo predvsem z ribištvom, s plovbo in nekoliko s poljedelstvom. Zelo je razvit tudi lov na delfine in ptice.

V srednjem veku so bili Alandski otoki, ki leže med Baltičkim morjem, Botniškim in Finskim zalivom in ki imajo izreden strateški pomen, najprej finski. Pozneje so prišli v posest Švedov. Po vojni med Švedci in Rusi v letih 1808 in 1809, v dobi Napoleonovih vojn, ko so bili Švedski premagani, je bil sklenjen mir 17. junija 1809 in je Švedska izgubila Alandske otok

zdrušeno ladjeve Anglije in Francije srčno bombardiralo to trdnjavo in prisililo posadko, da se je predala. Zavezniki so tedaj trdnjavo razrušili do temeljev. S pariškim mirom l. 1856 se je Rusija zavezala, da ne bo zidala na Alandskih otokih nobenih trdnjav in ne bo imela na njih vojskih posadk. Ko pa je med svetovno vojno pristopila k velikim antantni, je začela vojno utrjevati Alandske otok in naredila je mnogo zelo močnih pomorskih opreš.

Med rusko revulucijo je ruski imperij propadel in izgubljeni so bili Alandski otoki s Finsko vred. Prišli so zopet pod oblast Finske in Švedske. Med Švedci in Finci pa je nastal spor, ker so Švedci zahtevali te otokse povsem zase, češ, da je prebivalstvo na njih po večini večinoma švedsko. Leta 1918 se je izkazala švedska vojska na Alandskih otokih. Finska je ob tej priliki zaprosila za pomoč Nemčijo. Da bi se Švedci izognili vojni, so umaknili svojo vojsko

z otokov. Ob koncu l. 1918 je bil sklenjen med Finci in Švedci sporazum o razoročitvi na Alandskih otokih.

Med mirovnimi pogajanjimi v Parizu so Švedci ponovno zahtevali zase Alandske otok. Rešitev tega vprašanja je bila prepuščena Državnemu narodov, ki je l. 1921 končno odločilo, da otoki pripadajo Finski, toda pod pogojem, da na njih ne zida nobenih trdnjav in da dobe prebivalci avtonomijo.

Z novo pogodbo med Finsko in Rusijo so prišli Alandski otoki prav za prav v oblast Rusov. Alandski otoki so izrednega pomena ne le za Baltičsko morje in Skandinavijo, temveč tudi za nadaljnji razvoj dogodkov v Evropi.

Nevarnosti angine

Mnogo ljudi trpi zlasti jeseni in spomladi skoraj redno zaradi angine. Nekateri hočejo pokazati posebno junaštvo, ko bole, in ne pripisujejo boleznii pravega pomena. Navadno ležemo šele takrat, ko imamo že visoko temperaturo in ko nas bolezen v pravem pomenu besede prisili na posteljo. Toda tim se počutimo nekoliko boljše, navadno zapustimo posteljo čeprav imamo še zvišano temperaturo. To je za velika nevarnost. Hripa in angina sta zelo zavratni bolezni v rekonvalescenčni dobi. Odpornost organizma se zelo zmanjša in nepopolno ozdravljena angina ima lahko za posledico nevarne bolezni. Če se med angino stvori gnojni tvor v mandljih, ki je nekakšen vir infekcij prihajajo mikrobi s krvjo po celem telesu. Zelo pogosto so odkrili zlasti pri mladih ljudeh, ki so hoteli angino premagati, ne da bi se pravilno zdravili, da je bila posledica neozdravljene angine sklepnih revmatizem.

Zato je priporočljivo, da se v vsakem primeru obolenja za angino obrnemo na zdravnika, ki nam bo sam povedal kdaj bomo lahko zapustili posteljo. V času epidemije hripe je zelo važno, da se organizem založi z vitamini C, ki ga je naj več v soku citrone. Po najnovejših raziskovanjih vitamin C povečuje odpornost organizma proti infekcijam zlasti pri mikrobom, ki prihajajo v telo pri vdihavanju.

Kako je treba kaditi

Profesor dr. Koenig, ravnatelj nemškega zavoda za proučevanje tobaka, je nedavno predaval v Berlinu in se ob tej priliki dotaknil vprašanja, ki bo zanimalo slehernega kadilca, namreč, kako je treba kaditi, da bo imel kadilec od kajenja užitek ne da bi mu škodovalo.

Prof. Koenig trdi, da ni važna toliko cena in kakovost tobačnega izdelka, temveč, kako ga kadilec uporabi. Najboljši tobak namreč lahko izgubi svojo vrednost in svoje prednosti, če kadilec ne kadi pravilno. Sleherni tobačni izdelek je občutljiv za zrak, predvsem se kmalu navzame vlage. Cigarete pa tudi smotke pa ne smejo biti preveč suhe, temveč primerno vlažne, če hoče kadilec, da mu bodo prijele. Od primerne vlažnosti je namreč odvisna toplota prižgane cigarete odnosno smotke in od toplote je ovisno, kakšen občutek ima kadilec pri kajenju. Pri vsaki toploti se namreč razvijajo neprijetni plini in razen tega prihaja v usta tudi več nikotina, pri nižji toploti pa se razvijajo le prijetni plini. Tudi tempo kajenja mnogo odloča. Čim počasneje kadimo, tem boljje. Če kadi n. pr. kadilec cigareto počasi 10 minut, ne užije, odnosno ne pride v njegova usta niti 10% nikotina, če pa kadi cigareto le pet minut, pride v usta 20 do 30% nikotina. Kdor kadi kot dimnik ter pokadi cigareto v dveh minutah, dobi v usta do polovice vsega nikotina. Prav tako je pri kajenju smotk in pip tempo kajenja zelo važen. Tudi ni vseeno, ali je cigareta ali smotka tanka ali debela, ali so tobačni listi rezani v ozkih ali širokih rezancih. Čim bolj je cigareta trda, tem več tobaka gori hkrati. Kadilec bi smel kaditi le, če mu prija. Prav tako ni vseeno ali kadi zjutraj ali zvečer. Nikakor pa kadilci ne bi smeli nikdar vdihavati dima. To škoduje vselej.

33 milijonstih mest

Poporočilu nemškega statističnega urada je na svetu 38 mest, ki štejejo milijon ali več prebivalcev. Izmed njih jih je 15 v Evropi in od teh štiri v Nemčiji in v zasadenih državah (Berlin, Dunaj, Hamburg, Varšava). Pet milijonstih mest je na Kitajskem, 4 na Japonskem, 3 v Angliji in le eno v Franciji. Milijonska mesta so na vseh kontinentih, kajti tudi Afrika in Avstralija imata mesta, ki štejejo nad milijon prebivalcev: Kairo, Sydney in Melbourne.

Mesto brez avtomobila, telefona in gumbov

Trdovratna borba proti civilizacijskim pridobitvam

V Zedinjenih državah so mnoge verske sekte in ena najbolj razširjenih izmed njih je sekta farmerjev Amish. Ta sekta se sedaj toži z washingtonsko centralno vlado. Farmerji sekte Amish prebivajo na robu pragozda v državi Pennsilvaniji. Njihovi predniki so bili Nizozemci, ki so se naselili tam okrog l. 1725. Njihova naselbina obstoji iz skupin preproštih hiš v katerih stanuje skupno 11.000 članov sekte. Skupine se med seboj precej oddaljone. Vsaka skupina hiš ima po eno šolo, toda v njih je le po ena učiteljica. Naselbina ima 11 takšnih šol in prav zaradi njih je nastal spor med sekto in ameriško vlado.

Farmerji sekte Amish žive po načelu: Roke proč od vseh stvari! Avtomobil, telefon, telegraf, kinofilm itd. so za te farmerje neznan pojem. Vse te civilizacijske dobrine so v tej sekti preoodane. Prebivalci ne smejo uporabljati niti gumbov in ženske ne nositi visokih pet kakor tudi ne jermenčkov na čevljih. Mužje nosijo dolge brade brke in brivice. Oblačilo se vedno le v črno ne nosijo pa ovratnic. Namestu gumbov uporabljajo te sponke. Članom sekte je prepovedano, tudi kajenje alkoholne pijače pa so jim dovoljene ženske se oblačijo preprosto in skromno. Vse brez razlike mlade in stare, sanjske in poročene, nosijo bela očena maskobljena pokrivala. Prepovedano jim je nositi nakit in uporabljati smukno. Prestopek strogo kaznuje. Če je v domu barva za nožev, starši pobarvajo plot z modro barvo, kar naj služi snubcem za nekakšno markacijo. Pri vseh teh čudnih običajih, so farmerji

ji sekte Amish zelo bogati. Na njihovem ozemlju so namreč odkrili velika ležišča nafte. Šele nedavno se je op gumil neki agent, ki pa ni dobro poznal običajev te čudne sekte, da je napravil z avtomobilom izlet v njihovo naselbino. Tega se pa sedaj najbrž zelo kesa, kajti farmerji so ga kratko malo preprečili ter spodu, ker ne prenesejo smrdeljih avtomobilov na svojih ulicah. Agent jim je ponudil dva milijona dolarjev, če bi mu dovolili črpati nafto na njihovem ozemlju, a jih je s tem tako razsrdil da bi ga skoraj do smrti pobili.

Pred nekaj tedni je župan te naselbine pozvala washingtonska vlada naj bi namestu nepopolnih šol z eno učiteljico sezidala v mestu primerno veliko srednjo šolo, ustrežajočo zahtevam nove dobe. Vlada je preračunala stroške za to šolo na 25.000 dolarjev. Farmerji sekte Amish pa sodijo, da njihove doseganje male šole povsem ustrežajo za izobrazbo njihovih otrok in se odločno izjavili, da vidijo v pozivu vlade nepravilčen poseg v njihove pravice. Vlada pa vztraja pri svoji zahtevi, češ da otroci teh norcev morajo znati kaj več kakor samo abecedo in počtevauro.

Samo po sebi se pa razume, da so dobili advokata, ki je pripravljen za primerno plačilo zastopati njihove interese pri najvišjem sodišču v Washingtonu. V prvi instanci ni imel sreče, pričakuje pa, da ne bo popustil v svojih zahtevah pri reviziji. Ne bo pa popustila niti vlada in farmerji se bodo morali sprizajiniti, da bodo dobili normalno šolo.

Iz zgodovine Patrasa

Grb nekdanje carske Rusije je bil bizantinskega izvora

Grško mesto Patras je postalo l. 1453 po padcu Carigrada glavno mesto nepodvisne države, v kateri je vladal bizantinski cesarji. V začetku je moral s svojimi b. tom Demetrijem, vladarjem jugovzh. dn ga dela Peloponeza plačevati Mohamed II. davek l. 1457, ko je bil sultan zposoben v drugem delu balkanske polotoka, se je uprl in je vladal povsem samostojno, toda ta potkus osamosvojitve ni bil srben. Ze naslednjega leta je poslal Mohamed II. kazensko ekspedicijo na Peloponez, da bi zastrašil Grke. Nasopal je tako krufo, da je bil Palaologos prisiljen preuustiti mu severni del svoje države s Patrasom. Ostala mu je bila A. kadija odkoder si je privzelo, da bi zopet osvojit izumrlo ozemlje.

Prilika za to se mu je zdelo primerna, ko je bil sultan zposoben z albanskim vodjem Skenderbeem in ko so med turškimi upraviitelji in višjimi oficijali na Peloponezu nastali spori. Razen tega je

novi papež Pij II. objubiljal Palaolog su podporo. Tudi Benečani so mu bili naklonjeni. L. 1459, je oblagal Patras in je zavzel važno trdnjavo Kavaviti. Po teh uspehih je skušal razširiti svojo oblast tudi na račun svoteza brata Demetrija, toda bil je od Turkov premagan v bitki pri Leonardu. Prihiden leto se je pojavil na bojišču zopet sultan Mohamed II., ki je osvojil trdnjavo Kastrići, dal pobiti v o nišni posadko in poveljnika prežgati. Da bi ra ne došlo do enaka usoda, je Palaologos pobegnil. Našel je zavetje pri papežu v Rimu, kjer je čez pet let umrl.

Njegova s'novina in hčer Zoe, ki se je poročila romelje na papežovo pobudo z velikim mošk'vskim knezom Ivanom III, se je vrnila v pravoslavje in prevzela ime Sofija. Prenešla je vsa pravica do bizantinskega cesarstva na svojega moža in od te dobe je bil dvoglavi bizantinski orol grb ruske države.

Dohodki kanadskih petorčk

Vsaka bo kmalu imela že lepo doto

Letos so kanadske petorčke slavile svojo sedemletnico in ob tej priliki so ameriški listi zopet objavljali obširne članke o življenju teh najbolj popularnih sestric na svetu. Pisali so tudi o dohodkih, ki jih prejema stari petorček. Od države prejema stari za vzgojo in nadzorstvo petorčk na leto 14.000 dolarjev ali okrog 700.000 din. Razen tega imajo tudi velike dohodeke od filmanja otrok, od honorarjev fotografov, ki fotografirajo otroke za prodajo razglednic itd., tako znašajo ti postranski dohodki okrog poldrug milijon dinarjev.

Upoštevaty pa je treba, da so tudi izdatki precej visoki. Tako n. pr. prejema dr. Dafoe 300.000 din na leto za svojo zdravniško službo. Razen tega varujeta petorčke ponoči in podnevi še dva detektivca. Uslužbene so štiri služkinje, vzgojiteljica in kuharica. Ob določeni uri si lahko turisti vsak dan ogledajo petorčke pri njihovem življenju, toda le za stekleno steno in seveda morajo za to plačati vstopnino. Vsak turist si pa seveda kupi fotografijo petorčk in sedaj tudi lahko dobi njihov avtogram. Petorčke se iz zdrav-

stvenih razlogov, da bi ne nalezle kakšne bolezni, ne smejo igrati z drugimi otroci, zato je pa tudi njihov besedni zaklad nekoliko manjši. Posebno čudno je, da petorčke trpe vse, čim čuti ena izmed njih bolečino zaradi bolezni, in sicer na enem in istem kraju. Morda je pa to le pesmanje, da tudi druge govore o bolečinah, ko eno izmed njih res kaj boli.

Tujsko-prometna industrija zna dobro izrabiti kanadske petorčke. Sleherni mesčan mesta, kjer petorčke žive, je več ali manj deležen zlatega dežja, ki dežuje okrog petorčk. Roditelja petorčk bosta kmalu prišla v seznam dolarskih milijonarjev, pa tudi sleherni otrok bo imel kmalu lepo vsoto za doto, kakršne nima mnogo deklet.

MOZ-BESEDA

Zena je očitala možu: Pogledj, Janez, našla sem pismo, ki si mi ga pisal, ko si bil še samec. Napisal si, da bi rajši živel z menoj v peklu, kakor brez mene v nebesih.

— Ali nisem ostal mož-beseda?

Edmund O' Hara:

6

Tajna profesoria Morbidusa

Roman

— Mislim, da vam začnjam verjeti, — je zamrmral Townsend. — Sicer se pa spominjam, da ste šepali, ko sem vas srečal pri Rusellu. Cemu?

— Jaz sicer nikoli ne delam pod krinko, — je odgovoril Strong smeje, — in gotovo bi bil takoj zavrgel svoj načrt ali pa ga izpremenil, če bi bil Rusell sploh kdaj govoril s pravim Gilbertom. Toda, to se ni bilo zgodilo. In vendar sem moral upoštevati, da je Rusell morda slučajno zvedel, da ima pravi Gilbert eno nogo pohabljeno. Najbrže bi tudi vi na mojem mestu ne ravnali drugače.

— Morda, — je dejal Townsend nekam raztreseno, ker ga je že zanimalo novo vprašanje. — No, kako je pa bilo z umorom tistega Italijana? Ali vam pa morda tudi to ni znano.

— O da, ta Belorini bi vas moral po naročilu miss Rusell zvesti v past. Da je hotel mimogrede tudi z vami napraviti majhen posel, to ga je veljalo glavno. Ta stvar se je odigrala takole: Vas je vedno spremljal eden svojih agentov. Toda tistega večera vas je spremljal tudi Rusellov agent in moj agent je prišel v zadrego. Kaj naj stori? Če bi se vam bil preveč približal, bi ne bil mogel videti ne slišati. Končno se je odločil za drugi izhod. Videl je, kako je Rusellov agent s samokresom v roki pristopil k oknu... Žal je moj agent ustrelil za odloček sekunde prenožno... In vendar bi bil imel ta dogodek za vas slabe posledice, da niste nateleti na begu na moj avtomobil...

— Da, tudi to je bilo malo čudno, — ga je prekinil detektiv zamišljeno. — Sofer mi je dejal, da pripada ta avto »neznane mu prijatelju«. Toda jaz sem našel v avtomobilu brigalko in stekleničico z začetnicama A. M. To me je privedlo na misel, da bi utegnil biti neznan prijatelj Aleksander Morbidus. Toda v drogeriji so mi povedali, da je odjemalčevo ime Murphi.

Strong je naenkrat prebledel.

— Murphi, — je dejal malone prestrašeno. — Kako blazno...

— Kaj pa je s tem imenom? — je vprašal Townsend radovedno.

— To bi vam lahko povedal, če daste častno besedo, da boste o tem molčali.

Zdaj je bil na vrsti Townsend, da se zasmije.

— No, vam častna beseda nič ne pomeni.

— Tako je, — je priklimal Strong. — Pred tremi dnevi bi vam ne bil verjel. Ta čas se je pa izkazalo, da ste res mož beseda. Pri tem mislim na vašo ženitev... Morda bi ne bilo čisto v redu, če bi vam želel obilo sreče.

— Prav gotovo ne, — je pritrdil Townsend hitro, — toda ostani va raje pri stvari. Dajem vam častno besedo, da bom molčal o tem, kar ste mi zaupali in kar mi mislite še zaupati... Vsaj o vsem tistem, kar bi vam moglo škodovati. Zakaj ste se torej ustrašili tega imena?

— Gotovo je neverjetno, da se je moglo to zgoditi, — je dejal Strong malone osramočen. — Ime Murphi je namreč moje pravo ime. Sicer je bil pa v stekleničici strup, to se pravi neke vrste omamno sredstvo. Zdaj se pa hočem vrniti na pravo svrhu svojega poseta.

Strong je vstal in hodil nekaj časa po sobi.

— Jaz sam sem vam povzročil mnogo sitnosti, — je dejal med hojo po sobi. — Več tednov ste delali izključno zame.

— Pustiva to, — je dejal Townsend nejevoljno.

— Ni treba naštevati po vrsti svojih uspehov. Priznam, da sem poražen. Vaša zmaga je popolna.

Strong je začudeno vstal.

— Smatrate me za zelo malenkostnega, gospod Townsend, — je dejal očitoječo. — Morda pa imate prav. Vsekakor sem tudi jaz nečimern, toda o tem nisem hotel govoriti.

Segel je v svoj notranji žep in potegnil iz njega sveženj papirjev. — To je moja zahvala za vašo pomoč in podporo.

— Kajšni papirji so to? — je vprašal Townsend začudeno.

— Tu je pogodba, — je pojasnil Strong, — sklenjena med Morbidusom in tvrdko Robinson. — Ta pogodba pripada vam, ker ste jo vi vzeli pri Morbidusu. Ona ne dokazuje mnogo, toda izvolite se prepričati, da je podpisal Robinsona na papir sam Rusell. Z njegove strani je to zelo velika napaka. Izvolite tudi sprejeti to fotografijo ene in druge noge, kajti tudi to pripada vam, ker ste fotografirali pogodba vi, ko ste ponoči vlomili v tovarno.

— Govorite! — je vzkliknil Townsend presenečeno. — saj se ta fotografija ni mogla posrečiti, ker je pri odhodu iz tovarne...

... ker vse negativne s posebnimi žarki uničijo, — je izgovoril Strong njegovo misel do konca. — Toda vi pozabljate, da ste prišli tiste noči skozi okno in da vas je Rusellova hči odvedla skozi stranska vrata, pri katerih ni takih naprav.

— No... in... — je vprašal Townsend nestrpno. — ali ta fotografija kaj dokazuje?

— Fotografirani dokument je star štiri leta. Rusellov podpis na nem se pa bistveno razlikuje od njegovega sedanjega podrisa. On se je takrat šele učil podpisovati ime Rusell.

— Kaj na hočete reči s tem? — Detektiv je postal nekam nemiren. — Odgovorite vendar že!

— S tem hočem reči, da se niše Rusell v resnici Crown in da je angleški državljan. V Angliji je ob-

sojen na dvanaest let robije zaradi ponarejanja denarja. Ti papirji tu to dokazujejo. Rusellovo vlogo igra že pet let, odkar se je Rusell v Angliji smrtno ponesrečil. Med temi papirji najdete tudi dokaze, da so bili vsi trije kriminalni uradniki ubiti po nalogu Rusella odnosno Crowna. Prepričam vam vse te papirje, ker jih jaz ne bom več potreboval. Samo v primeru, če je Rusell zares začel izdelovati strupeni plin, bi mi ti papirji koristili. Prav nič bi se ne bil ceremonial, da spravim iz njega tajno formulo.

Townsend ga skoraj ni več poslušal. Eno vprašanje ga je mučilo in končno se ni mogel več premagovati.

— A Liana? Kaj je z njo?

— Vaša soproga je bila najzvestejša pomočnica svojega očeta, — je odgovoril s posebnim naglasom. On je že aretiran zaradi lažnega bankrota, n'no bodo pa aretirali, ko izročite te papirje policiji. Mene se prav nič ne tiče, če hočete vi to res storiti. Vsekakor se mi na zdi, da ni povsem sigurna, ker sem ji danes sporočil, kakšne papirje sem vam izročil, in ona je takoj odstopovala. Če se ne motim, se je napotila v Španijo.

— Toda... — je fecjal Townsend razburjeno. Če se Liana res piše Crown, potem moj zakon z njo ni veljaven.

— Saj tudi ni, — je pritrdil Strong zadovoljno, — ali na vam ne bo težko doseči ločitev, kar bo trajalo kvečjemu nekaj tednov.

Townsend se je globoko oddahnil.

— Potem takem, potem takem...

— Potem takem se lahko oženite z Marion, — je izgovoril Strong njegovo misel.

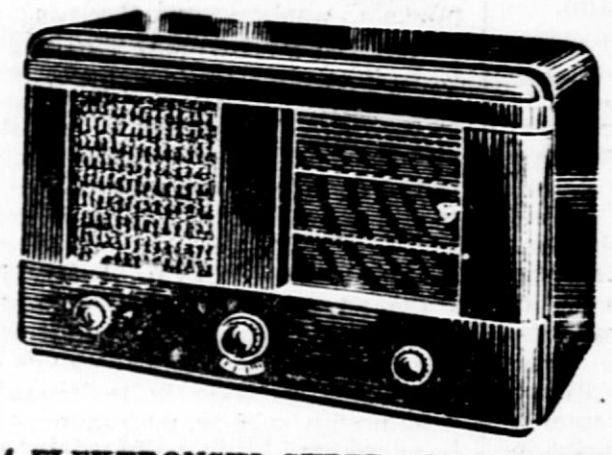
Townsend se ni mogel več premagovati. Skočil je, nograbil neko knjigo in jo vrzel kvilku.

Strong ga je smeje meril z očmi.

— Če hočete vedeti, kdaj o'hahta prvo letalo v Ruffalo, vam lahko novem tudi to. To'no čez eno uro. Dovolil sem si rezervirati vam mesto.

Zena je ona, ki določa okus in kulturo svojega časa. Za sodoben dom si izbere

4-ELEKTRONSKI SUPER SPREJEMNIK

ORION RADIO 150

RADIO d. z. o. z., LJUBLJANA, Miklošičeva c. 7.
 RADIOVAL, LJUBLJANA, Dalmatinska ul. 13.
 ANTUN BREMEC, CELJE, Miklošičeva ul. 2.
 L. LUŠICKY, MARIBOR, Koroska c. 11.

ZA VSAKO PRILIKO
 najboljša in najcenejša oblačila
 si nabavite pri
PRESKER
 Sv. Petra cesta 14

POPOLNOMA ZASTONJ
 ni, pač pa če pošljete 32 din za pošto in recept s potrebnimi kemikalijami, s katerimi si zamorete napraviti iz jabolčnika zdravo in okusno šampanjsko vino, ki se popolnoma ni ne razlikuje od pravega šampanjca. Ako ne odgovarja se denar vrne. Na povzetje 10 din več! Ponudbe na E. Hribšek, Maribor, Tržaška 57. 68. M.

HALO!
 Kava à la Beograd à din 1.50 samo v GOSTILNI »ŠTEFAN«
 — Miklošičeva cesta. 2920

KUPIM
 Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 5.— din

ZLATO vsakovrstno kupuje ZLATAR B. RANGUS
 kr. dvorni dobavitelj KRANJ

SVINJSKE KOZE
 kupuje po najvišjih dnevnih cenah J. Lavrič, Ljubljana — Cankarjevo nabrežje 1. Rudnik 24 in usnjarna v št. Vidu pri Stični. 2919

VSAKOVRSNO ZLATO
 kupuje in srebrne kupuje po najvišjih cenah A. BOŽIČ — Ljubljana, Franciškanska 3. 49 L.

ZA BOŽIČ
 kupite najbolje in najceneje v trgovini »EDO« CEVLJI
 Prešernova 48

POUK
 Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 5.— din

STARSI
 zganite se pravčasno in preskrbite otrokom dobrega inštruktorja. Ponudbe na upravo lista pod »Profesor«. 2674

SLUŽBE
 Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

GOSPODICNA
 z malo maturo in trg. šolo išče službo v pisarni ali kot blagajničarka. Nastop takoj ali po dogovoru. Ponudbe na upravo lista pod »Marljivac«. 2844

CEVLJARSKI POMOČNIKI
 se sprejmejo v službo. — Ponudbe na: S. A. Kranj, poš. pred. št. 1. 2908

NATAKARICO
 s kavcijo 5000 din, ki bi mogla voditi gostilno na moj račun, na odstotke ali po dogovoru, sprejem. Takojšnje ponudbe na »Gostilna Caniča, Sušak Račkoga ul. 64. 2721

POZOR!
 Gg. potniki, zastopniki! Visoke provizije in letno rento si pridobite na lahek način. Sporočite Vaš naslov z referencami pod »Osebnim uspehi« na »Slov. Narod«. 2886

TRGOVSKA POMOČNICA
 mešane stroke želi kakršnokoli nameščenje. Ponudbe na upravo »Naroda« pod »Takoj ali s 1. januarjem«. 2917

PRODAM
 Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 5.— din

KUPEM IN PRODAJAM
 rabljene čevlje in moške obleke, rabljeno perilo in stare cunje. Popraviljam galoše snežke itd. KLAUZER, Ljubljana Vošnjakova ul. 4. 2896

USNJARNO PRODAM
 takoj na Stajerskem. Poslopje je tudi primerno za drugo večjo obrt. — Falska elektrika! Naslov v upravi lista. 2918

STOLE
 vseh vrst Vam dobavlja najboljše in najcenejše še po stari ceni, dokler traja zaloga. Se priporoča J. Pučko, Maribor, Tržaška c. 57. 67. M.

SOBE
 Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 5.— din

OPREMLJENO SOBO
 čisto, z zajtrkom in kosilom s 1. januarjem iščem. Otto Parin, Sv. Peter v Sav. dol. 2907

Prispela je nova pošiljka prvovrstnega dalmatinskega vina
 Domače krvavice in pečenice! Vsako nedeljo koncert! Za obilen obisk se priporoča
RESTAVRACIJA »LLOYD«
 SV. PETRA C. 7 — A. VLADO NAZOR

ZA BOŽIČ NUDIM LEPA DARILA
Elektrotehnično podjetje Bogataj Ivan
 Kongresni trg 19, poleg nunske cerkve — Telefon 20-03
 Izvršuje vse električne inštalacije in popravila.
Trgovina in zaloga
 elektrotehničnih predmetov. Elektromotorji stalno na zalogi. Strokovno in solidno delo, nizke cene!

Makulaturni papir
 proda
 uprava »Slovenskega Naroda«
 Ljubljana, Knaflijeva ulica št. 5

Radioprogram
 Nedelja, 22. decembra
 Ob 8: Jutranji pozdrav. — 8.15: Komorna glasba (Trio: Marin, Comelli, dr. Sv. ra). — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve. — 9.45: Verski govor (ravnatelj Jože Jagodič). — 10.15: Radijski salonski orkester (vodi V. Novšak). — 11: Plošče. — 11.45: Klavirski koncert (stirirsko prof. Ivan Krm-potič, dr. Valens Vodusek). — 12.30: Objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Bučarjevi napavi. Sodelujejo: gđ. Mija Vidčeva, g. Avgust Berlot, Kazimir Drašler in radijski orkester. — 17: Kmet. ura: Pogoji za dobičkanosno ovčerejo (g. ing. Anton Greif). — 17.30: Mladinski zbor »Zvonček«. — 18.15: Valčkovi kralji (plošče). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Slovenska ura. — 20.30: Koncert radijskega orkestra. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Veseli bratci (plošče).

selih zvokov (plošče). — 12: Balalajke (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 18: Duševno zdravstvo (dr. Anton Breclj). — 18.20: Razigrani komorni zvoki (plošče). — 18.40: Lev N. Tolstoj (g. dr. Nikola Preobraženski). — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Nac. ura. — 19.50: Hudošumnosti (Fr. Lipah). — 20: Operni napavi. Sodelujejo: gđ. Valerija Heybal, članica ljublj. opere in radijski orkester, Dirigent D. M. Sijanec. — 21.30: Naše pesnice (plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Veseli trio (klavirski harmonika, kitara, havajska kitara).

MED PRIJATELJEMA
 — Davi me je žena treščila s čajnikom. — To se pri nas ne more zgoditi, mi pijemo zjutraj kavo.
PRI ZDRAVNIKU
 — Gospod doktor, ne morem spati. — Tako? Od kdaj pa? — Od takrat, ko so mi na dražbi prodali posteljo.

Ponedeljek, 23. decembra
 Ob 7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček ve-

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prekliti, izjave beseda din 1.— davek posebej.
 Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO
 Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

CONTINENTAL

 na ugodne mesečne obroke
Ivan Legat
 Ljubljana, Prešernova ulica 44. Maribor, Vetrinjska 30

KAUČE
 nove modele po nizkih cenah dobite pri
TAPETNIŠTVO E. ZAKRAJŠEK
 Miklošičeva 34

50 PAR ENILANJE
 ažuriranje, vezenje zaves, perila, monogramov, gumbic. — Velika zaloga perja po 7.— din »Julijana«. Gospodarska c. 12 in Franciškanska ul. 3. 4. L.

PRVOVRSTNA VINA
 ter pristna žganja si nabavite po sledečih konkurenčnih cenah
 Namizno belo vino liter din 14
 kaštelanska ružica >> 14
 rizling >> 16
 dolenski cviček >> 14
 jabolčnik >> 6
 muškati silvanec >> 20
 dingač >> 18

Žganja:
 Tropinovec liter din 40
 slivovka >> 40
 brinjevec >> 56
 rum >> 56
 borovničar >> 50

Mrzla jedila!
 Se priporoča **BUFFET Minka Rakar**
 Ljubljana, Sv. Petra c. 38 2911

Poslužite se **malih oglasov v »Slov. Narod«**
 ki so **naiceo iiii**

V KRANJU SE ODDA
 v centru mesta trgovina z mešanim blagom. Polzve se pri upravi »Slov. Naroda«. 2903

VAŽNO ZA VSAKOGAR:
 Sedenji težki časi zahtevajo zdrave živce, zato pridite k nam in pijte mleko, jogurt in smetano. Zajtrk, večerja in po naročilu mlečna hrana. — Se priporoča mlekar »Drama«, Erjavčeva 2. 2733

Stroje za obdelovanje lesa

za izdelovanje ladijskega poda (Dreiseitige Hobelmaschine, Dicktenhobelmaschine, Fräsmaschine, Bandsägemaschine, Abrichtmaschine) nove ali rabljene v dobrem stanju kupim za takoj. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod šifro »Stroji — gotovina«.

Posteljno perje

po din 10.— kemično očiščeno din 14.— čehano in kemično očiščeno din 25.— 35.— 55.— Belo in sivo gosje perje in puh dobite najugodnejše pri »LUNA« — Maribor, samo Glavni trg 24-a. **VZORCI BREZPLACNO!**

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE!

Najnovejši otroški in igračni vozički, dvokolesa, šivalni stroji, prevozniki tročikl. pnevmatike. — Ceniki franko!
TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovška 4

PUH ODEJE ima v zalogi **SEVER RUDOLF**
 Marijin trg 2

Inserirajte v »Slov. Narod«!

IZŠLA je nova pesniška zbirka Alojza GRADNIKA

ZLATE LESTVE

Pesnik, ki je danes poleg Otona Zupančiča prvak slovenske pesniške besede, se je v tej zbirki še bolj kakor v prejšnjih poglobil v večne skrivnosti življenja. V nepozabnih verzih opeva Gradnik v tej zbirki našo domačo zemljo in njenega človeka, lepoto prirodnih razpoložaj, moč človeške strasti in naše neutešno hrepenenje za bregovi večnosti. Človek in priroda, življenje in smrt, ljubezen in vera, kmet in njegova zemlja — ti večni pesniški motivi so dobili v novi Gradnikovi zbirki krasen umetniški izraz. Kdor ljubi slovensko besedo, bo gotovo uvrstil »Zlate lestve« med svoje najljubše knjige, saj so »Zlate lestve« ena najlepših pesniških zbirk, kar jih je izšlo zadnja leta.

»Zlate lestve« se dobe v vseh slovenskih knjigarnah in v večjih knjigarnah v Beogradu in Zagrebu. V celo platno vezan izvod stane 50 din, v polusnje vezan 75 din, v celo usnje vezan izvod (izšlo je samo 100 numeriranih izvodov na boljšem papirju) pa 100 din. — Naročila sprejema tudi: **NARODNA TISKARNA — Ljubljana, Knaflijeva ulica št. 5.**

Prezenetite Vas dom...

z sodobnimi **TUNGSRAM KRYPTON** žarnicami! Zadovoljni bodete, ker b razsvetljava boljša, poraba toka pa manjša.
BOLJŠA LUČ, MANJSI STROŠKI!

TUNGSRAM Krypton

Kadar kupujete kožno kremo...
 mislite na to, da samo NIVEA vsebuje okrepčevalno sredstvo za kožo EUUCERIT. Zato se NIVEA ne da nadomeščati ali primerjati s kako drugo kremo. NIVEA prodira globoko v kožne luknjice in krepi kožno staničevje. Zato Vam ostane koža zdrava, nežna in bela kljub mrzlemu in vlažnemu vremenu.

J. — Božiček mora biti letos v vsaki hiši! — G.
 Vsaka družina ima izven stanovanja še kakšno shrambo: podstrešje, drvarnico, klet, hodnike, vrt, delavnico ali gospodarsko poslopje. V takih prostorih leži navadno mnogo raznovrstnih predmetov, katere se ceni kot brez vrednosti, vsakemu pa je žal za čas, ki bi ga porabil pri spravljanju. Po lastni izkušnji vem, da imate v teh prostorih vsakovrstne predmete kot: peč, štedilnike, njih plošče in cevi, kotle, lonce, železne postelje, ograje, mreže, kanale, železne stebre, verige, jeklene vrvi, krampe, lopate, sode rezervoarje, vseh vrst orodje, razne stroje nosilce, železne palice itd. Ni dvoma, da imate doma mnogo starega papirja, gume in cunj, ki vam po kotih trohijo. Tudi steklo ima lepo vrednost. Vse omenjene predmete poščite po vaših prostorih, jih zapeljite k dobro poznanemu tvojemu
Justin Gustinčič, Maribor, Kneza Koclja ul. 14
 ali podružnica vogal Ptujске in Tržaške ceste, kjer boste vse dobro prodali. Za prodano blago boste dobili denar, ki vam bo pripomogel v današnjem času obhajati Božič udobno. — Pohitite torej z delom!

KINO MATICA, Telefon 22-41.

Predstave danes ob 16, 19. in 21. uri, jutri ob 15, 17., 19. in 21. uri. Dopoldanska jutri ob 11 1/2 uri

LOUIS TRENKER

eden najmarkantnejših, najpristnejših in najpriljubljenejših filmskih igralcev ostaja zvest svojemu slovesu in briljira v zgodovinskem vefilmu iz dobe Napoleonovih invazij

OGNJNI V R A G

DANES PREMIERA!

Hinka Nučiča 40 letnica igralskega delovanja

Vz gledno marljivi in vztrajni slovenski odrski selmademan zasluži toplo zahvalo

Ljubljana, 21. decembra Hinko Nučič, igralec in režiser Narodnega kazališta v Zagrebu, slavi danes 40letnico svojega igralskega delovanja. Ko mu izražajo zagrebko gledališče, občinstvo in časopisje za dolgoletni in uspehov bogati trud za prosep hrvatske odrske umetnosti na izredno svečan in prisrčen način hvaležnost in priznanje, se spominja tudi Nučičeva ožja domovina svojega vrliga sina. Saj se je narodil v Ljubljani dne 19. aprila 1883 kot sin stromašnega krojaškega mojstra, ki je našel tragično smrt v kalnih valovih Ljubljanijske Dramatska tragika je torej zajela že dečka Hinka, mu izpolnila dušo z resnobo že v letih, ko se vdajajo srečni dečki samo soncu, radosti in igram. Po očetovi želji naj bi bil tudi sinko postal krojač, toda kakor nečesto svetovno slavni odrski umetnikov in jugoslovenskih, med njimi slovenskih igralcev in pevcev najbolj uglednega slovesa, je tudi bistri Hinko začutil v sebi, edini močni klic na gledališče deske ki so pomenjale zanj najvišjo srečo in edino zadovoljstvo.

Ze kot 14-letni obrtni vajenec se je pogumno dal na razpolago delavsko obrtno diletantskemu odru; naprej je stal, nato kričal in hrupel s trumo, pa dobival polagama tudi vloge par besed, kratkih stavkov, naposled kar deset do dvajset vrst: teksta Anton Verovšek, ki je — sam obrtnik, vrtnar in bivši diletant — pomagal kot igralec še nadalje tiste diletantske predstave režirati, je hitro opazil med množico le prav redki-kdaj sposobnih fantičev Hinka Nučiča. Opazil je, da ga odlikuje ne le prikupna zunanost, pravilno, naravnost lepo obličje, temveč zlasti zvočen, modracij veselposoben glas, pristno živahen temperament in iskreno izraževano čustvo. Deček Hinko se je znal zares navdušiti in razjeziti ter je znal svoje navdušenost, jezo, mržnjo in ljubezen naravno, prepričljivo tudi pokazati. In če je bilo treba izraziti žalost, ginjenost celo obup, je bila Hinkova osebnost tako resnično prevzeta, da je prebledel, drgetal in so mu tilje iz oči prave solze. Skratka: krojaška vajenček Hinko Nučič se je že znal v prizor in vlogo dočela pogobiti, da je pozabljal nase in bil popolnoma le oseba, ki jo je moral predstavljati.

In še nekaj je imel Nučič: Hinko: uglasjenost v vedenju, resnobo in premišljenost v govorjenju in okusnost v oblačenju. To so bili sadovi vzgoje predobre, preskrbene matere, ki je zahtevala dobre maniere, ki ni dopuščala surovosti v kretanjih in besedah in je pazila, da je bil sinko zmerom sicer skromno, a vedno čedno oblačen in zlikan. Pomosna je bila na svojega bistrega, odločnega in kvitku stremiljivega Hinka, a hotela je tudi, da je bil zunanje, z vsem svojim vedenjem in govorjenjem v vsaki družbi prikupen mladenič.

Vse to je opazoval Anton Verovšek in pozval Hinka, naj pride pomagat v Slovensko deželno gledališče stariat delat hrup in polagama zaradi vloge »Tale fant se nam morda razvije v ljubica« — seden je, vzdihuje kakor čisto zares zaljubljen in iokati zna, da je veselje! si je dejal Verovšek nan hem.

Na glas na mu je rekel »Pridi! Saj dobiš tudi kakšno kranco in brezplačno vstopnico za honorar! Te bom že pripravil režiseru Adolfu Dobrovolu in Francu Lieru. Pa marsičesa se pri nas lahko naučiš, ko boš gledal Otokarja Boleča, izvrstnega igralca v karakternih in komičnih vlogah, pa učil se boš pri našem prvem ljubimcu in mladšem junaku Rudolfu Devtu, Leonu Dragutinoviču, hudčivo sposobnem komediancu vseh mogočih igralskih strok, pri genialnem ciganu Lieru — no, pa pri Danilu in meni tudi, kajpak! Tudi igralce imamo kar imenitne: leno in »Ladko Krišto Rükovo, herojno silne dramatičnosti Zlanko Terlevo na o Avusto Danilovo, na Stefanio Dramutinovičovo itd. Ti bodo tvoji najbližji učitelji če res hočeš postati slovenski igralec majhne slave in še manje plače«.

Hinko Nučič pa je odgovoril: »Hočem in moram! Saj je poznal z odra že vse ta-

kratne slovenske ljubljanske igralce, prebilo nešteto večerov na dijaškem stolišču in sanjaril le o svoji igralski bodočnosti.

Tako je postal l. 1899 »dobrovolec« slovenske drame, člen ljubljanskega gledališča. Napredoval je s svojci fanatično marljivostjo izredno hitro ker se ni »čepal nobene, makar »stare« in prav nezahvalne naloge, in 8. januarja 1902 igral v »Charleyevi teti« že glavno vlogo mladega poročenca Charleya Dobrovoly Liei Verovšek in Deyl so mu bili torej res uspešni učitelji-zorniki. Kmalu je igral večinoma vse ljubimke vloge, a tudi mlade junake in karakterje. Odlikoval se je z izredno vestnostjo, s katero se je naučil vsak tekst, z mravljino skrbnostjo s katero se je marsikoli in oblačil za oder in z resnostjo in poštvalnostjo, s katerimi je bil vedno pripravljen za gledališče storiti vse brez ozira na svoje živce in na svoj čas. Bil je idealen, stremiljiv naraščajnik ki ni izgubil z odra, ko je odpravil svojo dolžnost, temveč je stal ure in ure za kulisa, poslušal režiserje ter opazoval igralce in igralke pri njih delu. Nikoli se ni navelica in nobena skušnjava mu ni bila pred lga.

Doma pa se je izobraževal in štiral, čital vse, kar je bilo v zvezi z gledališčem in z igralsko umetnostjo. Zavedal se je, da mu sola niti približno ni dala dovolj za igralski poklic, zato je neprestano iskal knjig in revij, da je popolnjeval svojo izobrazbo in širil svoje duševne obzorje. Ker je znal tudi nemško in se loteval hrvatiščine, mu ni bilo težko, da je ustrežal svoji lakoti po čitvu tudi v nemškem in hrvatskem jeziku.

Zastil pa je hrepnel, postati kdaj režiser. Tako je bistro opazoval delo režiserjev, študiral njih režijske knjige, stikal za dolžnostmi delavcev in tehničnih strokovnjakov, ogledoval njih beležke, kramljaj z inspicentom, dekoraterjem, razsvetljalcem, krojačem in šiviljami. Še posebej pa z lasuljarjem ter jih opazoval in spraševal. Vse je hotel znati in razumeti. In ker je bil naravnost malenkostno skrben in natančen, je postal okoli l. 1908 režiser in obenem učitelj dramatične šole. Pri vsem tem pa je bil neutrudljiv igralec.

Dvanajst let je bil glavni stebler ljubljanske drame, od maja 1912 pa šest in pol leta igralec zagrebškega gledališča. Kakor doma so ga tam cenili kot zanesljivega, temperamentnega, čustveno močnega igralca, discipliniranega člana in zgledno sposobnega, energično delavnega režiserja. — Hamleta, Kajna in Osvajda je igral poleg drugih velikih vlog v Zagrebu in si pridobil veliko priljubljenost kakor v Ljubljani.

Ko pa se je že pred koncem svetovne vojne nanovo ustanovilo ljubljansko gledališče, ki je bilo skoro štiri leta zaprti in zamanjano za »slab kino, se je tudi Hinko Nučič odzval povabilu in je prišel bistveno na pomoč preroditvi slovenske drame. Od decembra 1917 se je novi Gledališki konzorcij trudil da ustvari prenovljenemu slovenskemu gledališču najprej trdno gnotno podlago. Zbiral je torej po vsej Sloveniji denarna sredstva s konzorcijevskimi deleži po 100 K. Med uspešnimi nabiralci deležnikov je bil tudi H. Nučič v Zagrebu. Nato se je konzorcij lotil zbiranja gledal. oseba in imel do konca maja 1918 večino igralcev, pevcev, glasbenikov in vseh vrst strokovnjakov že angažirano. Ves čas pa je Nučič, se član zagrebške drame, s svojimi nasveti in opozorili konzorciju pomagal. Naposled je še sam sprejel ljubljanski angažma kot igralec in režiser. Se preselil v Ljubljano ter se nemudoma lotil priprav za otvoritev sezone. Moral je še marsikaj storiti in p. politični, preden je mogel začeti s skušnjami in v jeseni tudi s predstavami. Ko je prezel Gledališki konzorcij sročetka l. 1919 se bivše nemško gledališče v Gradišču, sta dobila ljubljanska drama in opera vsaka svoj ločni dom, in Nučič je bil imenovan za višjega režiserja slovenske drame v nekdanjem Kaiser Franz Josephs Jubiläumstheateru, v današnji Drami.

Dne 4. februarja 1919 je Nučič začel delovanje v Drami s svojo priredbo Jurčičevega »Tugomera« in režiral in igral do zaključka te prve sezone. Na povabilo mariborskega Dramatičnega društva k mu je ponudilo, da prevzame vodstvo dotlej nemškega gledališča, je Ljubljani, znanjenal z Mariborom Julija je prevzel ravnateljstvo mariborskega Slovenskega mešnega gledališča in ga energično vodil na svoj račun. Po velkemu deficitu sezone 19. 9. 20 pa je hotel zapustiti tudi Maribor in se vrniti v Zagreb. Ko se je Mestno gledališče spreminilo v Narodno, je Nučič vendar prevzel upravo še za nadalje saj je bila mariborski slovenski Talijni obljubljena zadostna državna subvencija.

V tej drugi sezoni je Nučič začel poleg drame gojiti tudi, operete in manjše opere ter vobče dobro izbran, pester in bogat repertoar. Nameraval je uvesti celo stalno opero. Ker pa je uvidel, da država subvencija ne zadošča in da je gledališče staro in težko uporabno ter mu groz akc se loti nujnih prenosov, nezogiben deficit, je junija 1921 odpovedal pogodbi in se vrnil za stalno na zagrebško kazališče.

Se je prihajal kot gost na slvenske odre, a njegovo delovanje za slovensko dramo

je bilo zaključeno ter se je posvečalo izključno zagrebški dram; in hrvatskemu igralskemu naraščaju.

Da je Nučič dramatičiral in uprizoril dr. Iv. Tavčarjevo novelo »Antonio Gledjevič«, napisal nekaj originalnih dramskih poizkusov, sodeloval v »Zrnju«, glasilu mariborskega gledališča, v društvu zagrebških Slovencev in v stanovski organizaciji igralsva, o tem bi bilo treba poročati še posebej.

Nešteto krat je igral na različnih, malih in večjih slovenskih in hrvatskih odrih ter posebej svoje velike sposobnosti Hrvatoma in Slovencem po mestih, trgih in velikih vaseh, dokazujoč v dejanjih da Slovenec in Hrvat sta zmerom brat in brat.

Vse, kar je dosegel kot igralec, režiser in organizator je sad njegove zgledne marljivosti in vztrajnosti. Zato vsa čast priznanje in topla zahvala — selmademanu Hinku Nučiču.

Križanka

Grid for a crossword puzzle with numbers 1-34.

Pomen besed

Vodoravno: 1. Visoka sola, 8. vrsta meča, 9. predlog, 11. mesto v Srbiji, 12. kratica za površinsko mero, 13. začimba, 15. afriški ptič, 16. bog ljubezni, 18. ptica 19. država v USA, 22. levi pritok Donave, 24. števnik, 26. mesto v severni Italiji, 27. veznik, 28. slovenski skladatelj, 30. moško ime, 31. zagon, 33. težinska enota, 37. ukrajinsko mesto.

Navpično: 1. Starogrška država, 2. površinska mera, 3. časovna enota, 4. grška provinca, 5. glodavec, 6. kem. znak za prvo 7. starogrška provinca na Peloponezu, 10. letni čas, 12. iglatno drevo, 14. desni pritok Save, 15. interval, 17. bolgarska planina, 18. kurivo, 20. afriško plemo, 21. števnik, 23. zver, 25. veznik, 27. konjska pasma, 29. guba na vodi, 30. zločin, 32. kem. znak za prvo, 33. kazalni zaimek.

Reživez križanc, objavljene prejšnjo soboto

Vodoravno: 1. ruta, 2. Ruse, 8. ura, 10. kip, 11. mi, 12. mak, 14. Ni (nikelj), 15. Datis, 17. Amur, 19. noga, 21. Amerika, 22. Unac, 23. nona, 25. los, 27. lev, 28. in, 29. Pes, 31. ki, 32. Zenon, 34. Ajas, 35. leto.

Navpično: 1. rumba, 2. Uri, 3. ta, 5. uk, 6. sin, 7. epika, 9. tat, 12. marec, 13. kinin, 15. Dumas, 16. Sokol, 18. Manon, 20. Ganek, 22. ulica, 24. avizo, 26. fen, 29. fes, 30. sol, 32. za, 33. ne.

Iz Krškega

— Smrtna nesreča 11letnega otroka. Te dni je pošlal posestnik Matija Rak iz Rogatec svoje 11letnega sina napajat živino. Ivan je res takoj odšel v hlev, medtem pa ga je najbrže zapeljala misel na starinski samokres, s katerim se je začel igrati v hlevu. Očetu se je čudno zdelo, ker sina dolgo ni bilo iz hleva pa je šel pogledat, kaj ga zadržuje. Na svojo veliko grozo je našel otroka vsega krvavega v kotu hleva že mrtvega. Otroku se je najbit samokres, ki se je polnil od sprejdi, sprožil, ter mu je krogla prebila odvodno žilo na vratu, da je zaradi izkrvavitve oblezal mrtev.

— Sejem na Vidmu. V ponedeljek je bil na Vidmu pri Krškem živalski sejem, ki ga je posetilo mnogo kmetov iz vsega sponjega Posavja Kljub dobremu obisku pa je bila kupčija slaba, ker ljudstvo, ki je predvsem navezano na svoje vinograde, letos nima denarja. Cene kravam so se gibale od 5 do 6 din za kg žive teže, volov od 7 do 9 din, prašičev špeharjev od 15 do 18 din, dočim so se 8 do 9 tednov stari prašički prodajali po 180 do 200 din.

— Smrtna kosa V Leskovcu pri Krškem je te dni umrla ga Neža Znidaršič, soproga uglednega posestnika Franca Znidaršiča. Zaradi svoje dobrotljivosti in prijaznosti je uživala splošno spoštovanje, pa tudi kot mati in gospodinja je bila na najboljšem glasu. Naj ji bo ohranjen blag spomin, žalujoci rodbini naše iskreno sožalje!

— Krav fantovski pretep. Komaj smo pred dnevi poročali o krvavem pretepu pri Drovnem, čigar žrtev je postal komaj 18-letni Jože Vodopivec, že se je raznesla vest, da so se v Vihrah zopet spoprijeli in da je oblezal 35letni lovski čuvaj Franc Zibert krvav na tleh. Ko se je vračal zvečer domov, potem ko je ves dan opravljal službo v lovskem revirju Inekoviča iz Zagreba v »Vrbini«, se je za čas ustavil v neki gostilni v Vihrah, kjer je bila zbrana družba domačih fantov, ki so se prav prijetno zabavali. Kmalu se je tudi sam razživel ter pridno pomagal peti, pa tudi: piti. Nackrat pa je vstal ter odšel pred hišo, kjer je dvakrat ustrelil v zrak. To so smatrali domačini kot izzivanje ter so se vsuli na dvorišče, kjer se je takoj raznel pretep, v katerem so dobili vsi lažje rane. Najhujše je skupil pač Zibert, ki je bil zaboden tudi z nožem v hrbet. Ves v krvi je oblezal na tleh ter so ga morali spraviti v krško javno bolnico, kjer so zdravniki ugotovili, da ima dvakrat počeno lobočno ter levo nogo tako poskodovano, da bo najbrže ostala hroma.

— Občni zbor Muzejskega društva v Krškem bo jutri ob pol 11. v mestni posvetovalnici. Vabimo vse k udeležbi.

PREKRASNA FILMSKA UMETNINA s Karlom Ludvikom Diehlom, Marjano Hoppe in Pavlom Hartmannom v gl. vlogah
EVICA BRISTOVA (DER SCHRITT VOM WEGE)
Evica se poroči s še enkrat starejšim, na visokem položaju stojecim državnim uradnikom ter uživa svojo zakonsko srečo iz polnega perišča. Le za hip stopi v stran, toda usoda hoče, da to kasneje dozna njen soprog. Zapustiti mora ljubljenega moža in otroka ter se pokoriti za nepremišljeno dejanje.
Predstave danes ob 16., 19. in 21.15 uri! Jutri v nedeljo ob 10.30 ljudska predstava po znižanih cenah in ob 14.45, 17., 19. in 21.15 uri!
KINO UNION — Tel. 22-21

Mladinska opereta »Angel z avtom«

Jutri popoldne bodo uprizorili v ljubljanski operi mladinsko opereto »Angel z avtom«. Prvo in tretje dejanje te otroške operete sta v oblakih pred nebeskimi vrati. Tam rajajo in nagajajo angelčki in stikata dve radovedni zvezdici ter ima glavno besedo sv. Peter imenitni nebeski ključar. In koliko težav ima! Saj ni malenkost krotiti trume angelčkov-nagajčkov. Med njimi je novinec in v drugem dejanju spoznamo njegovo bivše življenje na zemlji v delavskem predmestju. Tam vidimo tudi debelega gospoda Štruklja, dobrodušnega policaja, medvedarja s plesočim medvedom in počjoč ciganško šolarje, dobro gospor hudobno mačeho ter njeno prijateljico. V tretjem dejanju se zopet vrne pred nebeska vrata k sv. Petru in angelčkom, kjer se zgodi čudne stvari 60 otrok v starosti od 4. do 14. leta bo pelo, plesalo in igralo pri tej predstavi. Angel z avtom bo desetletni fantek in tudi njegova prijateljica Metka šteje toliko let.

Veseli je in žalost se menjavata v opereti, ki sta jo napisala kompozist Lojze Mav in libretist Maks Simončič. Mladina bo lahko mnogo videla in slišala in se bo od srca nasmejala.
Maša St.

Dr. Zupan, član in režiser naše operete, bo igral in pel vlogo sv. Petra v Simončičevi in Mavovi mladinski opereti »Angel z avtom«, katere kršna predstava bo jutri ob 15.

Odičen glasbeni film SERENADA LJUBEZNI
MGM produkcije
Film očarljive muzike, lepih opernih arjev in sijajnih slagerjev s priljubljeno JEANETTE MAC DONALDOVO v gl. vlogi. Sodelujejo: Lew Ayres, Jan Hunter, Frank Morgan
Danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri (v nedeljo) ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri.
KINO SLOGA TELEFON 27-30

Občni zbor umetnostno-zgodovinskega društva

Ljubljana, 21. decembra
Včeraj je imelo umetniško zgodovinsko društvo redni občni zbor v knjižnici narodnega muzeja, ki se ga je udeležilo prav lepo število naših kulturnih delavcev.
Občni zbor je otvoril predsednik društva g. dr. Fr. Windischer, ki je predlagal, naj se pošljeta udanostni brzojavki Nj. Vel. kralju Petru II. in Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu, kar je občni zbor soglasno odobril.

Zastopniki društva so se udeležili raznih zborovanj slovenskih zgodovinarjev tako na Črni Gori pri Ptujih in na Dornavi. Prirejenih je bilo 14 izletov, katerih se je udeležilo 651 oseb, izlet v južno Srbijo pa je moral zaradi nastalega položaja na jugu odpasti. V novi posovni dobi bo privedlo društvo zopet ciklus strokovnih predavanj, ki so se izkazala kot zelo potrebna, da se naš narod seznanj z zgodovinskimi kakor tudi umetniškimi vršinami naših krajev.
Iz blažjenjskega proočila g. msgr. Steske je razvidno, da je bilo društvo v preteklem letu pasivno. Izdatki so visoko presegali prejeme, toda zaradi visokega salda v prejšnjem letu je ostalo še nad 5 tisočakov v blagajni.

Društvo je razne denarne podpore od banovine in mestne občine ljubljanske, pa tudi nekaj zasebnikov ga je s precejšnjimi zneski podprlo.

Povečanje pokojnine tobačnim delavcem

Po predsednika je bil ponovno izvoljen g. dr. Fr. Windischer, v ožbor pa dr. Marolt, ga. dr. Marajoneva, dr. Stele, msgr. Steska, dr. Mesesnik, dr. Ložar, dr. Mikuz in kustos etnografskega muzeja Fr. Kos.
Za predsednika je bil ponovno izvoljen g. dr. Fr. Windischer, v ožbor pa dr. Marolt, ga. dr. Marajoneva, dr. Stele, msgr. Steska, dr. Mesesnik, dr. Ložar, dr. Mikuz in kustos etnografskega muzeja Fr. Kos.
Upokojencem s 15 let aktivne službe po 60 din, roditeljskim upokojencem po 100 din na mesec, od 15 do 20 let 84 din oz. 105 din, od 20 do 25 let 88 din oz. 110 din, od 25 do 30 let 92 din oz. 115 din, od 30 do 35 let 120 din, nad 35 let aktivne službe 125 din na mesec.

Do te doklade bodo imeli pravico tudi bodoči upokojenci. Izplačilo bo izvršeno v najkrajšem času. Iz navedenega je razvidno, da so doklade po prvotnem osnutku monopolne uprave nekoliko nižje, vendar pa ne toliko, kakor so govorili. Doklado bodo dobili sedaj tudi rodbinski člani povečano, kar prej v osnutku ni bilo določeno.

G. Slavko Lukman, operni in koncertni tenorist, priredi jutri v Trbovljah v dvorani Forte koncert. Pel bo arje iz raznih oper in narodne pesmi. Na sporedu so tudi ruske pesmi, 560—n

Film »Evica Bristova«
je napravil strogo po romanu Theodorja Fontane-ja in se v vseh ozirih konsekvntno drži tedanje dobe. Avtor ni imel namena pri tem svojem delu postati kritik družbe ali se spotikati nad tedanje moralo, polno praznih fraz, niti ni hotel oboževati ali koga zagoarjati. Op.sati je hotel življenje svoje dobe, ki je po konservativnih principih večkrat privedl do velikih katastrof. Evica Bristova je bila žrtev teh principov. Kot nežno vzgojena, v življenju nezkušena 17letna mladenka, je morala poročiti brez svoje lastnega premisleka še enkrat starejšega

moža, ki ga je sicer visoko spoštovala in tudi ljubila, toda soprog je imel le m lo časa za njeno mladeniško hotenje. Njen korak v stran ni bil napravljen iz prepričanja, temveč iz potrebe. Kasneje, ko se je morala za to pokoriti, je popolnoma izgubila voljo do svoje-a ne očinjenega življenja. Marjana Hoppe podaja v filmu to žensko usodo p enričevalno in s polno verjetnostjo. Tudi Karl Ludvik Diehl in Paul Hartmann sta v svojih težkih vlogah dostojna slovesa, ki ga uživata.
2928

Proslava Verdijeve 40 letnice

Prejavanje prof. Puglja in uprizoritev opere „Ples v maskah“ — Gostovanje gđ. Vere Majdičeve

Maribor, 20. decembra Narodno gledališče v Mariboru na lep in prirčen način proslavilo 40 letnico Verdijeve smrti. Za to potreba je bila določena uprizoritev znane Verdijeve opere »Ples v maskah«. Pred predstavo je spregovoril prof. Pugelj, ki je v tehničnih, preglednih oblikih prikazal življenje in skladateljsko tvornost G. Verdija. Spretno je razčlenil vso problematiko, ki je v zvezi s pojavom G. Verdija in njegovimi trajnimi zaslugami za razvoj glasbe. Verdijevo skladateljsko tvornost je ocenil povsem pozitivno in podčrtal obče človeški kulturni pomen pomembnega italijanskega glasbenega genija.

Sledila je predstava Verdijeve opere »Ples v maskah« pod prizadevnim glasbenim vodstvom kapelnika L. Herzoga in v spretni režiji g. V. Skrbniška. V glavni vlogi Amelije je gostovala gđ. Vera Majdičeva, ki je dobra znanka našega mariborskega gledališkega občinstva. S svojim zvonkim in dramatično liričnim sopranom je učinkovito odpeala znani tercet

v Utrici in sceni, pomenljivi ljubavni duet z Riccardom v tretji sliki, pretresljivo grozljivi samospjev v isti sliki, prošnji spjev v četrti sliki. V skladu z njenim letom in igro je bila interpretacija Riccarda po našem tenorju A. Manoševskem. Topot je zvenel njegov izredno čisto, odmevn in polno v prelepih belkantističnih sprevih in romancah. V igralskem oziru je skledni prizor močno podčrtal. Kamušičev Renato se je uspešno priklučil Ameliji in Riccardu. V samospjevih (S tem življenjem, Bil si ti itd.) je polno uveljavil svoj mehki, žametni lirični bariton, ki je prišel do veljave tudi v znamenitem zarotniškem trju (Zdaj sramota) in v pomenljivem kvintetu četrte slike. Sijajen lik je bila vedrvalka Ulrica Vide Zamejš-Kovičeva. Dvostrano igro je smiselno izpopolnjevalo njeno petje, v katerem se je odražala vzdržnost in prodornost njenega alta. Izredno naporni vlogi, ki terja skozi vso drugo sliko zbrano uestvovanje, je bila izborno dorašla. Živahen, prikupen je bil paž Oskar Jelke Iglčeve, ki je koloraturne

nastavke pri samospjevih v prvi in šesti sliki izvedla z iskrenim občutjem in zelo odsko rutino. Utricično sceno je zelo razbil tudi Verdonikov silvano, dočim je skrbniškovega sodnika Odlikovo ostra markantnost. Amelijin služabnik je bil Drago Šušperl, ki je svoj spjev v drugi sliki lepo odpeal, dočim sta bila P. Kovičev Samuel in D. Gorinškov Tom vidna predstavnik zarotniške družbe. Njuna basovska deleža sta se učinkovito prelivala v posameznih sprevih, zlasti pa v zasmehujočem zboru zarotnikov v tretji sliki. Režiser je posvetil posebno pažnjo tudi zborovskim skupinam in nastopom, ki so bili spretno razporejeni in organizirani.

Občinstvo je prišlo k proslavi v gledališču v lepem številu, tako da je bilo gledališče polno zasedeno. Ves čas je pažljivo sledilo poteku predstave in ni štedilo v toplim priznanjem vrlim sodelujočim, od katerih so nekateri prešli tudi številne vence. Tako je Maribor med prvimi mestni v državi dostojno proslavil Verdijevo 40 letnico.

»Petrčkove poslednje sanje« v gledališču Smisel kulturnih prireditev v prid šolskim kuhinjam

Maribor, 20. decembra Razmere, v katerih živimo, nas naprejeje opominjajo, da se potreba po šolskih kuhinjah tako v mestih kakor tudi na daleč od dne do dne večja in sicer od prvega razreda ljudske šole pa tja do razredov višjih šol. To bodo morali upoštevati vsi načrti za zgradnjo novih šol, dočim bo treba obstoječe šole v tem smislu preurediti. V sleherni šoli naj bi bili primerni prostori za kuhinjo, jedilnico in shrambo.

Takšna šolska kuhinja je bila ustanovljena že leta 1927 v Mariboru in sicer na prvi državni dekliški meščanski šoli v Miklošičevi ulici. Pobuda za to plemenito ustanovo je prišla iz vrst Poldarka Rdečega križa pod vodstvom tedanje šolske upraviteljice g. Klavžarjeve. Z zaslugami za to prepovedno ustanovitve je povezano tudi ime Bračič. Novejšo vodstvo je v večjih in skrbnih rokah šolske upraviteljice g. M. Rozmanove.

Poročali smo že, kako je v tej kuhinji kakšen je obseg človekoljubnega delovanja. Predvsem pa je aktualno vprašanje glede pogojev možnosti njenega obstanka. Če se je doslej smatral obstoj takšne kuhinje le kot notranja zadeva tega zavoda je stanja danes vsa zadeva takšna, da se mora zanjo zanimati tudi naša širša javnost. In na tem torišču so resnemu človekoljubju na stečaj odprta vrata čisto svojevrstnega udeistvovanja in sodelovanja. Najlepša prilika za to novo človekoljubno

lo pa se nudi v gledaliških predstavah. Prva takšna predstava v ta namen bo nedeljo 22. t. m. popoldan v Narodnem gledališču z uprizoritvijo mladinske igre »Petrčkove sanje«.

Na oder bodo stopile učence prve dekliške meščanske šole in bodo uprizorile v režiji g. Fabjanove znano Golijevo mladinsko igro, ki je bila deležna uspeha povsod, kjerkoli so jo uprizorili Ubogi, majhni Petrček je v rani mladosti izgubil mamico, očeta pa mu je vzela svetovna vojna. Sam živi s svojo babico in težko je brez božiče je pred vrati, Petrček pa je bolan tolažka kožuščka, nima zakurjene peči, niti zdravil nima siromak. Premetava se v hudi vročici, ki ga ponese v čudovito deželo sanj. In Petrček sanja o kralju Matiažu in njegovih hčerki Alenciji o vitezi in veščih, o bajnem gradu skritega globoko v Gorjanjih. Čarovnik Grča ga odpelje na božični praznik v gozd kjer sredi vili, palčkov in gozdnih živalic. Zab. začrtkov, medveda in pikapolonice sprejme samega Jezuščka. Jezušček ga reši vsega trpljenja in ga vrne vroče ljubljeni mamici.

Ne samo za naše otroke, tudi za odrasle bo ta uprizoritev poseben dogodek. Na pravičnega igro jih bo popeljala v svet čudovitega dogajanja ter jim toplo obudila spomine na prisrčnost in lepoto božičnega časa.

K načelni izjavi umetniškega kluba Kaj pravita Tošo Primožič in Zlatko Zei

Maribor, 20. decembra Izjavi Umetniškega kluba v Mariboru dodajava podpisana sledeče pojasnilo: Popolnoma neutemeljeno je mnenje in sklepanje omenjenega kluba, da sva se hotela s svojo razstavo izogniti žiriji, kar gotovo ne bi bilo v korist najinemu razvoju in okusu občinstva. Res je, da bi mogla tudi letos razstaviti skupno z ostalimi slikarji, ko bi bila prečla zadevno vabilo, brez katerega se nisva hotela siliti med si-

karje, ki so člani Umetniškega kluba. Vabila nisva prejela in sva tudi po pravici smatrala, da je najino sodelovanje pri klubu nezahvalno.

Prostor sva si najela dne 5. novembra t. l. to je več kot mesec dni pred otvoritvijo razstave. Dvorana ni bila rezervirana za nikogar in je očiščen, da sva dvorano komu odvzela, popolnoma neosnovan. — Primožič Tošo in Zlatko Zei.

Velik požar oljarne slučajno preprečen Uničil je le čistilnico — Požrtvovalno delo gasilcev

Maribor, 20. decembra V Traborski ulici nad oljarno g. Hochmüllerja stanuje ga Julijana Purjaj, ki se je slučajno prebudila, ko je začutila iz čistilnice pod stanovanjem dušljiv dim. Takoj je vstala in pogledala ven. Že na prvi pogled je ugotovila, da mora v oljarno greti. Zbudila je vso svojo številno družino, h kateri spada tudi nam že znani karikaturnist g. Bratoš, ki je uro prej prišel domov, pa ni ničesar sumljivega opazil. Starija hčerka ga Leni je takoj pohitela k stražniku na Kralja Petra trgu, odkder sta potem telefonirala gasilski četi, ki je bila po 10 minutah že na mestu požara. Gasilci so se morali poslužiti mask tako neznozna občinstva. Res sta bila v tovar-

ni Po naravnost junačkem delu se jim je posrečilo ogenj zadušiti in sicer na ognjišču izbruha v čistilnici. Navzlic temu so uničeni stroji, jermenje ter za čiščenje že pripravljena zašoka bučnica. Škodo cenijo na 80.000 din. Stvarna škoda pa je tem večja, ker bo za nekaj časa ustavljen obrat. Seveda so s tem udarjeni tudi konzumenti.

Kako je ogenj nastal, bodo šele ugotovili. Gotovo je že sedaj samo to, da je izključena zla namera, saj so prostori vsak večer pregledani, zlasti tiisti ki pridejo v poštev glede nevarnosti ognja. Predzadnji ki je prišel domov, je bil še ob erji pokoncu, g. Bratoš pa je dospel uro pozneje domov, pa nista opazila še nič sumljivega.

Mariborske in okoliške novice

— Nov grob. V splošni bolnici je umrla žena kovaškega mojstra Neža Sternova, stara 68 let. Zaljučnim svojem naše globoko sožalje!

— Obe slikarski razstavi v Narodnem domu in v beli dvorani Sokolskega doma zbudita živahno zanimanje mariborskega kulturnega občinstva. Toplo se priporoča ogled obeh razstav.

— Nočno tekarsko službo imata tekoči teden Minafikova mestna lekarna pri Orlu na Glavnem trgu 12, tel. 25-85, in Remsova lekarna pri sv. Roku na vogalu Aleksandrovcve in Meljske ceste, tel. 25-32.

— Zdravniška dežurna služba. Jutri v nedeljo ima zdravniško dežurno službo za člane OUZD in njihove upravitelje svojeve v neodložljivih primerih in v odsotnosti pristojnega rajonskega zdravnika g. dr. Stanko Pogruje, Tyrševa ulica 14, prvo nadstropje.

— Za zimsko pomoč v Koških je darovala ga. Wögerer 300 din namesto vencia na grob g. g. Josip in Bežjakovi.

— Odpovedano predavanje. Napovedano zadržano predavanje predsednika zveze nabavljalnih zadrug g. M. Štiblerja v dvorani Ljudske univerze je bilo zaradi nedarnega predavateljevega zadržka odpovedano.

— Jutri »zlati nedelja«. Kakor vsako leto, bodo tudi jutri na tradicionalno »zlati nedeljo« mariborske trgovine odprte za nakup božičnih daril.

— Božičnico prejmejo tudi letos kakor vsako leto mestni uradniki in delavci.

— Občni zbor je imela zadruga magistratnih uradnikov »Pohorski doma« predsednjim pri Birtiču. Tudi poročila na letošnjem občnem zboru so pokazala, kako vneto je bilo prizadevanje združinskih funkcionarjev ne samo za napredek Pohorskega doma, ampak sploh za popularizacijo našega Pohorja. Pri volitvah je bil po večini izvoljen odedanji odbor.

— Zakaj ni moke in sladkorja. Že delj časa je mogoče dobiti samo prav mline količine sladkorja. Trgovci na drobnop se pritožujejo, da ne morejo dobiti dovolj moke. Če je primanjkovalo moke in sladkorja pred žetvijo, je bilo to še nekoliko razumljivo, da smo prepričani, da ni bilo to pomanjkanje neobhodno potrebno. Sedaj pa nikakor ni mogoče opravičiti, da ni na razpolago dovolj moke in sladkorja, da si bi te življenjske potrebščine sedaj konzumenti najbolj potrebovali, ker se bližajo prazniki. Kje tiči vzrok, ni v stanju nihče pojasniti. Nekateri pravijo, da primanjkuje tovornih vagonov. Zopet drugi si razlagajo da je nastalo pomanjkanje zaradi spekulantov, ki izrabljajo tudi sedanjne težke čase, da bi se čim bolj okoristili na račun bednih konzumentov. Da to stanje in naraščajoče nezadovoljstvo med konzumenti silno izrabljajo razni prispeptovalci, je vsakomur jasno, ki količkej pozna razmere v Mariboru in obmejnih krajih. Zato se mora to stanje in pomanjkanje življenjskih potrebščin nemudoma odpraviti. Poskrbeti je treba da bodo mogli življenjske potrebščine nabaviti tudi ti, ki nimajo na razpolago sredstev, da bi si doma koplili zalogo, temveč morajo s

svojimi skromnimi zaslugi živeti takorekoc iz dneva v dan. (Del. polit.)

— Obmejni župani so zborovali včeraj v mestni posvetovalnici. Poročali so bivši min. Snog, predsednik ter tajnik županske zveze gg. N. Novak in J. Lesar. Sestanka, na katerem so razpravljali tudi o organizaciji prehrane prebivalstva, so se udeležili banški svetniki in župani iz srezov Maribor levi in Maribor desni breg, Ptuj, Ljutomer, Murska Sobota, Lendava. Iz srezov Konjice in Slovenjgradec so prišli župani tistih občin, ki gravitirajo k Mariboru.

— Rotovska vest. V času odsotnosti mestnega župana dr. A. Juvana ki se nahaja na očiščnih vajah, vodi njegove posle podžupan Fr. Zebot.

— Avtobusni promet se prvi božični praznik 25. t. m. ne vrši na progah Maribor—Pekre—Limbuš, Maribor—Selnica in Maribor—Sv. Martin. Na vseh ostalih avtobusnih progah bodo vozili avtobusi redno po vznojem redu.

— Jubilejna razstava mariborskih slikarjev v veliki dvorani Narodnega doma, ki je odprta vsak dan od 9. dalje, popreša še občak mnogih naših vidnih osebnosti, predvsem pa onih, katerih zanimanje za našo lastno umetniško rast bi moralo biti ne samo potreba, ampak tudi dolžnost.

— Študijska knjižnica bo 27. in 28. t. m. zaprta, ker bo oba dneva čiščenje prostorov.

— Kilef Osrednjega Pohorja, ki je razstavljen v Izložbi Pradedione, je strokovnjaško dovršeno izdelan znani strokovnjak v rešitvah izdelkih geodetski polkovnik Slavomir Verhunc. Razmerje reliefnih izdelave je 1:25.000. Polkovnik Verhunc se peča sedaj z izdelavo reliefa vzhodnega dela Pohorja do Poljskave in do železniške proge Maribor—Pragersko.

— O tem in onem. Pri drsanju si je pokodoval nogi 12letni dijak Drago Kraus. Prepeljali so ga v bolnico. — Pri tatvini je zaotil trgovec Mirko Goričan s Tržaške ceste nekoga Franca Horvata, ki je hotel odpeljati črva. — Ponesrečila se je v tvornici predlika Rozalija Papežnik s Tezna. Zatekla se je v bolnico. — 53letni vinčar Ivan Gabrovac iz Gradišča pri Sv. Barbari v Halozah je padel na poledelehih tleh in oblašal nezavestno. Odprneli so ga v bolnico.

— Iz Studencev. Ponovitev Ljudske igre »Deseti brate« je jutri v nedeljo 22. dec. ob 16. v Sokolskem domu.

— Pobreški Sokol se prisrčno zahvaljuje vsem darovalcem za božična darila siromahni sokolski deci. Obdaritev bo danes v sokolski telovadnici na Pobrežju.

— Hripta se je pojavila v Mariboru. Gre za posebno vrsto hripte, takozvano »skalfornjsko« hripto, ki je združena s hudim glavobolom.

— 100.000 dinarjev je prispevala pobreška občina za šolske kuhinje na vseh treh solah, pa tudi za božično obdarovanje siromahnih otrok 8000 din pa obdaruje božičnico občinskimi revežem in delavcem.

— Preskrbovalni urad je ustanovljen tudi na Pobrežju. Načeluje mu ustanov g. K. Stržina.

— Gosta meglja tudi v Mariboru. V noči od četrta na petek se je tudi v Mariboru pojavila precej gosta meglja, ki se je preko solnčnega dneva zredčila, a se je na petek večer zopet zgostila v pojav, ki navadno prinaša postrenje mraza. Vremenski prevrat se pričakuje z lunino spremembo, zadnji krajec 22. t. m., ko se obetajo snežni viharji.

Marihgorski gledališča

Sobota, 21. dec. ob 20.: Na cesaričn ukaz. Znižane cene.

Nedelja, 22. dec. ob 15. Petrčkove poslednje sanje; ob 20.: Na dnu. Znižane cene. Za igralski pokojniški sklad.

Konec tedna v gledališču. Drevi bodo po značajnih cenah ponovili zabavno in melodično opereto »Na cesaričn ukaz«. Jutri popoldne bo predstava v korist šolskim kuhinjam, in sicer otroške igre »Petrčkove poslednje sanje«, zvečer pa po značajnih cenah slovita dramska slika »Na dnu«. Ta predstava bo v korist igralskega pokojniškega sklada.

Sokol

Sokolsko društvo Selnica ob Dravi obvešča članstvo kakor tudi darovalce žebnjavca za prapor obmejnega sokolskega naraščanja, da bo zabljenega sponzorskih žebnjavca, o priliki skademijske na Stefanovo ob 15. v prostorih staroste Grahorja na Fall.

Iz Ljutomera

— Kvaterni sejem. Pretekli terek je bil kvaterni sejem, ki je privabil mnogo trgovcev na tudi kupceve. Kljub trdim časom so ljudje mnogo kupovali, zlasti obleko in obutev. Tudi dolgooprstnežev ni zmanjkalo, ter so orožniki imeli z njimi precej posla. Ko je zjutraj zapustila svojo sobo Vreгова kuharica in ošla v kuhinjo, je našla sobo nezaklenjeno. Čez nekaj časa, ko se je vrnila v sobo, je opazila, da ji je nekdo ukradel obleko in perilo. Orožniki so po kratkem času izsledili na železniški postaji žensko, ki je imela poln kovček obleke in perila, ukradenega Vregovji kuharici. Tako je kuharica zopet prišla do

Črna mačka prinaša srečo

To je naslov napetega detektivskega romana, ki začne izhajati v božični številki »Slovenskega Naroda«. Z njim smo pripravili našim čitateljem velik užitek, opozorite pa še svoje prijatelje in znance, naj stopijo v vrste naročnikov »Slovenskega Naroda«, čigar romani po pravici vzbujajo splošno zanimanje.

svojega. Prijavljenih je bilo tudi več manjših tatvin. Zivinskega sejma zaradi velikega mraza ni bilo.

— Zvočni kino. Zvočni kino Sokolski dom bo predvajal na božič 25. decembra ob 16. in ob 20. ter na Stefanovo 26. decembra ob 16. glasbeni velerfilm »Veliki valček« življenje skladatelja Straussa.

— Uspele božičnice. Po naših solah in sokolskih črnuštvih so bile zadnje dni prirejane številne božičnice za deca, kjer so bili obdarovani otroci z obutvijo, obekami in drugimi potrebščinami. Božičnice so bile mnogo pripomogle revnim staršem k

vzdrževanju njihovih otrok, prireditelji pa so izvršili veliko humano delo.

— Tatvine se množijo. Čim bolj se približujejo prazniki, bolj se množe tatvine. Vsak dan se sliši tarnanje sosedov, ki jim je zmanjkalo par korošci, ali pa kaka družga perutnina. Mnogo se tudi tatvine koruže, krompirja in sploh vsega, kar pride pod rok dolgooprstnežem.

— Gasilska črta. Gasilska četa v Ljutomeru bo priredila na Stefanovo 26. decembra ob 18. tombolo s štirimi glavnimi dobitki in mnogimi manjšimi dobitki dragocene vrednosti.

Seja ptujskega mestnega sveta

Ptuj 20. decembra V sredo je bila pod predsedstvom župana dr. Remca seja mestnega sveta. Po počastitvi spomina pok dr. Korošča je župan poročal, da je mestna občina intervenirala na pristojnem mestu za uvedbo ukiniteljnih vlakov na prosi: Maribor—Ptuj.

Sledilo je poročilo upravnega referenta o računskem zaključku za l. 1939/40 ki izkazuje 2.869.433,31 dohodkov in din 2.868.322,89 izdatkov. Sklenjeno je bilo, da se po uredbi banke uprave ustanovi urad za prehrano ljudi, v katerem so predsednik župan dr. Remec njegov namestnik Ivan Cvikel zastopnik industrije Rudolf Šoštar, zastopnik trgovcev Milko Senčar, zastopnika konzumentov Fr. Fenc in Loize Vimer zastopnika zadrug in obnem zastopnika konzumentov dr. Lovro Lipič in Oznieslav Skaza. Od banke uprave predlaga pravilnik se je sprejelo z dodatkom, da obdaja uprava prehranjevalnega urada poleg predsednika in njegovega namestnika še iz 6 članov. Poslovodja tega urada bo vodil tuiskoprometne pisarne Fr. Vetrin. Prehranjevalnemu uradu da mestna občina za nakup življenjskih potrebščin na razpolago obratni kapital 250.000 din.

Izkopane plinske cevi se bodo prodale mestni plinarni v Mariboru po din 2,90 za kg. Doslej je izkopanih okroglo 80.000 kg cevi.

Tvrdi Stross se oisodni brezplačno na Ormoški cesti 2.500 m² občinkeva zemljišča s pridržkom, da preide zemljišče v njeno last šele potem, ko bo podjetje obratovalo vsaj 10 let.

Vupravni odbor tuisko-prometne zveze se je imenoval ravnatelj g. A. H. ki bo vodil obnem poše predsednika muzejskega društva da se na ta način obdrži zveza med obema ustanovama.

Referent odseka za mestna podjetja je poročal, da je mestna občina nabavila za mestno kopalnice nov kotel. Občina je za plačala dve tretini nakupne cene, ostanek pa se bo poravnal, čim bo kotel preizkušen. V konališčnem poslotu so potrebna večja gradbena dela napraviti nov studenec premostiti črpalke preurediti cevovode montirati nove pipe in p rušiti staro kotlarno. Vsa ta dela bi stala okrog 100.000 din. Ta popravila so nujno potrebna.

Jamstveno zavarovanje se razširi tudi na kraje, ki so bili priključeni k m stu, obnem na se vključiti v pogodbo tudi jamstvo za nesreče, povzročne po električnem toku na omrežju mestne občine; za kar se je treba dogovoriti še z Zadrudno elektrarno.

Zaradi naraščanja cen se bo kupilo potrebno število žarnic za cestno razsvetlavo, za kar se je dobil kredit 12.000 din. S tem v zvezi se je razvila živahna debata kje je krivda, da mestna električna razsvetljava tolikokrat odpove. Župan dr. Remec je podalnil, da je krivda pač stara napeljava po ulicah, pri kateri je vsa izolacija popolnoma prenerala. V vetrovnem vremenu nastajajo na omrežju kratki stiki, ki povzročajo motnje pri razsvetljavi M. s. g. Belič je poročal, da so o tem že večkrat razpravljali na sejih Zadrudne elektrarne, ker po mestna občina nima na razpolago zadostnih finančnih sredstev za popravilo te napeljave, naj bi Zadrudna elektrarna zbirala poseben fond, s katerim bi se pozneje krili izdatki za novo električno omrežje v mestu.

S tem je bila javna seja zaključena in je sledila tajna seja.

Iz Kranja

— Nov odbor šahovskega kluba. V sredo zvečer je bil v lovski sobi hotela »Stara pošta« občni zbor KSK, na katerem je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Mirko Rus, podpredsednik Miro Pavlica, kapetan Tone Virnik, tajnik Hinko Singer, blagajnik Milan Kosi, gospodar Leon Vidregar, odborniki: Boris Žužek, Niko Kunstelj, Franc Lieber; revizorja dr. Igo Šilar in Karol Česenj. Mnogo je bilo govora o pritegnitvi novega članstva v klub, ki je v času svojega obstoja nudil obilo prilike za izpopolnitev pa tudi za merjenje moči med domačimi in drugimi pripadniki šahovskih klubov, kar bo tudi ena glavnih nalog v nedeljo 29. t. m. bo odigran revanšni dvoboj s šahovskim klubom iz Škofje Loke, ki je v nedeljo 15. t. m. igral v Kranju in izgubil s 5:3. Isto nedeljo bo bržkone tudi match med šahisti Jug. akad. društva in članj KSK iz I. razreda.

— Kino »Narodni doma« predvaja dva krasna filma: »Pesem srečec« in »Meksikanska krič«.

ZA BOŽIČ kupite radijski aparat po stari ceni v trgovini

KRAŠOVEC

KRANJ — PRI »BEKSELNU«

istotam dobite vse za zimski sport v velikih izbirih.

— Osnovano je poverjenilstvo združenja rezervnih oficirjev. Na sestanku v gimnaziji so se v sredo zvečer zbrali rezervni oficirji iz mesta in okolice, pa tudi iz Trbiča so prihiteli štavljni zastopniki poverjenilstva rezervnih oficirjev k ustanovitvi kranjskega poverjenilstva. V imenu ljubljanskega pododpora Zdrženja rezervnih oficirjev je zbrane pozdravil dr. Vinčnik Urhunc, ki je v kratkih besedah obrazložil cilje in naloge rezervnih oficirjev v miru in v vojni in poudaril potrebo po organiziranju rezervnih čestnikov. Na tem sestanku je bil izvoljen tudi odbor, v katerem so predsednik g. Karel Česenj, podpredsednik g. Šmitek, tajnik g. Bizjak in blagajnik g. Inž. Stupanj.

— Kino v Stražišču predvaja pred božičem krasne filme: »Annapolis«, »Zaljubljenca« in »Gibraltar«.

— Dve nevesti je naslov vesele in zabave polne igrice, ki jo bodo uprizorili jutri v nedeljo ob 15. v Cankarjevem domu člani dramskega odseka »Vzajemnosti«. Cene oblačjne.

Z Jesenic

— Zvočni kino Radio predvaja danes in jutri ob 20. (jutri v nedeljo tudi ob 15.) krasen velerfilm iz dobe svetovne vojne »Junaki z Marne«. Med dodatki voini tednik in preobčlave. — Sledi za božič »Martina ljubezen«.

Iz Trbovelj

— Smrtna kosa. Z isto enim obžalovanjem je trboveljska javnost sprejela vest, da je smočil po daljši bolezni umri g. Pavel Krulaj, pošni upravitelj v p. str. 85 let. S pokojnikom se je od Trbovelj za vedno poslovil zopet predstavnk starešice generacije, ki mlajšim v marsičem lahko služi kot vzoren zgled. G. Krulaj, po rodu iz Gotovelj pri Zaku, je služil kot pošni uradnik celih 46 let. Po kratkem službovanju v Zalcu in Slov. gradu je bil imenovan k pošti Trbovelj 1. kjer je s svojimi organizacijskimi zmognostmi omogočil klub mnogim zaprekan povalno ekspeditivnost. G. Krulaj je bil vester uradnik, ljubezniv in ustrezljiv do vsakogar. Bil je mož na svojem mestu, trdnega narodnega prepričanja, dobrega srca, odkrit in znanečen. Od leta 1925 je s svojo soprogo v tišnji užival pokoj. Ob njegovi smrti žalujejo soproga ga. Ana, sinova Pavil, inšpektor poštnega ravateljstva, in Vofteh, načelnik postaje v Škofji Loki. Ugledni rodbini naše toplo sožalje, pokojnemu blag spomin!

— Opozorjamo ponovno na važno predavanje »Ob 20 letnici albanske Golgotec«, ki bo drevi ob 20. v Sokolskem domu. Predaval bo znani borec za našo narodno svobodo g. prof. Jerns iz Ljubljane. Izvajanja bodo pojasnjevale zanimive skoptične slike.

— Naše planine vabilo. Poleg drugih zimsko-planinskih prireditev bo od 2. do 7. januarja tudi smučki tečaj za ljudskoobčne učitelje na Mrzlici. Zanimanje je veliko. Od vseh strani se že pripravljajo tečajniki ter je praznih le še nekoliko mest. Interesenti naj zato pohitijo s prijavami! Celokupni stroški za tečaj bodo znašali 300 din, na brž pa se bodo še znižali. Prijava sprejema g. Rihar. Zbirališče tečajnikov bo pred župno cerkvijo v Trboveljah 2. januarja; odhod na Mrzlico ob 13. Tečaj bo vodil znani smučki pedagog g. Janko Sicerli.

— Krsti, poroke in smrti. Kršeni so bili v Trboveljah: Ana Škrjanec, Elza Eržen, Ana Lesar, Martina Pustišek Viljam Pöšar, Boženka Pruša, Stefanija Amionci, Erka Boršek, Franc Lukandič, Andrej Zagar, Adolf Brlogar, Milan Soba, Jozef Kortnik. — Poročili so se: Franc Supan, rudar, in Jožefa Pišlar, zasebnica; Avian Špažar, rudar, in Julijana Mak, hči posestnika; Anton Šonc, rudar, in Marija Kirm, služkinja; Jozef Hrihar, rudar, in Helena Florjančič delavka; Stanislav Pintar, rudar, in Gabrijela Teržan, hči rudarja. Bilo srečno! — Umrli so: Janez Simončič, sin rudarja; Terezija Zakšek, hči rudarja; Marija Mozina, roj. Voh, vdova po rudarju, 72 let; Lovro Čehovin, rudar, v p. 64 let; Albert Mak, sin rudarja; Vekoslav Bukovšek, sin rudarja; Franc Uršič, rudar, 48 let; Silva Kerin, roj. Zupančič, žena rudarja, 22 let; Mihel Roter, rudniški nameščene, 50 let; Julijana Rak, roj. Cukličti učiteljica, 34 let; Marija Grošelj, roj. Zupnič, žena rudarja, v p. 58 let. Naše sožalje!

V snegu in mrazu se spomnite ptic!